Caro en Tamara. Door bossen en moerassen

Constant Butner

bron
Constant Butner, *Caro en Tamara. Door bossen en moerassen*. Met illustraties van Herry Behrens. Westfriesland, Hoorn z.j. [1970]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/butn001caro03_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

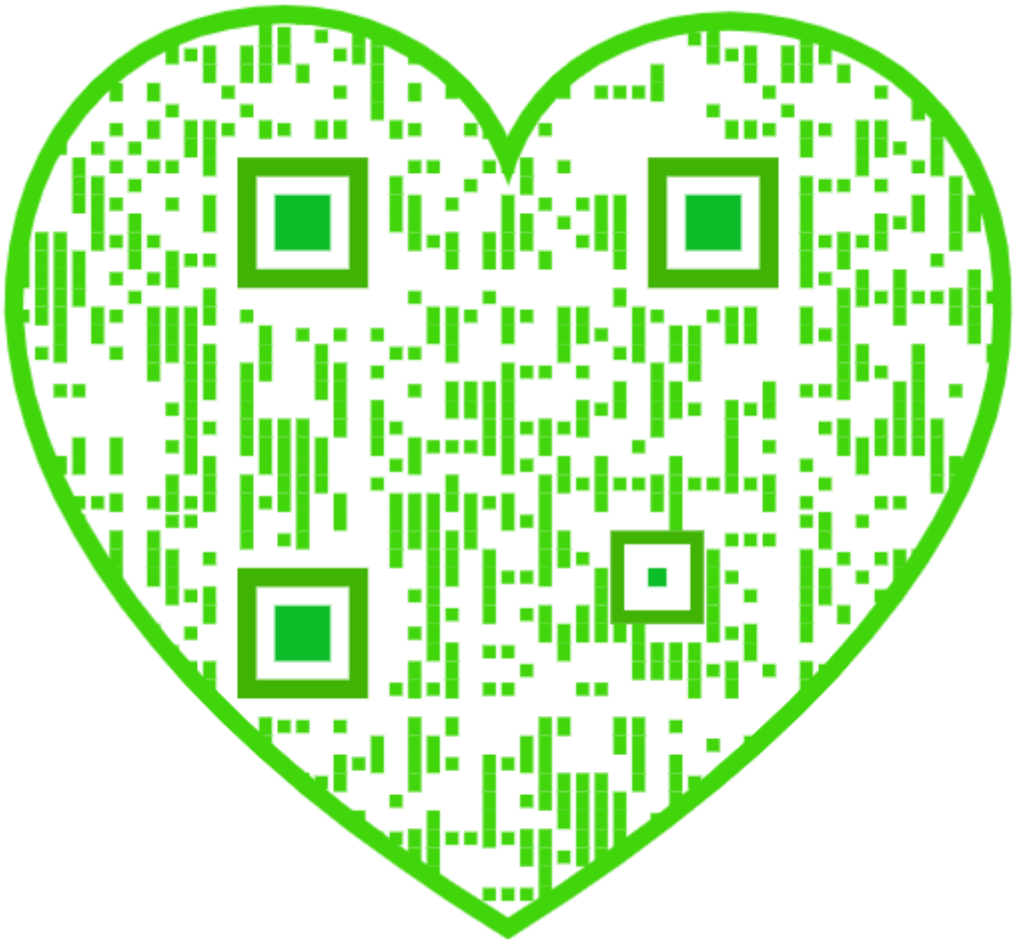

Bankroof

Meneer Donkers legde de krant neer en keek peinzend voor zich uit. ‘We leven in een rare tijd, tegenwoordig. Waar moet dat heen!’ zei hij.

‘Wat is er nu weer gebeurd?’ vroeg zijn vrouw nieuwsgierig.

‘Op klaarlichte dag hebben ze een overval op de Bank van Suriname gedaan.’

‘Een overval op de bank?’ riep Caro uit.

‘Ja, ik lees 't net in de krant. Ze zijn er met tienduizenden guldens vandoor. In een klaarstaande auto zijn ze gevlucht. De auto is later teruggevonden, maar van de daders geen spoor!’

‘Ze zullen Suriname niet gemakkelijk uitkomen, denk ik,’ meende mevrouw Donkers. ‘Waar moeten ze met dat geld blijven? Als ze het uitgeven, worden ze immers direct gesnapt?’

Meneer Donkers nam de krant weer op en las het bericht van de overval voor:

‘Bank van Suriname overvallen door gemaskerde mannen. Dat staat erboven,’ begon hij, en hij ging verder: ‘Vanmorgen om ongeveer vijf minuten voor twaalf, even voor het sluiten van de Bank van Suriname, stopte voor het gebouw een auto, waaruit twee mannen stapten. De bank had op dat ogenblik nog maar enkele bezoekers. Bij het binnentreden deden de mannen zwarte maskers voor hun gezicht. Een van de overvallers trok onmiddellijk een revolver, terwijl zijn metgezel over het loket van de kassier sprong en

een paar zakken papiergeld greep, die daar juist gereedstonden om in de kluis te worden geborgen.

Snel gaf hij de zakken aan de ander, die zijn revolver op de hevig geschrokken kassier gericht hield. In een zak die hij bij zich had, ledigde de bandiet de kas, die de kassier had openstaan. Voordat iemand zich realiseerde wat er gebeurde, waren de mannen alweer verdwenen. Toen enkele bankmensen om hulp schreeuwend bij de deur verschenen, zagen ze de overvallers in een gereedstaande auto springen en met grote snelheid wegrijden in de richting van de Waterkant. Niemand had de overvallers herkend en alles was in minder dan een minuut gebeurd. Onmiddellijk werd de politie gewaarschuwd en gelukkig kon een goede beschrijving van de auto worden gegeven. Het was een zwarte Chevrolet, die een halfuur voor de overval gestolen bleek te zijn voor een pand aan de Kwattaweg. Niemand heeft verder iets van de wagen gezien en de politie tast volkomen in het duister omtrent de identiteit van de overvallers. Ze vermoedt dat de mannen de auto slechts gebruikten om zich snel te kunnen verwijderen, maar dat ze zich zo vlug mogelijk van de wagen zullen ontdoen, om op andere wijze een goed heenkomen te zoeken.

Nader wordt ons bericht, dat de gestolen auto, waarmee de overval op de Bank van Suriname werd uitgevoerd, is teruggevonden op het achtererf van een leegstaand huis aan de Saramaccastraat, vlak aan het water. De politie vermoedt dat de daders daar een boot gereed hadden liggen en over de Surinamerivier zijn gevlucht. Van de zijde van de Bank van Suriname vernemen we nog nader dat de geroofde som

geld ruim zeventigduizend gulden bedraagt.'

Meneer Donkers vouwde zijn krant dicht. 'Wat zeg je dáárvan? Op klaarlichte dag lopen twee kerels de bank binnen en gaan er met zeventigduizend pop vandoor! Je moet maar brutaal wezen! Vóórdat iemand wist wat er gebeurde, waren ze alweer weg!'

Caro, de enige dochter van meneer Donkers, nam de krant op.

'Bankoverval in Suriname!' riep ze uit. 'Da's nog nooit eerder gebeurd, hè?'

'Ik heb er tenminste nog nooit van gehoord!' zei haar moeder. 'Ze zullen die kerels wel gauw te pakken hebben, want ze komen hier niet gemakkelijk weg!'

'Maar de oerwouden zijn uitgestrekt!' meende meneer Donkers.

'Als ze de rivier zijn overgestoken, zitten ze nu aan onze kant,' zei Caro. 'Misschien verschuilen ze zich wel hier op de plantage. Ik ga direct naar Tamara, vader. Je kunt nooit weten!'

'Ben je niet wijs, Caro?' riep haar moeder. 'Pas maar op. Bankrovers zijn geen kleine jongetjes, hoor!'

'Kom, kom, moeder,' zei meneer Donkers, 'haal je maar niets in je hoofd. De meisjes zijn oud en wijs genoeg. Ze lopen heus niet in zeven sloten tegelijk!' 'Zouden de daders zich hier op de plantage kunnen verbergen?' vroeg mevrouw Donkers, allesbehalve gerust.

'Tussen de koffiestruiken? Niet zo eenvoudig. Als ze van de Saramaccastraat recht de rivier zijn overgestoken, zijn ze op Meerzorg terechtgekomen. Vandaar

kunnen ze alle richtingen uit natuurlijk. Ze zullen wel volgens een vooropgesteld plan te werk gaan. Misschien proberen ze naar Frans Guyana te komen. Ook heb je kans dat ze het geld aan deze kant van de rivier begraven. Als ze niet herkend zijn, kunnen ze later rustig naar de stad terugkeren. Maar voorlopig zullen ze zich wel buiten schot houden en afwachten hoe de zaken lopen. Dat lezen ze in de krant! Misschien zijn er nog meer in het complot betrokken, wie weet!'

'Ik vind het maar een eng idee, dat er zich rovers aan deze kant van de rivier ophouden. Je zou 's avonds de deur niet uit durven gaan!' vond mevrouw Donkers. 'Je kunt beter de hele plantage Rustenburg goed laten afzoeken, dan weet je zeker dat ze hier niet zitten.'

'En àls ze zich hier zouden ophouden, zou niemand er last van hebben, hoor! Zó dom zullen ze niet zijn!' was het antwoord van meneer Donkers, de directeur van de koffieplantage.

Caro rende de plantage over naar het huisje van baas Voorn, de voorman.

Baas Voorn, een Surinamer, stond net voor zijn plantagehuisje zijn grondje aan te vegen. 'Hallo Caro, je moet zeker Tamara hebben? Ze zal zó wel terug zijn. Ze is even naar de winkel van Bahadoer om tabak te kopen.'

'Heeft u al gehoord van de bankoverval in de stad? Vanmorgen!'

'Wàt zeg je daar? Bankoverval? Door wie?'

'Ja, door wie! Wisten ze dat maar! De dader ligt op 't kerkhof.'

‘Wáár ligt-ie? Hoe kom je daar nou bij, Caro?’

‘Nee, baas Voorn, maar in het Hollands betekent dat, dat ze niet weten wie de daders zijn!’

‘Ah, maar hoe weet je dat van die overval?’

‘Staat in de krant van vanmiddag,’ antwoordde Caro. ‘Gemaskerde mannen hebben een overval op de Bank van Suriname gedaan. Zeventigduizend gulden hebben ze buitgemaakt en met een gestolen auto zijn ze ervandoor gegaan! Ze zijn daarna de Surinamerivier overgestoken en nu zitten ze misschien wel hier op de plantage!’

‘Staat dat ook in de krant?’

‘Nee, maar 't kan toch best zijn? Ik kom Tamara halen om te helpen zoeken.’

‘Ha, ha! Jullie zoeken? Laat dat nou maar aan onze politie over! Die ís daarvoor!’

Vrouw Voorn, die iets van het gesprek had opgevangen, kwam naar buiten lopen. ‘Me Gado (mijn hemel), juffrouw Caro. Zitten er rovers op de plantage? Hier dichtbij?’

‘Nee, nee, vrouw Voorn! Ik zei misschien. Ze hebben de bank overvallen en zijn daarna de rivier overgevlucht,’ antwoordde Caro.

‘Gemaskerde bandieten!’ mompelde baas Voorn. ‘Dat krijg je nou met die wild-westfilms, dáár leren ze die onzin. Ze moesten die soort films hier verbieden. Het zullen wel een paar van die moderne jonge kerels zijn geweest, met spijkerbroeken, laarzen, gekleurde hemden en grootspraak! Bier drinken, sigaretjes roken en bioscoopjes pikken. Drinken, roken en mooie kleren kosten geld! Ze willen er niet voor werken, dus wat krijg je dan? Een bankoverval op

z'n wild-west. Gemaskerde bandieten! Bah! Als ze paarden hadden gehad, waren de dwazen nog te paard gekomen ook!'

In de verte kwam Tamara aanlopen. 'Caro!' riep ze al van verre. 'Er is een overval op de bank in de stad geweest. Zeventigduizend gulden hebben ze gestolen. Twee gemaskerde bandieten. Ze dachten dat ze dat alleen in het buitenland hadden, maar nu hebben we in Suriname ook onze bankoverval! Geweldig, hè? En ze zijn met een auto en een boot gevlucht. Deze kant op!'

'Daar zou ik nou maar niet zo trots op zijn, Tamara,' zei haar vader bestraffend, toen ze naderbij gekomen was. 'We kunnen het hier beter zónder!' 'Ik ben er niet trots op. Maar 't is wel spannend, hè?'

'Hoe kan jij dat nu al weten?' vroeg Caro wat verbaasd.

'Ik kwam het je juist vertellen!'

'Ik heb het hele verhaal gehoord in de winkel van Bahadoer. Ze hadden daar juist de krant,' vertelde Tamara opgewonden.

'Hier, vader, uw tabak! Lall Bahadoer stond het net voor te lezen toen ik de winkel binnenkwam. Hij zei dat als hij de bandieten in handen kreeg, ze er niet makkelijk af zouden komen.'

'Misschien hebben ze zich wel verborgen op de plantage, Tamara. Heb je zin om dat eens te gaan onderzoeken? Je kunt nooit weten!'

'Oké. Maar wat doen we als we ze zien? Verbeeld je dat je ze tegenkomt tussen de koffiestruiken! Wat doen we dan?'

‘Nou, dan doen we net of we niks zien en we waarschuwen onmiddellijk de politie.’

‘Prachtig. Ik ga met je mee!’

‘Passen jullie maar goed op. En... eh... als je soms een paar mannen tegenkomt met maskers op en zakken geld op hun rug, zeg dan dat het hier geen kerkhof is,’ voegde baas Voorn er lachend aan toe. ‘Maar als we ze tegenkomen, liggen ze niet op het kerkhof!’

Baas Voorn haalde zijn schouders op. Caro sprak in raadselen.

‘Zullen we Lall Bahadoer meenemen?’ vroeg Tamara. ‘Die is voor niemand bang.’

‘Mij best. Met hoe meer hoe beter!’ luidde Caro's mening.

Bij de winkel van de oude Hindoestaan gekomen, de vader van Lall Bahadoer, riep Tamara: ‘Bahadoer!’ De korte, gezette Hindoestaanse jongen kwam naar buiten.

‘Wat moeten jullie?’ riep hij.

‘Ga je mee? Caro en ik gaan de plantage afzoeken!’ ‘Wat zoeken?’ vroeg de jongeman verbaasd.

‘Die bandieten!’ antwoordde Caro.

‘Maar... die zitten toch niet hier. Hoe kom je dáár bij?’

‘Je kunt toch nooit weten. Ze zijn de Surinamerivier overgestoken.’

‘Nee hoor, ik ga niet mee. Dat kinderachtige gedoe. Bovendien hou ik niet van bandieten. Ik bemoei me er niet mee. Pas maar op. Ze hebben een revolver. En geloof maar dat ze schieten ook!’

‘Dat doen ze vast niet, als wij maar niet proberen ze

te vangen. We kunnen toch over de plantage dwalen en toevallig twee kerels tegenkomen? We weten niets van de bankoverval af.'

Bahadoer moest even lachen om zoveel onnozelheid, maar stemde toen toe: 'Goed, ik ga mee. Laten we die kant uitgaan!'

Onder leiding van de een paar jaar oudere Hindoestaanse jongen trokken de meisjes nu de plantage in. Ze gingen eerst de koffietuin in en kwamen tenslotte bij het huisje van oude Hendrik uit. Baas Hendrik had vroeger nog als slaaf op plantage Rustenburg gewerkt, maar leidde er nu een rustige oude dag in zijn bouwvallige huisje aan de rivier.

'Geen verdachte personen gezien?' informeerde Caro gewichtig. 'We zoeken twee gevluchte bankrovers. Vanmorgen hebben ze zeventigduizend gulden van de Bank van Suriname geroofd, baas Hendrik. De rovers zitten aan deze kant van de rivier.'
'Met een auto zijn ze overgestoken,' vulde Tamara aan.

'Met een boot, bedoel je! Met een auto zijn ze gevlucht en later met een boot vanaf de Saramaccastraat de rivier overgestoken. Misschien zitten ze wel hier op de plantage, baas Hendrik!'

De oude grijze neger schudde het hoofd. 'Die zullen niet zo dicht bij de stad blijven rondhangen. Die zijn allang het oerwoud ingevlucht.'

'Kom,' zei Bahadoer, 'we zoeken verder! We staan onze tijd hier te verkletsen.'

'Nou, een goeie vangst!' riep oude Hendrik de drie speurders na. In gedachten verzonken staarde hij over het traag stromende wateroppervlak.

‘Caro en Tamara, aardige meisjes zijn dat. Met die Lall Bahadoer moeten ze toch niet te veel omgaan. Daar kunnen ze niet veel goeds van leren...’ De oude baas moest even glimlachen. Die twee meisjes waren zèlf net jongens.

‘Deze kant uit! We kunnen ook eens in die oude schuur achterop de plantage gaan kijken, of in het bamboebos aan de rivier,’ stelde Bahadoer voor. ‘Als de bandieten zich hier op onze plantage verbergen, zouden dat de beste plaatsen zijn!’

Intussen was het begonnen te regenen. Het was regentijd en dan kon het in Suriname wel dagen achtereen gieten. Tamara en Bahadoer liepen op blote voeten en zij konden zich vlug over de modderige paden voortbewegen. Maar Caro's schoenen zogen zich telkens weer vast in de kleffe modder.

‘Wat een smerige boel is 't hier!’ riep Caro uit.

‘Ja, als je bandieten wilt opsporen, moet je er een paar vuile schoenen voor overhebben,’ zei Lall.

Toen ze bij de verlaten oude bouwvallige schuur kwamen, bleven Tamara en Caro even staan. Het was harder gaan regenen en alle drie waren al drijfnat. Bahadoer liep op de schuur toe, maar Caro riep hem terug. ‘Pas nou op, Bahadoer. Je weet toch nooit of ze daar niet in zitten. En als ze er zitten, dan... eh... moeten we daar niet zomaar naar binnen stappen. We zijn niet eens gewapend!’

‘Och wat, ik ben niet bang, hoor!’ zei Bahadoer en gooide de krakende deur open. Deze viel pardoes uit de hengsels en met een harde smak kwam hij op de modderige grond terecht, zodat het vuile water alle kanten uitspatte.

Bahadoer stapte de muffe ruimte binnen. Er stonden wat oude kisten verspreid, een paar vleermuizen vlogen rond en grote spinnewebben hingen neer van de halfvermolmde dwarsbalken.

‘Niks te zien,’ verklaarde Bahadoer, toen de meisjes hem naar binnen gevolgd waren. ‘Ik wist het wel! Die kerels verschuilen zich niet zo dicht bij de stad. Die zijn allang op weg naar de Marowijnerivier en dan Frans Guyana in. Dacht je dat ze in de buurt van Paramaribo zouden blijven hangen?’

Boven hun hoofden hoorden ze een licht gekraak. Verschrikt keek Caro op. ‘Hoor je dat?’ fluisterde ze.

Haar vriendin had het ook gehoord. ‘Er kraakt iets,’ zei ze een beetje zenuwachtig.

‘Daar boven, op dat zoldertje!’ fluisterde Caro Bahadoer in 't oor.

‘Hallo!’ riep Bahadoer hard. ‘Zít er boven iemand?’

Geen antwoord, maar het gekraak herhaalde zich. Bahadoer liep op het wankele trapje toe en klom naar boven. Even later was hij door het zolderluikje verdwenen.

‘Helemaal niks te zien!’ klonk het van boven. Maar op 't zelfde moment hoorden ze weer het gekraak. Nu hoorden ze Bahadoers voetstappen en even later riep de Hindoestaanse jongen: ‘Dat gekraak komt van een luikje, dat in de wind heen en weer slaat. Veel vleermuizen en grote spinnen, maar geen bandieten!’ klonk het lachend van boven. ‘Nee, die kerels zijn al een heel eind van de stad af, hoor, wat ik je zeg!’

Plotseling klonken er stemmen buiten de schuur. ‘Er zijn mensen hier binnen,’ hoorden ze een onbekende stem zeggen. Caro verbleekte van schrik, terwijl ook Tamara en Bahadoer, die inmiddels naar beneden was gekomen, de schrik om het hart sloeg.

‘Achter die kisten, vlug!’ fluisterde Bahadoer. Vanuit hun gebrekkige schuilplaats loerden ze naar het deurgat, maar ze zagen niemand.

‘Wie zitten er in deze schuur?’ klonk een forse stem. ‘Politie!’

‘Politie!’ hijgde Bahadoer.

Maar Caro was al te voorschijn gesprongen. ‘Wij zijn het, Tamara, Bahadoer en ikke, Caro Donkers!’ riep ze uit, en op hetzelfde moment rende ze naar het deurgat.

Buiten stonden twee politiemannen en... meneer Donkers!

‘Caro!’ riep deze laatste. ‘Wat voer jij hier in hemelsnaam uit?’

‘Wij... wij zoeken naar die bankrovers!’ was het aarzelende antwoord. ‘We zijn met ons drieën. Kom, Tamara en Bahadoer, 't is de politie en mijn vader!’ De andere twee kwamen nu ook te voorschijn.

Een van de politiemannen stapte op hen toe en zei: ‘Wie zijn jullie en wat voeren jullie hier uit?’

‘Dit is mijn dochter, agent, en dat is Tamara, de dochter van mijn voorman. Die jongen is Lall Bahadoer, de zoon van de oude Bahadoer, die de plantagewinkel heeft. We dachten werkelijk even dat er hier wat te arresteren viel,’ zei meneer Donkers. ‘We hoorden stemmen binnen. Deze heren kwamen bij me, vlak nadat jij naar Tamara was gegaan. Ze ko-

men de plantage afzoeken en vroegen of wij misschien iets verdachts hadden gezien. Ik ben maar met de heren meegelopen om hun de weg te wijzen over de plantage. Wat 'n weer, hè?' voegde hij er lachend aan toe.

'Hebben jullie iets gezien?' informeerde de agent.

'Nee, niets. Wij zoeken namelijk ook!'

'Zo, zo. Kijk eens aan. En wat doen jullie als je wat vindt?' vroeg de agent weer.

'Stiekem laten lopen!' was Caro's antwoord.

'Kom, we moeten eens verder,' zei de agent. 'We hebben nog een groot gebied af te zoeken.'

'U bent hier op de rand van de plantage Rustenburg, heren,' zei meneer Donkers. 'Hierachter liggen uitgestrekte zwampen en daar is geen doorkomen aan.' 'Zover zullen we voorlopig nog maar niet gaan,' meende de agent. 'We moeten ook nog naar plantage Welgedacht en daarna nog naar Zorgvliet. We lopen met u mee terug, meneer Donkers. En... eh... zoeken jullie nog verder?'

'Jazeker, agent, wij gaan nog naar het bamboebos, aan de rivierkant. Je kunt nooit weten!'

'Iedereen die je ziet, moet je vragen of ze niet een of twee mannen hebben gezien die een aantal bruingekleurde zakjes droegen. Een van de mannen heeft een groot litteken over z'n rechterwang. Dat is Bizerta.'

'Bizerta?' vroeg Caro verwonderd. 'De daders zijn toch niet herkend? Tenminste, dat staat in de krant!' 'Ja, maar vanmiddag is er iemand zich komen melden op ons bureau, en die heeft verklaard zich positief te herinneren Bizerta uit de auto te hebben zien

komen, vóór ze binnen hun maskers opzetten. Bizerta is bovendien geen onbekende van de politie. Hij heeft al eens gezeten wegens diefstal!'

'En nummer twee?' vroeg Tamara.

'Die is helaas niet herkend, en van hem weten we alleen dat hij niet groot is.'

'Laten we binnen gaan staan!' stelde meneer Donkers voor. 'Het gaat steeds harder regenen!'

De twee agenten keken eens naar de grauwe lucht en besloten de goede raad op te volgen.

'We hebben er al een vermoeiende dag opzitten!' zei een van de politiemannen toen ze weer een dak boven hun hoofd hadden.

'De hele middag al op zoek naar die bankrovers?' vroeg meneer Donkers, die een kistje nam en daar op ging zitten. 'Het spijt me dat ik u geen betere zitplaats kan aanbieden dan een paar oude kistjes, maar 't is hier tenminste droog! We gebruiken deze schuur al jaren niet meer!'

'Ja,' vervolgde de agent, 'we zijn vanmiddag ook op de Gosslar geweest. U weet wel, dat vroegere Duitse schip in de haven.'

'Op de Gosslar? Dacht de politie dat die lui zich dáár verstopt hadden?'

'Och, meneer. U weet hoe 't gaat. Zodra bekend wordt dat er een paar bankrovers voortvluchtig zijn, duiken van alle kanten berichten op van mensen die rovers hebben gezien. Voor alle zekerheid moeten we al die berichten nagaan. Iemand belde het bureau op en vertelde dat hij om ongeveer halfeen een bootje bij de Gosslar had gezien. Hij had er twee mannen uit zien komen en ze zouden zich nog op het gekapseisde

schip ophouden. We zijn toen met drie man eropaf gestuurd in de politieboot, en we hebben halsbrekende toeren moeten verrichten op het wrak van de Gosslar. Maar het was natuurlijk loos alarm!'

'Hoe komt die Gosslar daar zo midden in de haven te liggen?' vroeg Caro.

'Toen de oorlog uitbrak, lag de Gosslar, een Duits schip, voor anker op de Surinamerivier. Natuurlijk mocht het schip niet vertrekken en toen heeft de bemanning het schip tot zinken gebracht. En nu ligt het daar al jaren in de weg. Verschillende plannen werden er in de loop van de tijd gemaakt om het wrak op te ruimen, maar het zit zo muurvast in de modder, dat er geen beginnen aan is. Zoals je hebt gezien, steekt het wrak vaak voor de helft boven water uit. Het is een geweldig obstakel voor het havenverkeer,' besloot de agent.

'Het zou wel een mooie schuilplaats zijn geweest!' meende Tamara.

'Vandaar moesten we naar de suikerplantage Mariënburg. Daar had iemand mannen met pakjes onder de arm zien lopen en een leegstaand huis binnengaan. De mannen waren er niet meer uitgekomen en met grote stelligheid beweerde de berichtgever dat de twee personen erg verdacht hadden gehandeld. Toen we eindelijk bij het bewuste huis kwamen, bleken er twee schilders binnen aan het werk te zijn. En zo ga je maar door! Het ene bericht na het andere!'

Boven hun hoofden klonk weer het kraken van het luikje en de politiemannen keken op. 'Wat is hierboven?' vroeg een van hen.

'Dat geluid, bedoelt u?' zei Caro. 'Dat heeft Baha-

doer al onderzocht. Het is een loshangend luik.'

'Ben jij de aanvoerder van de speurders?' informeerde de agent, terwijl hij grinnikend Bahadoer aankeek. 'Zo'n beetje, meneer,' antwoordde de jongeman.

'Goed zo, zoeken jullie maar tot je de bandieten gevonden hebt, hoor!'

'Ze zullen wel naar Frans Guyana gevlucht zijn!' zei Bahadoer.

'Zou je denken?' vroeg de agent. 'De autoriteiten zijn daar allang gewaarschuwd en ook de dorpen langs de Beneden-Marowijne, dus dat zal ze niet meevallen! Bovendien is het een verschrikkelijke tocht, door het oerwoud naar de grens. Jullie hebben zeker weleens gehoord over de deportés, uit Frans Guyana?'

'Dat waren toch de tot ballingschap veroordeelden uit Frankrijk, die naar Duivelseiland en andere plaatsen in Frans Guyana verbannen waren?'

'Juist, ja. Nou, die probeerden natuurlijk vaak te ontvluchten. Als het hun lukte, staken ze de Marowijne over op zelfgemaakte vlotten. Ze maakten die van moko-moko. Je weet wel, die planten die langs de rivieren groeiden. Velen verdronken bij het oversteken van de brede rivier, maar ook velen bereikten Surinaams grondgebied. Voor zover ze dan niet door Indianen of Bosnegers werden opgepakt, probeerden ze de stad Paramaribo te bereiken. Velen kwamen van ellende en ontbering in de oerwouden om. Ik herinner het me nog wel uit mijn jeugd, toen woonde ik met mijn vader aan de Commewijnerivier. Op een dag werd er aangeklopt en daar stonden twee deportés voor de deur. Ze hadden zich een paar weken niet

geschoren en zagen er natuurlijk haveloos uit. Hun gestolen kleren hingen in flarden om hun magere lichamen. Het was een ellendig gezicht.'

'En wat deed uw vader?' vroeg Caro nieuwsgierig. 'Hij hielp ze toch?'

'Hij heeft ze eten gegeven, genoeg voor een paar dagen, en hun de weg gewezen naar de stad. Ze hadden geen flauw idee waar ze waren!'

'Moest uw vader ze eigenlijk niet aanbrengen?' vroeg Tamara.

'Ach, eigenlijk wel, natuurlijk. De meeste deportés werden weer uitgeleverd, maar sommigen ook niet. Mijn vader had zo'n medelijden met die mannen, dat hij ze hielp. Ze spraken alleen maar Frans, maar toch konden ze vader duidelijk maken dat ze met z'n achten de Marowijne waren overgestoken. Zes waren in de bossen omgekomen van honger, ellende en ziekten. De twee mannen waren volkomen uitgeput!'

'Wat hadden ze op hun geweten?' vroeg meneer Donkers.

'Dat weet ik niet, maar ik weet wel dat ze zich in de stad keurig hebben gedragen,' vervolgde de spraakzame agent.

'In de stad?'

'Ja, de twee mannen hebben tenslotte toch Paramaribo weten te bereiken. Mijn vader had hun een adres gegeven waar ze geholpen zouden worden. Daar hebben ze kleren gekregen en daar konden ze wat geld verdienen. Beiden waren ijverige kerels. Vrij gauw is een van de twee gestorven, maar de andere is later getrouwd met een Surinaamse. Hij kreeg een zoon en die is nu een vooraanstaand burger in Paramaribo!'

‘Wie is dat?’ wilde Caro weten.

‘O, dat doet er niet toe. De vader had vroeger z'n Franse naam al veranderd in een Surinaamse. Zo zijn er wel meer afstammelingen van Franse deportés. Ik vertelde dat verhaal maar om aan te tonen hoe moeilijk het voor bankrovers zal zijn om ongezien Frans Guyana te bereiken. Vooral nu er een signalement van een van beiden bekend is.’

‘Tegenwoordig hoor je nooit meer van deportés,’ zei Caro.

‘Dat klopt,’ antwoordde de agent. ‘Er worden geen bannelingen meer naar Guyana gezonden. Al enige jaren niet meer.’

‘Vluchtten er vroeger veel deportés?’ wilde Caro weten.

‘Ik heb weleens gelezen dat er in 1911 meer dan tweehonderd werden aangehouden. Je hoeft dus niet te vragen hoeveel er in de oerwouden zijn omgekomen. De uit de geschiedenis bekende generaal Pichegru en Barthélemy werden in 1797 naar Duivelseiland verbannen. Dat eiland ligt vlak voor de kust van Frans Guyana. Het volgende jaar slaagden zij erin naar Suriname te ontvluchten, waar ze gastvrij werden ontvangen.

De toenmalige gouverneur Friderici heeft ze vrij laten vertrekken.’

‘Zullen we eens opstappen?’ stelde even later meneer Donkers voor. De regen was veel minder geworden en de lucht begon op te klaren. Even probeerde zelfs een waterig zonnetje door te breken, maar spoedig werd de hemel weer verduisterd door donkere wolken, die van zee kwamen aandrijven. Alleen me-

neer Donkers en de twee politiemannen gingen naar buiten.

‘Gaan jullie mee terug?’ vroeg Caro's vader. ‘Ik zou 't maar doen. Je regent drijfnat en jullie doen toch vergeefse moeite.’

De drie keken elkaar eens aan en Bahadoer zei: ‘Ach, ze zitten allang over de Commewijnerivier. We hoeven hier niet meer te zoeken!’

‘En het bamboebos?’ begon Caro nog.

‘Ik ga in elk geval naar huis,’ besliste Tamara. ‘Laat de politie maar zoeken.’

In een lange rij liep het gezelschap door de modderige koffietuinen terug naar het grote plantagehuis van meneer Donkers. ‘Komen de heren nog even binnen voor een warme kop thee?’ vroeg hij vriendelijk.

‘Nee, dank u wel, meneer Donkers. We moeten nu heus verder. Wel bedankt voor uw hulp en ook jullie, jongedames, hartelijk bedankt, hoor!’

‘Niets te danken,’ antwoordde Caro. ‘Als we iets zien of horen, dan waarschuwen we wel...’

Voetbal en kermis

Een paar dagen waren verlopen sedert de bankoverval. En hoewel de kranten dagelijks lange artikelen aan de bankroof wijdden, werd nu toch in hoofdzaak de aandacht gevraagd voor Koniverjarie (koninginnedag) en de interland-voetbalwedstrijd Suriname-Nederland, die op koninginnedag te Paramaribo gespeeld zou worden. Meneer Donkers had zich van drie tribunekaarten verzekerd. Hoewel hij zelf niet

het minste verstand van voetbal had, vond hij het toch wel leuk de wedstrijd te gaan zien. Caro en Tamara, die met hem mee mochten, spraken de laatste dagen over weinig anders en met Bahadoer hadden ze zelfs ruzie over de vraag wie de wedstrijd ging winnen. Tamara en Bahadoer voorspelden dat Nederland volkomen ingemaakt zou worden, terwijl Caro als haar mening te kennen gaf dat Suriname een voetballesje zou krijgen.

'Kruin en Nelom doen mee!' pochte Tamara. 'Dus wat willen die Hollanders nou?'

'Nederland heeft Pieters Graafland in het doel!' was Caro's antwoord.

'Zou wat. Ze hebben de laatste jaren haast geen wedstrijd meer gewonnen. Je denkt zeker dat we hier niet voetballen kunnen. Wacht maar es!'

'Ik ga tussen jullie in zitten,' zei meneer Donkers lachend. 'Anders vliegen jullie elkaar nog aan als er een doelpunt wordt gemaakt.'

'Hoe heet de Surinaamse keeper?' vroeg Caro.

'Visser. Een geweldige keeper! In de hele competitie heeft-ie maar acht goals doorgelaten.'

'Visser? Dan zullen we 'm làten vissen. Ik zie 't al gebeuren, in de eerste minuut!'

Tegen zoveel opschepperij was Tamara niet bestand. 'We zullen morgen wel zien,' besloot ze. 'Neem voor alle zekerheid maar een rekenmachine mee om de Surinaamse doelpunten te tellen!'

'Jullie Visser gaat een goede vangst tegemoet!' lachte Caro.

'Ik heb nog nooit twee zulke opschepsters gehoord!' vond meneer Donkers.

‘En wie denkt u dat er wint, vader?’ vroeg Caro.

‘Nou... ik weet niks van voetbal af, maar ik hoop natuurlijk dat Nederland wint. Maar zolang het een interessante en eerlijke wedstrijd is, vind ik 't best, hoor. Wat zouden jullie ervan zeggen als we morgen na de wedstrijd naar de kermis gingen? Aan de Gemene Landsweg is het kermis en ik ben nog nooit op een Surinaamse kermis geweest. Daarna kunnen we op het Gouvernementsplein het vuurwerk zien. Wat denken jullie daarvan?’

‘Suriname-Nederland, de kermis en het vuurwerk! Alles op één dag! Hoeréé!’ juichten de meisjes.

‘Om twaalf uur morgen ligt de plantageboot klaar, dus denk erom dat jullie dan ook klaar zijn! Afgesproken?’

‘Afgesproken!’ riep Caro.

‘Tot morgen, Caro!’ zei Tamara. ‘Ik moet nu gaan eten!’ en ze holde weg. Ze bleef nog even staan en draaide zich om.

‘Tien-nul!’ riep ze.

‘Ja, voor Nederland!’ luidde Caro's antwoord.

De volgende dag stonden de meisjes al vroeg bij de steiger, waar Tom, de motorist, de oude motor aan het nakijken was.

‘Zou hij de stad halen, denk je?’ informeerde Caro plagend.

‘Nou, juffrouw Caro. Ik weet 't niet! Misschien dat u net op tijd in de stad bent om het eindsignaal van de scheidsrechter te horen!’

‘Wat denk je van de uitslag vanmiddag, Tom?’

‘Suriname-Nederland? Moet u dàt nog vragen? Het

Nederlandse net wordt aan flarden geschoten!'

'Caro verbeeldt zich werkelijk dat Nederland een kans heeft,' plaagde Tamara dapper mee.

'Och, uit beleefdheid zullen ze de Hollanders wel een goaltje laten maken, juffrouw Caro. Eentje misschien! Surinamers zijn goede gastheren!'

'Het zal vanmiddag wel erg warm zijn, en dat zijn die Hollanders niet gewend...' begon Caro terug te krabbelen. 'Ga jij ook kijken, Tom?'

'Mij te duur! Trouwens... ik zie die afslachting liever niet. Arme Hollanders!'

'Hier is nòg zo'n arme Hollander!' klonk het ineens achter hen, en daar stond meneer Donkers.

'... ik bedoel niet u, meneer Donkers!' zei Tom een beetje verlegen. 'We hadden het over de wedstrijd...'

'Is de boot in orde, baas Tom?' vroeg meneer Donkers, bedenkelijk kijkend. 'Het zou niet de eerste maal zijn dat de motor het op een kritiek moment liet afweten.'

'In orde, meneer. We kunnen vertrekken!'

Lachend stapte meneer Donkers aan boord.

'Zijn jullie goed op stem, meisjes? Jullie moeten vanmiddag maar flink schreeuwen, misschien dat het wat helpt!'

Tom startte de motor. Dikke rookwolken stegen uit de sissende machine op. Een paar harde knallen volgden, de oude barkas sidderde in haar voegen, maar kreunend en blazend kwam het ding toch op gang.

'Hij doet 't!' juichte Caro.

'Pfff plof pfff...' deed de motor en afgelopen was het.

‘Te vroeg gejuicht,’ stelde meneer Donkers vast.

Tom boog zich over de motor. Hij draaide eens hier, keek eens daar. ‘Zoëven heeft hij nog gedraaid!’ zei hij verontschuldigend.

‘Het is nu eenmaal een oud beestje, Tom,’ antwoordde meneer Donkers. ‘Probeer het nog maar eens. Wie weet, misschien heeft hij nu wèl zin!’

Weer startte Tom het onwillige ding en weer volgde er een vreselijk gesputter en gesis, maar weer kwam het apparaat niet verder dan een paar slagen.

Meneer Donkers stond op en liet zijn blik over de motor gaan. ‘Als je die dot poetskatoen uit die uitlaatpijp haalt, zal hij 't wel doen,’ zei hij ernstig, met een knipoogje naar de meisjes.

‘Welke poetskatoen bedoelt u...’ begon Tom, en verlegen krabbelde hij zich achter het oor toen hij de dot poetskatoen zag zitten. Hij was vergeten na het schoonmaken die dot eruit te halen.

Een paar minuten later waren ze op weg naar de stad. De vele keren opgelapte hakkeplof liep met een rustig gangetje stroomaf, midden op de brede rivier. De zon deed haar uiterste best deze Koniverjarie tot een ware feestdag te maken, terwijl een koele noordenwind ook vastbesloten scheen, niemand reden tot klachten over warmte te geven. Ze passeerden nu en dan grote drijvende velden van in de bovenrivieren losgeslagen waterplanten, waarop hier en daar een reiger of andere watervogel was neergestreken. Met gespannen aandacht tuurde hij in het water of er niet een argeloos visje aan de oppervlakte verscheen om verschalkt te worden. Het brede, gladde wateroppervlak van de gestadig stromende rivier weerspiegelde

de helder blauwe hemel met hier en daar een paar witte schaapjeswolken. Aan de oever vochten een wirwar van bomen, struiken, lianen en lagere planten om hun deel van het zonlicht, dat in deze regentijd toch al met mondjesmaat toebedeeld werd.

‘We boffen met het weer,’ zei meneer Donkers, en hij rekte zich behaaglijk uit op de brede bank van het achterschip.

‘Het is toch wel een heel verschil, of je in Holland op een rivier vaart of hier,’ vond Caro. ‘Maar daar kun je lekker zeilen! Waarom wordt er hier eigenlijk niet gezeild, vader?’

‘De stroom op de rivieren is over 't algemeen te sterk en er is meestal te weinig wind.’

Even later maakte de boot een wijde boog naar links en ze waren niet langer op de Commewijne, maar op de Surinamerivier. Ze moesten nu tegen de machtige stroom van deze brede rivier optornen. Aan hun linkerhand hadden ze het oude fort Amsterdam, in de achttiende eeuw gebouwd ter verdediging van Suriname, en aan hun rechterhand het voorstadje Leonsberg. Dit was door een ongeveer vijftien kilometer lange stoffige weg verbonden met Paramaribo.

‘Het zal daar wel erg leuk wonen zijn!’ meende Caro.

‘Ja en nee. Overdag, vooral op warme dagen, heb je op Leonsberg de zeewind natuurlijk uit de eerste hand, en ze hebben hier ook een aardig uitzicht op de rivier. Er is een geregelde busdienst naar de stad, maar... 's avonds word je er opgegeten door de muggen. De huizen zijn natuurlijk allemaal voorzien van muggengaas, en dat houdt die kwelgeesten wel

buiten. Maar buiten is het na zonsondergang niet te harden. Vooral in de vooravond, dan is het 't ergst!' Even verder passeerden ze Belwaarden, op de linkeroever.

'Vanhier rijdt het rietsuikertreintje naar de suikerplantage Mariënburg,' vertelde meneer Donkers.

Na ongeveer twee uur varen bereikten ze de zogenaamde Marinetrap bij het Gouvernementsplein. Uit de verte konden ze al zien dat het feest was in Paramaribo. Er werd druk gevlagd en speciaal de Surinaamse vrouwen, vele in hun kleurige koto-missiejurken, ('koto' is rok en 'missie' is vrouw) trokken de aandacht. In hun hoogopgebonden wijde rokken, korte jakjes en kleurige wijduitstaande hoofddoeken, leken het net levensgrote theemutsen. Inderdaad waren in de curiositeitenwinkeltjes ook koto-missietheemutsen te krijgen!

Ook de Javaanse vrouwen, klein en tenger van gestalte, vielen op door hun felgekleurde baadjes over mooie sarongs. Gouden spelden op het baadje en in het glimmende zwarte haar, volgden ze zwijgend hun mannen. Niet minder opvallend waren de Hindoestaanse schonen, zonder uitzondering allen een witte sluier over het hoofd en zilveren armbanden om de polsen en enkels.

Voor hen uit liepen een paar Surinaamse vrouwen, die helemaal in het wit waren gekleed. Ze droegen daarbij zwarte kousen en een witte gesteven doek als een soort grote muts op het hoofd.

'Voor de vrouwen hier is wit de kleur van de rouw,' vertelde meneer Donkers.

'Ik heb weleens gehoord dat het bij een Surinaamse

begrafenis heel anders toegaat dan in Nederland,' merkte Caro op.

'Nou, minstens even plechtig en ernstig, hoor,' antwoordde haar vader. 'Maar de gewoonten zijn hier anders. Je snijdt wel een droevig onderwerp aan op deze feestelijke dag, moet ik zeggen!'

Zwijgend liepen ze enige tijd verder en het plein over. De vrouwen in het wit kregen gezelschap van nog een paar vrouwen, eveneens in rouwkleding. En weer begon Caro: 'Hoe gaat het hier dan toe bij een begrafenis?'

'Wat kan jou dat nou schelen!' riep Tamara uit.

'In het huis van de overledene gaat het anders toe dan bij ons,' vertelde haar vader. 'Het is namelijk niet de gewoonte dat de familieleden naar bed gaan zolang de dode nog boven de aarde is, en de nacht brengen ze voor een deel biddende door. In het huis van de overledene worden dikwijls, volgens oud Surinaams gebruik, schilderijen, platen en foto's aan de wand, omgekeerd. Je ziet er alleen de achterkant van. Verder zijn vaak alle versieringen opgeborgen om het beeld zo somber mogelijk te maken. In de meeste Surinaamse huizen tref je wandspiegels aan, en deze worden dan met een witte doek bedekt, want stel je voor dat je door het weerkaatsen van een spiegel twee in plaats van één dode het huis ziet uitdragen! Dat zou al een heel slecht voorteken zijn. Ook dekt men de spiegels af om te voorkomen dat de dames zich aan ijdelheid zouden overgeven, wat in dagen van rouw slecht zou passen. Tijdens de begrafenis lopen de familieleden twee aan twee achter de lijkwagen aan. Dat noemen ze hier de "lijkstatie". Vooral als het een

heel eenvoudige begrafenis is, zie je geen enkele auto. Overal waar de statie passeert, neemt men eerbiedig de hoed af. Auto's stoppen en vaak heb ik gezien dat een winkelier de ramen en deuren van zijn winkel sloot terwijl de stoet voorbijtrok. Deze oude gewoonten houden het langst stand in de eenvoudigste gezinnen. Zo liep er tot voor kort dikwijls een vrouw in de lijkstatie mee met op het hoofd een bak. Daarin stonden een aarden kruik met water en een paar glazen. Op de begraafplaats aangekomen, schonk ze dan een frisse dronk aan diegenen die door de lange wandeling dorstig waren geworden. Dat was een attentie van de familie aan de belangstellenden. Toen Paramaribo waterleiding kreeg, verdween deze gewoonte geleidelijk.

Er zijn ook begrafenissen waarbij de kist de hele weg gedragen wordt. Dit gebeurt dan op de schouders van acht mannen, ook in het wit gekleed. Op de hoeken van de straat aarzelen ze even. De dragers maken dan een paar snelle passen op de plaats, die de indruk wekken dat de stoet de tegenovergestelde kant zal uitgaan dan ze werkelijk gaat! Plotseling slaan de mannen dan de hoek om. De geesten horen de passen van de dragers en denken dat de stoet de andere kant uitgaat. Op die manier hopen de dragers de geesten voor de gek te houden en hen op het verkeerde spoor te brengen. Ook gaan de dragers soms eerst met de kist op de schouders zingend en dansend langs de buurtwoningen. Dit dient dan tot afscheid van de overledene van de omgeving waarin hij of zij zo lang heeft geleefd.'

'Hoe weet u dat allemaal?' vroeg Tamara. 'Dat wist

ik zèlf niet eens! En ik ben toch een Surinaamse!' 'Je hebt, denk ik, nog nooit een begrafenis meegemaakt,' antwoordde meneer Donkers, 'maar, zoals ik al zei, veel van die gebruiken verdwijnen in deze moderne tijd. Wat je bijvoorbeeld niet meer hebt, is de hoedenverhuur. Vroeger was er in Paramaribo een winkel waar in de etalage te lezen stond: "Bradie hatie fou joeroe". Dat betekent: "breedgerande hoeden te huur". Dit waren zwarte strohoeden met brede rand, speciaal voor kinderen die naar een begrafenis gingen.'

'Hoelang lopen die vrouwen in 't wit?' wilde Caro weten.

'Soms lang, soms kort,' antwoordde Tamara. 'Soms zes weken, soms wel een jaar. Gedurende de eerste zes weken dragen ze een witte doek om de schouders. Om zes uur 's avonds wordt die doek afgedaan.'

'Om zes uur? Waarom?' vroeg Caro wat verbaasd. 'Nou, dat is eigenlijk bijgeloof. Zie je, ze zeggen dat het niet goed is een geest tegen te komen als je een losse doek rond je schouders hebt. En de geesten komen om zes uur te voorschijn!'

'Geloof jij in geesten?' Wilde Caro weten. 'Nee toch?'

'Ik niet, hoor, maar veel oude mensen geloven er nog wel in,' ging Tamara verder. 'Tegen het einde van de rouw wordt de witte kleding vervangen door blauw en nog later soms door lila, om zo de overgang naar normaal geleidelijk te maken.'

'Weet je hoe ze hier de begraafplaats voor de allerarmsten noemen?' vroeg meneer Donkers.

'Pikien tiki,' antwoordde Tamara onmiddellijk.

‘Dat betekent “kleine paaltjes”. De armsten worden begraven op een deel van het kerkhof waar geen grafstenen staan. Alleen kleine paaltjes met een nummer. In een register wordt bijgehouden wie onder zo'n nummer begraven ligt.’

‘In het bosland gaat dat allemaal weer heel anders toe,’ vertelde meneer Donkers. ‘Daar wordt de dood vaak in verband gebracht met hekserij. Als iemand een natuurlijke dood sterft, wordt hij begraven. Maar valt hij uit een boom of sterft hij door een ander ongeluk, dan wordt de dode verbrand. De geest die het ongeluk veroorzaakte, verbrandt dan mee. Maar laten we liever over wat prettigers praten, meisjes. We zijn niet onderweg naar een begrafenis.’

‘Toch wel interessant,’ vond Caro, die nog liep na te denken over wat ze allemaal had gehoord. ‘Ik heb weleens horen vertellen dat het gekras van een uil in de nacht ongeluk betekent.’

‘Ze zeggen dat er dan iemand zal sterven,’ zei Tamara. ‘Maar dat is allemaal onzin, hoor. Vroeger legden ze hun schoenen met de zolen naar boven in het raam. Dat hielp, zeiden ze.’

‘We moeten opschieten,’ zei meneer Donkers, ‘want het is nog wel twintig minuten lopen naar het stadion.’

Rond het standbeeld van de vroegere koningin Wilhelmina hingen kransen en boeketten. Hoewel de verjaardag van koningin Juliana niet op 31 augustus viel, werd de vroegere koninginnedag nog altijd uitbundig gevierd.

‘Wat is dat voor een gedenkteken daar?’ informeerde Caro.

‘Dat is een gedenknaald, gewijd aan de nagedachtenis van de gevallen Surinaamse zonen in de laatste wereldoorlog,’ zei vader. ‘Surinaamse mannen hebben in alle delen van de wereld meegevochten voor de overwinning.’

Het was in de Gravestraat een drukte van belang. De vlaggen en versieringen deden feestelijk aan, terwijl er dichter bij het stadion een complete verkeersopstopping was. Heel Suriname scheen van plan te zijn de grote wedstrijd te gaan zien, en het duurde heel wat tijd voor meneer Donkers en de twee meisjes hun zitplaatsen op de tribune konden innemen. Een militair muziekkorps stond op het middenveld en blies er luchtig op los, om de stemming er alvast in te brengen.

Toen de oranjehemden het veld opkwamen leek het wel of alle in Suriname wonende Nederlanders naar het voetbalveld waren gekomen om de oranjemannen aan te moedigen.

Een daverend gejuich steeg op.

Maar toen enkele ogenblikken later het Surinaamse elftal binnen de lijnen verscheen, leek het wel of er een orkaan was losgebarsten. Hoeden, programma's, zakdoeken, van alles ging de lucht in. Toen werden de volksliederen gespeeld. Eerst het Wilhelmus, dat plechtig door alle Nederlanders werd meegezongen. Daarna volgde het pittige Surinaamse volkslied. Ook dat werd door duizenden kelen meegezongen. ‘Suriname trotse stromen, Suriname heerlijk land...’ klonk het in massazang.

Het was een indrukwekkende inzet van de met zoveel spanning tegemoetgeziene voetbalwedstrijd.

Nu was het moment aangebroken waarop de spelers aan de gouverneur van Suriname werden voorgesteld. ‘Wie benoemt de gouverneur eigenlijk?’ wilde Caro weten.

‘De koningin. Telkens wordt hij voor drie jaar benoemd. Nou opletten, meisjes, het gaat beginnen!’ De volgende drie kwartier zaten ze midden in een heksenketel van geluiden en beweging. Als er een doelpunt werd gemaakt, holde, net als in Nederland, het publiek het veld op om de spelers te omhelzen alsof het helden waren die van een maanreis terugkwamen. Nadat de scheidsrechter rust had geblazen, keerde de rust voor korte tijd terug.

‘Verse pinda, tien cent 'n zakje!’ klonk het uit de monden van de venters. ‘Sinas, ijskoud, één dubbeltje. Heerlijke sinas!’

Meneer Donkers kocht drie sinas van een venter met een emmer, gevuld met geschilde sinaasappelen op ijs.

Tamara zat wat stilletjes voor zich uit te staren.

‘Twee-nul voor Nederland, dat had je niet verwacht, hè?’ riep Caro vrolijk, en ze gaf haar Surinaamse vriendin een flinke klap op de schouder. ‘Twéé-nul!’ ‘Kalm maar,’ antwoordde Tamara korzelig, ‘de wedstrijd is nog niet afgelopen.’

Toen kort voor het einde de midvoor van het Surinaamse elftal de gelijkmaker in het Nederlandse net kopte, sprong Tamara op en gaf Caro een klap op de schouder. ‘Nou, wat heb ik je gezegd? Waar blijf je nou?’

Caro lachte zuurzoet en moest het antwoord schuldig blijven. En twee-twee bléef het.

‘Een mooie uitslag,’ vond meneer Donkers, ‘van een sportieve wedstrijd!’

‘Ik vind dat Suriname had moeten winnen. Ze waren veel sterker!’ vond Tamara, die na de tweede goal van Suriname weer helemaal was opgeleefd. ‘Onzin,’ vond Caro. ‘Het is precies omgedraaid!’ ‘Ik ben blij dat het twee-twee is geworden,’ moest meneer Donkers bekennen, ‘anders waren jullie mekaar nog in de haren gevlogen!’

Op de kermis was het, ondanks het vroege middaguur, al een geweldige drukte. Draaimolens, zweefmolens, schiettenten, ballengooien, wondermensen, de dikste vrouw ter wereld, de kleinste man, voorstellingen die nog nooit ook maar ergens ter wereld vertoond waren, wildedierententen, waarzeggers die je voor weinig geld een schitterende toekomst voorspelden, bier- en limonadetenten, enzovoorts.

‘Ik begrijp niet waar de mensen 't geld vandaan halen,’ zei meneer Donkers, ‘want er wordt hier heel wat uitgegeven!’

‘Ze sparen er lang voor,’ verklaarde Tamara. ‘En zo tegen de kermis probeert iedereen hier of daar wat extra te verdienen.’

De draai- en zweefmolens werden met de hand gedraaid en ze zagen eruit of ze ieder ogenblik in elkaar zouden storten.

‘Ik zou me voor geen geld in die zweefmolen wagen,’ bekende meneer Donkers. ‘Het zaakje zit maar gammel in elkaar.’

‘Valt best mee,’ meende Tamara. ‘Het lijkt zo, maar het zit heus wel stevig.’ En inderdaad bleek

de molen de volle schuitjes met gemak te dragen.

‘Het ziet er wat armoedig uit, vindt u niet, vader?’ zei Caro. ‘Alles is zo verveloos.’

‘Ja, maar wat verwacht je? Zo'n kermis hier kun je niet gaan vergelijken met een in Holland bijvoorbeeld. In Holland trekken de kermisklanten van stad naar stad. Altijd is er wel ergens kermis, en dan valt er voor hen wat te verdienen. Maar hier moeten ze het hebben van één of twee weken in een heel jaar! Er is hier maar één stad!’

Een paar Surinaamse kindertjes, getooid met een mooie oranje sjerp, zongen: ‘Oranje boven, 'n bos bakoven...’ (bananen).

‘Hoor je dat?’ zei Caro een tikkeltje verontwaardigd.

‘Ach, die kindertjes denken er niet bij. Als 't maar rijmt, vinden zij 't leuk!’ antwoordde Tamara. ‘Dat moet je niet zo nauw nemen, hoor!’

‘Zullen we daar even gaan zitten en wat drinken?’ stelde meneer Donkers voor. De meisjes hadden daar wel oren naar, want het warme weer en het verschrikkelijk stoffige kermisterrein hadden de kelen droog gemaakt. De radio stond er keihard aan en vrolijke Surinaamse muziek schalde door de tent. ‘Piauw piauw piauw, no meki lauw,’ (wees niet vervelend) neuriede Tamara mee en even later zong ze: ‘Me no wanni moro, me no wanni moro...’ (ik wil niet meer).

‘Hier is een extra bericht!’ klonk het opeens door de radio. ‘De bank van Suriname maakt het volgende bekend. Een beloning van tweeduizend gulden wordt uitgeloofd voor degene, die aanwijzingen kan geven,

welke leiden tot de aanhouding van de daders van de bankoverval. Hier volgt nogmaals een signalement van een van de daders, genaamd Bizerta, tot voor kort wonende in de Rust en Vredestraat: een groot horizontaal litteken op de rechterwang, kortgeknipt zwart kroeshaar, fors gebouwd, vermoedelijk gekleed in lange grijsblauwe spijkerbroek. Geen schoenen. Hier volgt een herhaling van dit extra bericht...' 'Ze hebben de daders dus nog steeds niet te pakken,' zei Caro. 'Tweeduizend gulden is de moeite waard! Wáár zou je in hemelsnaam moeten zoeken?'

'Laat dat maar aan de politie over,' vond Tamara. Ze liepen nog wat over de kermis rond, maar ze vonden er niet veel aan. Ze zagen in een tent een vogel met drie poten en in een andere tent een 'echte ooievaar', wat een grote geverfde reiger bleek te zijn. De meisjes trokken ieder twee keer aan een touwtje. Maar vanachter de mooie uitgestalde prijzen kwam altijd een badpoppetje, een luizekammetje, een stukje zeep of een ander prul te voorschijn. Tamara was nog het best af. Voor twee kwartjes had ze een stukje slechte zeep en een potlood, ter waarde van hoogstens tien cent! Caro trok een kammetje en een stukje chocolade dat men vermoedelijk nog van de kermis van het vorig jaar had overgehouden. Vader ging een keer 'hengelen' en won zes knikkers.

In een andere tent gooiden ze ballen. 'Drie ballen voor een kwartje' stond er. 'Altijd prijs!'

Caro rolde de ballen en haalde een totaal van zestien punten.

'Jammer!' riep de man uit. 'Zestien staat niet op de lijst, maar u krijgt toch een prijs!' Caro kreeg een

fluitje. Ook Tamara rolde de ballen en ze scoorde tweeëntwintig. De man keek weer op zijn lijstje en riep teleurgesteld: ‘Wat jammer tweeëntwintig staat niet op de lijst! Maar u krijgt toch een prijs,’ en hij gaf Tamara een lolly.

‘Dat moet ik ook eens proberen. Er zal toch wel iets op die lijst staan?’ zei meneer Donkers. Hij rolde de drie ballen en haalde precies twintig. ‘Twintig!’ riep de man van de ballentent uit en raadpleegde weer zijn lijst. ‘Wat jammer. Staat nèt niet op de lijst! Maar meneer krijgt toch een mooie prijs! U heeft geen geluk gehad. Probeert u het nog eens, meneer!’ en hij overhandigde meneer Donkers een doosje poeder, van de slechtste kwaliteit.

‘Zeg es, vriend,’ zei deze. ‘Laat me dat lijstje van je eens zien!’

‘Ballegooien, ballegooien! Voor jong en oud! Iedereen kan meedoen. Altijd een aardige prijs! Beproef uw geluk, dames en heren! Altijd prijs! Ballegooien, ballegooien!’ ging de man onverstoorbaar verder.

Meneer Donkers haalde zijn schouders op en ze liepen weer verder. ‘Het is op alle kermissen 't zelfde,’ bromde hij.

Het begon intussen donker te worden. En voor ze weer in de stad terug waren, was het helemaal donker. ‘In Holland is het altijd een hele tijd schemer, maar hier is het direct donker. En ook altijd op hetzelfde uur. In Holland, Tamara, daar is het in de zomer 's avonds om tien uur nog niet donker!’

‘Maar,’ voegde meneer Donkers eraan toe, ‘midden in de winter is het vier uur 's middags al donker!’ ‘Wat gek!’ riep Tamara uit. ‘Om vier uur al don-

ker? Hier scheelt het in de natte en droge tijd hoogstens een kwartiertje. Om halfzeven is het donker.' 'We moeten eerst maar eens iets gaan eten!' vond meneer Donkers. 'Jullie zullen wel honger hebben gekregen!'

'Waar gaan we eten?' vroeg Caro.

'Laten we maar naar 't Park gaan, dan kunnen we vandaar meteen het vuurwerk zien' Het Park was de Surinaamse sociëteit en lag direct aan het Gouvernementsplein, terwijl aan de andere kant de Surinamerivier stroomde. 'We zijn daar ook vlak bij onze boot.'

Gelukkig vonden ze er nog een tafeltje vrij. Meneer Donkers groette links en rechts vrienden en bekenden. Op het plein verzamelde zich langzaam maar zeker een grote hoeveelheid mensen, die allen naar het vuurwerk kwamen kijken. Politieagenten hadden de handen vol om de menigte te leiden.

'Heel Paramaribo is hier!' lachte Caro.

'Weet je wel hoeveel mensen er in Paramaribo wonen?'

'Geen idee,' bekende Caro.

'Ruim 70.000,' zei Tamara.

'Juist, ja. In héél Suriname wonen ongeveer 250.000 mensen, waarvan dus ongeveer één derde in Paramaribo woont,' vertelde meneer Donkers.

'Zijn er hier meer Bosnegers dan Indianen?' vroeg Caro.

'Er wonen 28.000 Bosnegers en maar ongeveer 7.000 Indianen in de bossen. Als je rekent dat Nederland 12.000.000 inwoners telt en Suriname maar 250.000, terwijl Suriname vier en 'n half maal zo

groot is als Nederland, dan zie je pas hoe dun bevolkt dit land is. Suriname bestaat nog voor negentig procent uit oerwoud!'

Plotseling stond meneer Donkers op. Een Surinaamse meneer was op hun tafeltje toegekomen en begroette meneer Donkers en de meisjes met een joviaal 'goedenavond, sâam!'

'O, dag meneer Streuvels, hoe maakt u het?' zei meneer Donkers.

'Hafoe hafoe!' (gaat nogal) antwoordde hij lachend. 'Ik wilde dat we die vervloekte bankrovers te pakken konden krijgen!'

'Meneer Streuvels is hoofd van de politie,' verklaarde meneer Donkers aan de twee meisjes. 'Nog geen spoor van de daders?'

'Geen spoor. Die Bizerta is een oude bekende van ons, maar hij is spoorloos verdwenen. Ook het bootje, waarmee ze vermoedelijk de rivier zijn overgestoken, is nergens te vinden. Een mysterieus geval! En... zeventigduizend gulden is geen kleinigheid! De bank heeft al tweeduizend gulden uitgeloofd voor degene die de daders aanbrengt!'

'Ja, dat hebben we over de radio gehoord,' zei Caro. 'Deze meisjes hebben u al geholpen, meneer Streuvels, ze hebben mijn hele plantage afgezocht.'

'U bent toch directeur van plantage Rustenburg, is 't niet, meneer Donkers?'

'Inderdaad,' antwoordde deze.

'De rovers hebben een geldzak met vijftigduizend gulden laten staan, ze hadden te veel haast. Krebi hede jerepe sesei!' (een geluk bij een ongeluk òf kaalhoofdigheid helpt de schaar) zei meneer Streu-

vels, die zich altijd graag in Surinaamse spreekwoorden uitdrukte. ‘Zo, zijn jullie er ook op uitgetrokken. Jullie moeten later maar bij de vrouwelijke politie komen, meisjes, wan fienga no de driengi okrobrafoe!’ (met één vinger drinkt men geen okersoep, of: vele handen maken licht werk).

Caro keek Tamara eens aan. Ze begreep niets van wat meneer Streuvels zei. Tamara daarentegen zat te lachen.

‘Ik heb het hele gebied aan de overkant van de rivier laten afzoeken, maar niets gevonden!’ vervolgde meneer Streuvels. ‘Maar we moeten geduld hebben. Pasiensi, joe sa sie mari bere’ (Als je geduld hebt, zul je de ingewanden van een mier zien, of: geduld overwint alles).

Tamara barstte in lachen uit, terwijl meneer Donkers het nu en dan ook maar half begreep. Surinaamse spreekwoorden waren vaak zo heel anders dan de overeenkomstige Hollandse.

‘Denkt u dat de bandieten gepakt zullen worden?’ vroeg Tamara. ‘Zouden ze het land nog niet uit zijn?’

‘Solanga hede no fadon a sa weri hatti.’ (Zolang het hoofd niet gevallen is, zal het wel een hoed dragen, of: waar leven is, is hoop), antwoordde meneer Streuvels. ‘We hebben het nog lang niet opgegeven, jongedame!’

‘Gaat u toch zitten!’ zei meneer Donkers. ‘Gemak dient de mens!’

‘Ik heb eigenlijk niet veel tijd, meneer Donkers, veel te regelen met het vuurwerk straks! U weet hoe 't gaat, vuurwerk en duizenden mensen eromheen. Ogri

no habi masra!' (Ongeluk kent geen meester, of: een ongeluk schuilt in een klein hoekje).

Meneer Streuvels stak zijn hand in zijn zak en haalde er een zakje snoep uit. Hij gaf het aan Tamara. 'Hier,' zei hij, 'een beetje switimoffo (zoetmondje). Koniverjarie is maar één keer in 't jaar en dan moeten we het ook maar goed vieren! Sranam kondré na hassíe tere: tidei a de wai so, tamara so.' of: Alles hier is onbestendig. Suriname is als een paardestaart; vandaag waait hij zus, morgen zo.

Hij presenteerde meneer Donkers een goede sigaar. 'Dank u,' zei vader, ''t Kan beter van een stad dan van een dorp!' voegde hij er grinnikend aan toe.

'Wie het breed heeft, laat het breed hangen!' kwam Caro nu ook met een spreekwoord.

'Kom, ik moet ervandoor. Morgen weer een drukke dag,' zei meneer Streuvels. 'We gaan weer jacht maken op die bandieten. De zwampen achter plantage Peperpot gaan we uitkammen. Maar laat ik niet méér vertellen! Moffoman na krabassie, a no habi tapoe!' (een praatziek mens is als een kalebas zonder deksel, of: een praatziek mens houdt niets verborgen).

'En kleine potjes hebben grote oren!' merkte meneer Donkers op.

'Tamara en ik zullen ook ons best doen, meneer Streuvels. Als we iets zien, laten we 't u wel weten!' beloofde Caro.

Meneer Streuvels keek de beide meisjes eens aan. 'Pikien aksi falla bigi bom!' zei hij. (Kleine bijlen vellen grote bomen, of: klein maar dapper).

'Goedenavond en een genoeglijke avond verder!'

Lachend liep meneer Streuvels de zaal uit.

‘Die man zit altijd vol grapjes en spreekwoorden!’ zei vader. ‘Een knap politieman!’

Intussen had een bediende een paar dampende schotels op tafel gezet en alle drie lieten zich de nassi uitstekend smaken. Terwijl ze zaten te eten, werden de eerste vuurpijlen afgeschoten, die hoog in de lucht uiteenspatten in een regen van gekleurde sterren, die het hele Gouvernementsplein in een rossige gloed zetten. Enkele seconden maar, toen was alles weer duister. Op de grond werden wat ‘bombels’ afgestoken, die met luide knallen uit elkaar sprongen en het hele plein in een prikkelende kruitdamp hulden. Na elke vuurpijl volgde een enthousiast geklap en een ‘ooooo!’ van de menigte, die zich dicht opeengepakt verdrong om de voetzoekers en ander vuurwerk op de grond te kunnen bewonderen. Zover de meisjes vanaf hun hoge plaats in het Park konden zien, waren het hele Gouvernementsplein en alle daarheen leidende straten volgepakt met mensen. De Javanen met hun eetstalletjes deden goede zaken. Vanaf het balkon van zijn paleis sloeg de gouverneur met de genodigden het vuurwerk gade. Aan de overkant was ook het gezellige balkon van het Palace Hotel tot de laatste plaats bezet met kijklustigen.

‘Koniverjarie wordt altijd uitbundig gevierd,’ zei meneer Donkers. ‘Een grote militaire parade, kermis, kinderspelen, sportwedstrijden, openbaar gehoor in het Gouvernementspaleis en tot slot vuurwerk.’

‘Openbaar gehoor? Wat is dat, meneer?’ vroeg Tamara.

‘De gouverneur is de vertegenwoordiger van de koningin en iedereen kan dan in het paleis het felicitatieregister komen tekenen. 's Avonds houdt de gouverneur een receptie, die voor iedere belangstellende toegankelijk is. Ik ben daar verschillende keren geweest en het is er erg gezellig. Eerst worden, bij het binnenkomen, alle bezoekers aan de gouverneur voorgesteld. Daarna gaan de verversingen rond, er wordt gedanst en gegeten totdat de muziek de beide volksliederen speelt. Dat betekent dan het einde.’

‘Ik zou het best eens mee willen maken,’ zei Caro. ‘Als jullie wat ouder zijn, zal ik jullie weleens meenemen,’ beloofde meneer Donkers. ‘De hele paleistuin is dan sprookjesachtig verlicht, erg aardig.’

‘Ik heb weleens gelezen,’ merkte Caro op, ‘dat de receptie hoofdzakelijk door Hollanders bezocht wordt, hoe komt dat?’

‘Och, dat spreekt haast vanzelf. Hoewel iedereen, Surinamer of Hollander, blank en bruin, van harte welkom is, spréékt Koninginnedag meer tot de Nederlanders, die hier, vèr van hun geboorteland, op zo'n nationale feestdag weleens een tikje heimwee voelen. Voor velen is het ook een traditie geworden en wij houden nu eenmaal van traditie. Maar denk niet dat je er geen Surinamers ziet, want er komen er heel wat. Maar er moesten er nog veel méér komen, dat vind ik wel,’ zei meneer Donkers. ‘We hadden vanmorgen ook het bal op de markt kunnen zien, als we vroeger gekomen waren, ik heb daar helemaal niet aan gedacht. Een lange stoet marktvrouwen, allen uitgedost in hun kleurige koto-missiejurken, trekken dan in een lange optocht van het pa-

leis naar de markt, waar ze een groot feest hebben. Later op de ochtend komt de gouverneur ook een kijkje nemen. Het gaat daar erg gemoedelijk toe. Ik ben er een paar jaar geleden met je moeder geweest. Een koto-missie pakte je moeder plotseling beet en sleurde haar de dansvloer op. Of ze wilde of niet, ze moest een rondje dansen met de vrolijke vrouw, tot groot vermaak van de toeschouwers natuurlijk! We hebben ons daar toen best geamuseerd!'

Elke keer als een vuurpijl of wat bengaals vuur het plein verlichtte, zag je duidelijk de dikke kruitdamp, die boven de hoofden van de mensenmassa hing.

'Ruikt lekker!' vond Caro.

Uit in de bomen opgehangen luidsprekers schetterde dansmuziek, wat, met de knallen op het grote veld, een hels lawaai veroorzaakte.

'Het lijkt wel oudejaarsavond,' vond Tamara, 'dan is 't ook altijd zo'n geknal.'

Aan hoge bamboepalen draaiden sissend grote vuurspuwende zonnen, die een regen van vonken uitbraakten. Van een andere stellage daalden grote schitterende sterren neer. Het was een prachtig schouwspel. Nu en dan steeg het bewonderend gejuich van de menigte boven al het andere lawaai uit. Plotseling stond het hele plein in een felle gloed. Op een hoge stellage werden een voor een grote letters van bengaals vuur zichtbaar, die, toen ze allemaal brandden, 'Leve de Koningin' spelden.

'Dat is 't einde!' zei meneer Donkers spijtig. 'En nu gaan wij eens gauw naar de boot, want we hebben nog een hele reis voor de boeg!'

Bij de Marinetrap gekomen, konden ze Tom, de mo-

torist niet vinden. Nadat ze ruim een halfuur gewacht hadden, kwam hij eindelijk opdagen!

‘Waar heb jij gezeten?’ vroeg meneer Donkers een beetje boos.

‘Ik was naar 't vuurwerk aan het kijken, meneer,’ was het laconieke antwoord.

‘Maar ik had je gezegd bij de boot te blijven. Je kon het van hier toch ook goed zien?’

‘Ik zag een vriend, en...’

‘Nou ja, 't is goed,’ zei meneer Donkers die een bierluchtje bespeurde. ‘Het is maar één keer per jaar Koniverjarie!’

‘Je hebt zeker de voetbaluitslag wel gehoord, Tom!’ plaagde Caro. ‘Drie nul voor Nederland!’

‘Drie nul?’ herhaalde Tom ongelovig. ‘Maar...’ ‘Welnee, het is gelijk. Twee-twee,’ riep Tamara snel. ‘Drie nul, ha ha, dat mochten ze willen!’

‘Vooruit, Tom, zet de motor maar gauw aan!’

Een paar minuten later waren ze alweer midden op de rivier. Achter hen werden de gekleurde lichtjes van de feestverlichting steeds kleiner, terwijl door de wijd geopende ramen en deuren van het gouvernementspaleis de tonen van vrolijke muziek tot hen doordrongen.

‘Altijd leuk, zo'n dagje in de stad,’ zei meneer Donkers.

Recht vooruit zagen ze de lichtjes van een zeeschip, dat de rivier was opgevaren en zich nu klaarmaakte om af te meren. Vaag hoorden ze het ratelen van de ankerketting. Nog even, en de hakkeplof was door de duisternis rondom opgeslokt.

Het vodje papier

‘Caro, ga eens even naar de Hindoestaanse winkel en haal een pakje sigaretten voor me. Ik heb niks te roken. Hier is geld!’ zei meneer Donkers op een middag toen hij de plantagelaan wilde oversteken naar zijn kantoor.

‘O ja, breng meteen wat pepermunt mee, ik heb nóg een droge keel van dat stof op Koniverjarie!’

‘Goed,’ zei Caro, ‘ik ga direct!’

Onderweg kwam ze Tamara tegen, die juist háár ging halen voor een wandeling.

‘Loop je mee, Tamara? Ik ga voor vader even 'n boodschap doen bij de Hindoestaan, daarna kunnen we gaan lopen.’

‘Oké,’ was het antwoord, en al pratend kwamen ze bij de winkel, die aan het andere eind van de plantage lag, net op de grens waar de plantage overgaat in oerwoud. Vroeger had daar een gebouw gestaan waar de slaven in werden ondergebracht. Later was het opgelapt en gebruikt als bewaarplaats voor plantagegereedschappen. Maar enkele jaren geleden had een Hindoestaan, Bahadoer, er een winkeltje in gevestigd. Hij deed er aardige zaken, omdat er in de omtrek geen andere winkel was. Ook de arbeiders van nabij gelegen plantages kon hij tot zijn vaste klanten rekenen. Niemand wist eigenlijk waar de oude Bahadoer vandaan gekomen was.

Bahadoer was een heel algemene naam onder de Hindoestanen in Suriname. De oude man was altijd vriendelijk en hulpvaardig, en hij woonde in het bouwvallige winkeltje met zijn vrouw, een klein ver-

schrompeld mensje, en zijn stevige zoon Lall Bahadoer. Deze werkte nu eens hier, dan weer daar. Hij was geen makkelijke jongen. Hij hield het nooit lang bij één baas uit. Hij hield van de bioscoop, maar de oude Bahadoer maakte zich er niet druk over, want later zou zijn zoon het winkeltje immers overnemen en dan kwam alles wel goed. Zijn bestaan was verzekerd. De plantages aan deze kant van de rivier gingen de laatste jaren weer wat beter. Er kwamen langzamerhand weer meer arbeiders, want er werd beter verdiend. Meer geld betekende meer mensen, meer mensen betekende meer zaken voor Bahadoer, dus hij hoefde zich geen zorgen te maken over zijn oude dag.

Je kon bij Bahadoer letterlijk van alles krijgen, zoals dat in Suriname dikwijls het geval was in Chinese en Hindoestaanse winkels. Van brood tot pannen, van fietsbanden tot kledingstukken, van rijst tot hengelstokken, geen artikel kon je opnoemen of Bahadoer toverde het hier of daar te voorschijn. ‘Voor alles kan iedereen bij me terecht!’ zei hij altijd.

‘Goedemiddag, baas Bahadoer!’ begroette Caro hem.

‘Dag, juffrouw Caro! Hoe gaat het thuis?’

‘Best hoor, bij u ook?’ antwoordde Caro.

‘Ah, fa joe tan, Tamara?’ richtte hij zich nu tot Tamara.

‘Broko broko, gran pap!’ (Gezond maar arm, opa) zei Tamara lachend.

‘Hoe gaat het met vrouw Voorn?’

‘Ze heeft nog altijd last van die wormen, baas Bahadoer!’

‘Wormen?’ vroeg Caro verwonderd.

De oude man begon te lachen om Caro's verbazing. ‘Ja, juffrouw Caro. Bij ons in Suriname hebben de mensen altijd wormen. Als de mensen ziek zijn, is het meestal “koorts” of “wormen”. Bahadoer is hier ook de dokter!’

‘Waar krijgen ze die wormen vandaan?’ vroeg Caro met een vies gezicht.

‘De doktoren zeggen van de vruchten, juffrouw Caro.’ En zich tot Tamara wendend: ‘Zeg aan je moeder dat Bahadoer een nieuw soort “laksans” (medicijn) heeft. Helemaal uit Amerika!’

‘Ik zal 't zeggen,’ beloofde Tamara.

‘Ik kom voor vader een pakje sigaretten halen, baas Bahadoer, en een ons van die daar,’ en Caro wees op een stopfles, gevuld met pepermunt.

Bahadoer haalde van een plank de gewenste sigaretten en woog op een ouderwetse weegschaal een ons van de pepermunt af, die hij keurig met een schepje uit de fles haalde.

‘In een papiertje doen, juffrouw Caro?’

De man nam van onder de toonbank een wit stuk papier, waarin hij de pepermunt pakte.

Caro betaalde en met een ‘tan boeng, baas Bahadoer!’ (het beste) verlieten ze het winkeltje.

‘Groet uw vader en moeder van me!’ riep de oude man Caro nog na.

‘Nog iets over de radio gehoord over die bankroof, Caro?’ informeerde Tamara, wiens vader geen radio had.

‘Nee, helemaal niks meer. Misschien hebben ze de daders al.’

‘Degene die de tweeduizend gulden krijgt, is goed af!’ vond Tamara.

‘Nou, dat zou ik denken. Wat zou jij doen als je tweeduizend gulden kreeg?’ vroeg Caro.

‘Ikke? Ik zou er een... eh... eerst zou ik nieuwe kleren kopen voor vader en moeder. Vader verdient hier niet zo veel. Hij heeft een nieuwe broek nodig, een paar schoenen voor de zondag, want nu gaat hij altijd op z'n blote voeten naar de kerk, en voor moeder een zondagse jurk. Zo'n mooie koto-missiejurk, weet je wel? Daarna zou ik een lange jurk kopen voor mezelf. En jij, Caro?’

‘Tweeduizend gulden? Ik weet 't eigenlijk niet. Weet je wat een tijdje geleden meneer Grantsaan vertelde over de dierenbescherming? Die heeft immers geen geld en kon daarom zo weinig doen? Misschien zou ik het wel aan de dierenbescherming geven... maar ik zou óók wel iets moois voor mezelf kopen, hoor!’

‘Zóveel aan de dierenbescherming?’ vroeg Tamara wat verbaasd.

‘Nou, niet alles. Ik zou bijvoorbeeld graag een paard kopen. Een echt rijpaard!’

‘Met een auto schiet je harder op!’ was Tamara's oordeel.

Ondertussen waren ze bij het kantoor van meneer Donkers aangeland.

‘Ha, Tamara!’ riep deze uit, toen de meisjes binnenstapten.

‘Dag meneer,’ antwoordde Tamara. ‘O ja, ik wilde u nog bedanken voor die fijne dag in de stad laatst.’ ‘Met koniverjarie? Jullie zijn gezellige luitjes om

mee uit te gaan. Een volgende keer mogen jullie weer mee, hoor! Niks te danken!' zei meneer Donkers lachend. 'Heb je m'n sigaretten, Caro?'

'Ja, vader,' en zijn dochter haalde het pakje en de pepermunt te voorschijn. Ze legde ze op haar vaders schrijftafel.

'Jullie een pepermuntje, meisjes?' vroeg Caro's vader vriendelijk. 'Wat staat er voor een mooie tekening op dat papier?' Meneer Donkers vouwde het stukje papier open. Aan de binnenkant was met potlood een tekening gemaakt. Maar wat het allemaal moest voorstellen, kon hij niet uitmaken.

'Laat 's kijken,' zei Caro, en haar vader gaf haar het papiertje, na eerst de pepermuntjes in een doosje te hebben gedaan.

'Dat stond er zeker al op,' meende Caro. 'Wij hebben het er niet op getekend. Wat zou het voorstellen?'

'Een krabbeltje van de oude Bahadoer. Stelt niks voor!' vond Tamara. Caro vouwde het papiertje op en stak het in de zak van haar jurk.

'Kom, Caro, we zouden immers gaan lopen? Dag meneer!'

De meisjes gingen weer naar buiten en liepen de plantagelaan af.

'Laten we baas Hendrik om een anansitori (sprookje of spinnenverhaal) vragen!' stelde Tamara voor, toen ze het kleine huisje aan de rivier in zicht kregen. Baas Hendrik zat voor zijn huisje onder de manjaboom half te dutten en schrok wakker toen de meisjes ineens voor hem stonden. 'Een anansitori, baas Hendrik!' riep Tamara lachend.

‘Nóg een? Ik heb jullie er al zoveel verteld! Heb ik al eens verteld van anansie de spin en de tijger?’

‘Nee, baas Hendrik, nog nooit. Vertel eens!’ drong Tamara aan, die verzot was op sprookjes.

‘Gaan jullie dan maar zitten,’ zei oude Hendrik.

‘Iertentien mi mama ben de,’ (er was eens) begon hij glimlachend, ‘er was eens een tijd dat de tijger niet in het wild, maar in de buurt van de mensen leefde. Deze hadden groot ontzag voor hem, omdat hij zo sterk en lenig was. Anansie, de spin, was erg jaloers op de tijger en zon op een middel om de tijger een mal figuur te laten slaan bij de mensen. Anansie ging nu onder de mensen en maakte een praatje hier en een praatje daar. Altijd bracht ze het gesprek op de tijger, en ze sprak dan met de grootste minachting, tot grote verbazing en verwondering van de mensen.

“Ben je niet bang voor de grote tijger?” vroegen de mensen dan.

“Bang? Waarom?”

“Maar de tijger is geweldig sterk!”

“Ik heb de tijger helemaal in mijn macht, hoor. Hij doet precies wat ik wil!”

“Opschepper!” riepen de mensen uit. “Zo'n kleine verwaande spin en die grote tijger!”

“Zo'n kleine spin? Ik ben de baas over de tijger, want hij laat zich door mij als rijdier gebruiken. Hij is mijn paard!”

“Je liegt. Dat is onmogelijk!” riepen de mensen uit.

“Dan zal ik 't jullie laten zien”, beloofde Anansie.

Dagenlang spraken de mensen over die opschepperige Anansie, die de tijger als rijpaard zou gebruiken.

Spoedig stond de spin bij allen bekend als de allergrootste opschepster.

Ook de tijger hoorde natuurlijk over de praatjes van de spin, en hij hoorde ook hoe de spin over hem gesproken had.

Toen de tijger eens voorbijkwam, riep iemand: “Odi, tata tigri!” (Dag, vader tijger.) Als antwoord liet de tijger een luid “grrrr” horen.

“Tata, ik wil je iets vertellen”, vervolgde de ander.

“Grrr!” klonk het weer.

“Heb je gehoord wat die spin allemaal over je vertelt?”

“Grrr!” klonk het nogmaals.

“Maar zul je niet boos op me worden? Beloof je dat? Heus niet?” hield de ander aan.

“Grrr”, deed de tijger.

“Nu dan, Anansie zegt dat ze met je kan doen wat ze wil. Ze heeft lak aan je! Ze zegt dat je haar rijdier bent!”

De tijger keek haar eens extra nijdig aan en liet een bulderend gebrom horen, dat tot ver in de omtrek te horen moest zijn.

“Dat zeg ík niet, tata!” verontschuldigde de ander zich bevreesd. “Dat beweert Anansie, de spin!”

“Grrr!” antwoordde de tijger, “Ik zal ze krijgen, dat brutale verwaande nest! Wacht maar! Grrr!”

Onmiddellijk ging de tijger naar de woning van de spin om met haar af te rekenen. Hij zou haar weleens even leren. Hij zou haar dwingen om in zijn bijzijn de mensen te vertellen dat alles maar opschepperij was geweest. Ze zou vertellen dat de tijger haar heer en meester was!

Bij het spinnehuisje aangekomen, brulde hij zo geweldig, dat de spinnekindertjes op de binnenplaats wegrenden!'

Oude Hendrik wachtte even en keek de meisjes aan. 'Nou moet je opletten hoe die spin de tijger beetnam!' zei hij. 'Toen de tijger bij de spin kwam, begon hij zo te brullen, dat het spinnehuis op z'n grondvesten stond te schudden.

"Wat heb je allemaal van mij gezegd!" riep hij woedend uit.

"Ik? Gezegd?" klonk het onschuldig uit het spinnemondje. Anansie lag in een hoek en streek zich over de borst.'

Baas Hendrik ging nu ook in een hoek zitten en bootste de spin na, tot groot vermaak van de meisjes. '"Wat zou ik dan gezegd hebben, me goedoe (mijn beste)!"

"Je hebt de mensen wijsgemaakt dat ik jouw rijdier ben. En dat je met mij kunt doen wat je wilt, grrr!" "Ké, me masra! (Ach, mijn hemel!) Wat leven we in een slechte wereld! Ik lig hier te rillen van de koorts en pijn, en toch praten de mensen allerlei kwaad van me!"

"Dat zal je niet helpen! Grrr! Je moet mee. En waar ik bij ben, zul je de mensen vertellen dat het allemaal opschepperij was! Grrr!! Ik moet onmiddellijk in ere hersteld worden!"

"Ik bid je, m'n beste vader", smeekte de spin, "heb medelijden met me. Ik kan me haast niet bewegen. Lopen kan ik helemaal niet!"

De tijger werd nog woedender door haar tegenstribbelen.

“Wat, je hebt tien poten en nog kun je niet lopen?” brulde hij.

“Ik heb zo'n koorts! Ik ben doodziek. Ik kàn niet lopen!” klaagde Anansie, en ze barstte in snikken uit. “Ik kàn niet mee”. Anansie probeerde op te staan, maar met een plof viel ze weer neer. “Zie je wel, ik kan werkelijk niet! Laat me toch met rust!”

“Grrr!” brulde de tijger. “Je zúlt meegaan! Je móét me in ere herstellen, anders laat ik je niet met rust!”

“Maar ik kàn immers niet. Ik kan geen voet verzetten... Zou je me niet willen dragen?” vroeg ze voorzichtig.

“Grrrr! Als het niet anders kan!”

“Ik bid je, heb medelijden met me”, smeekte de spin. “Grrr. Nou, vooruit dan maar!”

Met moeite richtte de spin zich op, kreunend en kermend. Zelfs de tijger begon medelijden met haar te krijgen! Zuchtend kroop ze op de rug van de tijger. Onmiddellijk ging deze op weg naar de mensen.

“Loop niet zo hard, me goedoe. Ik smeek je. Ik kan me haast niet op je rug houden!” klaagde de spin.

De tijger ging nu wat langzamer lopen.

Even later klaagde Anansie weer: “Ach, wat zijn de muggen weer lastig vandaag! Ik smeek je, mag ik 'n takje afbreken om ze te verjagen?”

“Grrr!” liet de tijger horen, maar hij ging langs een heg waarvan de spin een takje kon plukken.

Zonder dat de tijger het zag, zat ze nu heel parmantig op zijn rug met het takje te zwaaien.

De mensen waren uitgelopen toen ze het gebrul van de tijger hoorden. Ze wilden zien wat de tijger met Anansie zou beginnen. Anansie zat kaarsrecht, als

een ruiter te paard, en gaf de tijger een flinke tik met het takje, zodat deze het op een lopen zette! De mensen stonden langs de weg te juichen en lachten Anansie bewonderend toe!

Toen Anansie genoeg van haar overwinning genoten had, liet ze zich van de rug van de tijger glijden. Deze verdween zo snel hij kon, beschaamd en vernederd door de overwinning van de kleine verachtelijke spin. Hij ging zijn schande diep in het oerwoud verbergen en keerde nooit meer in het gezelschap van de mensen terug!'

Tamara lachte luid. 'Zo had die spin de tijger aardig te pakken! Ze had niet gejokt toen ze zei dat de tijger haar rijdier was!'

'In Holland hebben we geen anansitories!' zei Caro. 'Tenminste niet over de spin. Wat hier de spin in sprookjes is, is bij ons de vos! Daar is het altijd die slimme vos. Hier de uitgekookte spin!'

'Daar komt Lall Bahadoer!' zei Tamara.

'Hij komt mij wat tabak brengen,' zei oude Hendrik. 'Elke week stuurt zijn vader hem.'

'Hier is de tabak, baas!' zei de Hindoestaanse jongeman toen hij naderbij was gekomen.

'Wij hebben net een mooie anansitorie van baas Hendrik gehad!' zei Caro.

'Anansitories! Flauwe onzin. Op jullie leeftijd nog anansitories!' schimpte Lall Bahadoer.

'Lall Bahadoer ziet liever cowboyfilms waarin flink geschoten en gemoord wordt!' zei baas Hendrik. 'Ieder zijn smaak!'

De Hindoestaanse jongen haalde zijn schouders op. 'O ja, ik moet voor morgen rijst hebben, Bahadoer,'

vervolgde baas Hendrik. ‘Rijst, olie, suiker en wat bakkeljauw. Wacht, ik zal 't opschrijven. Heb je 'n stuk papier?’

‘Nee,’ zei Lall Bahadoer, die liever geen bestelling had; dan hoefde hij ook niet extra te lopen.

Caro voelde in de zak van haar jurk en nam het pakpapiertje, dat ze vanmiddag van de oude Bahadoer had gehad.

‘Ik heb wel 'n papiertje,’ zei ze, en gaf het aan Lall Bahadoer.

De jongeman nam het papiertje aan, keek ernaar en staarde Caro aan. ‘Hoe kom je hieraan?’ vroeg hij verwonderd.

‘Aan dit papiertje? Van jouw vader! Ik was vanmiddag bij jullie in de winkel!’ antwoordde Caro. ‘Waarom?’

Vlug stopte de jongen het stukje papier in zijn zak en liep weg. ‘Ik onthoud de boodschappen wel!’ riep hij nog.

‘Wat is er aan de hand met Bahadoer?’ vroeg Tamara, de Hindoestaan nakijkend. ‘Ik vind dat hij erg gek doet.’

‘Waarom was hij zo geïnteresseerd in dat vodje papier? Het leek wel of het van grote waarde was!’ zei Caro.

‘Die Lall Bahadoer is altijd al een vreemde jongen geweest,’ vond baas Hendrik. ‘Jullie kunnen hem beter maar links laten liggen. Je kunt weinig goeds van hem leren!’

‘Och, ik heb 't maar één keer met hem aan de stok gehad,’ meende Caro, ‘dat was een tijd geleden, toen ik een neusbeertje van hem wilde kopen, dat hij

aan een paal had vastgebonden. Hij is in elk geval géén dierenvriend!'

'Hij is een duitenvriend!' vond oude Hendrik.

'Dan moet-ie die bankrovers gaan zoeken, dan kan hij tweeduizend pop verdienen!' vond Tamara.

'Kom, Tamara. Zullen we eens gaan? Wij eten vroeg vanavond.'

'Dag baas Hendrik en... bedankt voor de anansitorie!' zei Tamara terwijl ze de oude man op de schouder tikte.

Op het goede spoor?

Het was al lang na het middernachtelijk uur, maar Caro lag nog klaar wakker. Ze kon de slaap maar niet vatten. Haar gedachten waren bij het papiertje waarvoor die Lall Bahadoer zo veel belangstelling had gehad. Wat stond er ook alweer opgetekend? Een hoop lijnen, kruisjes en cirkeltjes. Het kon natuurlijk weinig te betekenen hebben, maar waarom deed die gekke vent dan zo vreemd en waarom wilde hij weten waar Caro dat papiertje vandaan had? Het waren misschien aantekeningen van hem, die hij verloren had en waar hij prijs op stelde. Maar waarom deed hij dan zo raar? Als je iets op een papiertje hebt geschreven, iets dat je graag wilt onthouden bijvoorbeeld, je verliest dat papiertje, en later komt iemand ermee aandragen, dan is dat toch geen reden om raar te doen? Je zou juist blij moeten zijn dat het terecht was. Maar Lall Bahadoer scheen helemaal niet verheugd dat hij het terug had! Waarom? Vreemd, dat

het haar gedachten zo in beslag nam, zodat ze er maar niet van kon slapen. Morgenochtend had ze repetitie op school, dan moest ze fris en uitgeslapen zijn. Zó werd het niks!

Ze probeerde het onbetekenende voorval uit haar hoofd te zetten als iets heel onbelangrijks. Maar telkens dwaalden haar gedachten toch weer naar dat vreemde gedoe van de Hindoestaanse jongen. Hij had ineens zo verschrikt gekeken! Hij had gekeken alsof hem ik-weet-niet-wat voor onrecht werd aangedaan! Ze nam zich voor Lall Bahadoer er toch eens naar te vragen. Dàt zou ze doen, morgen maar direct. In de middag, als ze uit school kwam. Ze zou hem nog eens vertellen hoe ze aan het papiertje was gekomen. Zo'n snert stukje papier met wat krabbels erop! Idioot eigenlijk om je er druk over te maken. Ze kon nu beter gaan slapen... Ze zag nog het gezicht voor zich, verbaasd en geschrokken tegelijk. Toen Bahadoer wegliep, zei hij dat hij de boodschappen wel zou onthouden... hij liep weg... ver weg... verder en verder... hij... Caro sliep.

'Zet de radio eens aan, Caro, over een paar minuten komt het nieuws!' zei vader de volgende morgen aan het ontbijt.

'Goed geslapen, meisje?'

'Nee, maar matig,' was Caro's antwoord, en ze had moeite een geeuw te onderdrukken.

'Hoe komt dat zo? Je bent toch niet zo laat naar bed gegaan?'

'Nee, gewoon. Ik lag aan iets te denken en ik kon maar niet in slaap komen.'

‘En waar lag je over te piekeren? Je repetitie van vandaag?’

‘Nee, daar heb ik helemaal niet aan gedacht. Iets anders... een papiertje...’

‘Papiertje? Wat papiertje? Wat bedoel je? Toch geen spiekpapiertje voor je repetitie?’ zei vader lachend.

‘Nee, zo maar een papiertje. Ach, eigenlijk niks bijzonders,’ antwoordde Caro ontwijkend.

‘Een lastig papiertje is dat dan geweest!’ vond haar vader.

‘Lastig niet, maar ik begrijp het niet. Vanmorgen dacht ik er weer aan, gèk!’ zei Caro, terwijl ze zich over 't voorhoofd streek.

‘Nou breekt m'n klomp! Zo maar een papiertje houdt je uit je slaap en nu zit je nòg over dat papiertje te zeuren!’ zei vader. ‘Wat was dat dan in hemelsnaam voor een papiertje? Een vloeipapiertje, een w.c.-papiertje, een sigarettepapiertje, wàt voor papiertje?’

‘Ja, een doodgewoon papiertje, vader,’ zei Caro een beetje afwezig.

‘Spreek nou niet in raadselen. Wat is een gewoon papiertje dan?’

‘Wat bedoelt u met gewoon papiertje?’ vroeg Caro, en ze staarde naar buiten.

‘Ik bedoel, nou, gewoon zo'n... wat stelt dàt voor! Ik wil weten wat jou dwars zit. Waar jij niet van kan slapen. Vertel eens op, wàt voor gewoon papiertje?’ Caro vertelde nu wat er de vorige middag was gebeurd. Ze vertelde hoe vreemd Bahadoer had gedaan toen hij het pakpapiertje zag.

‘O ja, dat was dat papiertje van die pepermuntjes, hè?’ zei vader. ‘Ik herinner het me nog wel. Er was wat op gekrabbeld. Waar is 't nu? Heb je 't weggegooid?’

‘Nee, Lall Bahadoer heeft het.’

‘En waarom zit dat papiertje je nu dwars?’

‘Dat begrijp ik eigenlijk zelf ook niet,’ bekende Caro. ‘Ik weet niet eens wat erop stond.’

‘Nou... ik dacht dat het heel wat was, maar ik zou me over dat vodje maar niet te druk maken. Waarom vraag je 't hem niet?’

‘Dat was ik ook van plan. Vanmiddag nà school,’ zei Caro.

‘...en hier volgt het nieuws,’ klonk het ineens door de radio.

‘Even stil!’ gebood vader.

‘Uit Albina zijn berichten binnengekomen, dat Bizerta, een van de daders van de roofoverval op de Bank van Suriname, aldaar gesignaleerd is. Dit zou er dus op wijzen dat de daders proberen uit te wijken naar Frans Guyana. De medewerking van de autoriteiten aldaar is ingeroepen om de voortvluchtigen aan te houden, ingeval ze Frans grondgebied mochten bereiken. Het hoofd van de politie, de heer Streuvels, is vanmorgen vroeg per vliegtuig naar Albina vertrokken, om aldaar onmiddellijk de leiding van de opsporing op zich te kunnen nemen. Nader wordt nog bericht dat Bizerta te Albina is gezien in gezelschap van een nog onbekend persoon. Een signalement van deze persoon ontbreekt. De politie te Albina heeft onmiddellijk maatregelen getroffen om alle dorpen langs de beneden-Marowijne te waar-

schuwen. Zoals reeds eerder bekend gemaakt, heeft de directie van de Bank een bedrag van tweeduizend gulden uitgeloofd voor degene die aanwijzingen kan geven welke leiden tot aanhouding van de daders.' Toen het nieuws was afgelopen, zei Caro: 'Ze zitten al in Albina! Alleen nog de rivier over en ze zijn in Frans Guyana. Hoe heet die plaats ook alweer tegenover Albina?'

'St. Laurent,' was het antwoord. 'Als ze dáár terechtkomen, vinden ze wel hulp! Het is in St. Laurent maar raar gesteld met de bevolking. Totaal verarmd. Het was daar toch al armoe troef, maar toen de gevangenis voor bannelingen werd opgeheven, was het helemaal gedaan. Veel mensen vonden vroeger in die gevangenis werk. Het is daarna een dode stad geworden. Het onkruid groeit in de straten en op de pleinen tussen het plaveisel. Alles ziet er vervallen uit, verwaarloosd en verlaten. Het lijkt tegenwoordig meer op een spookstad.'

'Waar leven de mensen daar nu van?' vroeg Caro. 'Nu in hoofdzaak van de smokkel. Er zitten veel zogenaamde libérés, dat waren de bannelingen die na een zekere straftijd voorwaardelijk waren vrijgelaten, maar onder politietoezicht moesten blijven en niet naar Frankrijk terug mochten. Deze vrije-gevangenen vestigden zich vaak in St. Laurent en oefenden daar dan een ambacht uit of dreven er een of ander handeltje. Over het algemeen waren het natuurlijk niet erg hoogstaande mensen. Ze vermengden zich met de lokale negerbevolking en de afstammelingen van deze libérés zitten nu in een dode stad en in een doodarm land. De meesten zonder middel van bestaan.'

Meneer Donkers keek eens op zijn horloge. ‘Je moet opschieten, Caro, je bus komt over een paar minuten voorbij!’

Caro ging in Paramaribo op de mulo en een bus bracht de kinderen van de verschillende plantages iedere dag naar de stad, terwijl ze in de voormiddag weer werden teruggebracht. In Suriname is er 's middags geen school.

Ze zat nog te denken aan wat de agent hun kortgeleden bij die oude schuur had verteld over die gevluchte déportés, van wie de meeste in de oerwouden waren omgekomen.

‘Dat hebben ze 'm toch maar gelapt, door de oerwouden helemaal naar Albina!’ zei ze. Buiten klonk de toeter van de schoolbus.

‘Dag vader!’ en weg was Caro.

Meneer Donkers keek zijn dochter lachend na en schudde het hoofd.

Zodra Caro 's middags thuiskwam, liep ze de plantage over naar het huisje van de Voorns. ‘Ga je mee, Tamara!’ riep ze al van verre. ‘Ik ga even naar Lall Bahadoer!’

‘Wat ga je daar doen?’

‘Ik wil hem toch eens vragen waarom hij gistermiddag zo gek deed toen hij dat papiertje zag. Weet je wel, dat papiertje van de pepermunt met die krabbels erop.’

‘Wat kan jou 't schelen!’ antwoordde Tamara onverschillig. ‘Laat die vent maar gek doen. Gaat óns toch niks aan?’

‘Nee, misschien niet,’ hield Caro vol, ‘maar toch

laat 't me niet met rust. Ik weet het niet, maar ik kon er vannacht gewoon niet van slapen!'

'Ik ga wel even met je mee, hoor, maar het interesseert me niks!' zei Tamara.

Druk pratend sloegen ze de richting in van de winkel van de oude Bahadoer aan de rand van de plantage. 'Ik hoorde vanmorgen over de radio dat de bandieten al in Albina zijn. Maar ze hebben ze nog steeds niet te pakken,' vertelde Caro.

'In Albina? Nou, dan zal de politie ze wel niet meer krijgen, vrees ik,' zei Tamara.

In de buurt van het winkeltje gekomen, bleven ze even stilstaan.

'Ik denk,' zei Caro, 'dat Lall Bahadoer niet veel te vertellen zal hebben. Hij zal wel zeggen dat ik me met m'n eigen zaken moet bemoeien. Hij zal wel kwaad zijn als ik 'm vraag wat dat gisteren te betekenen had!'

'Rustig kwaad laten worden,' meende Tamara. 'Niks van aantrekken!'

Plotseling kwam Bahadoer junior te voorschijn. Hij was tot aan het middel nat, alsof hij in diep water had gelopen. Hij kwam door de bosjes en scheen verbaasd de twee meisjes voor zich te zien.

'Wat voeren jullie hier uit?' vroeg hij weinig vriendelijk.

'Ik kan ook wel vragen waar jíj vandaan komt!' zei Caro. 'Maar ik kom je iets vragen.'

'Dan moet je opschieten, want ik heb niet veel tijd.' 'Ben je in de zwamp geweest?' vroeg Tamara.

'Ja, dat zie je toch? Vis gevangen. Maar er zit de laatste tijd niet veel meer.'

‘Zeg, waarom deed je gistermiddag toch zo gek, toen ik je dat papiertje gaf? Wat was dat voor een papiertje? Ik had het van je vader gekregen. Hij had er pepermunt in gepakt.’

‘Deed ik gek? Hoe kom je daarbij! Komen jullie daar helemaal voor naar hier gelopen? Is dat alles?’ antwoordde Lall Bahadoer terwijl hij aanstalten maakte om door te lopen.

‘Je deed wèl gek. Je keek me aan of ik dat papiertje ergens gestolen had en alsof het van goud was in plaats van papier!’ hield Caro vol.

‘Ja,’ viel Tamara haar nu bij, ‘je deed erg raar. Er stond iets op dat papiertje getekend. Wat was dat eigenlijk?’

‘Getekend? Ik heb geen tekening gezien. Dat hebben jullie er dan zeker op getekend!’

‘Waar is 't? Heb je 't nog?’ informeerde Caro.

‘Welnee, denk je dat ik vodjes papier verzamel?’

‘Maar je stak het in je zak. Ik gaf het je om er de boodschappen voor baas Hendrik op te schrijven, maar dat heb je niet gedaan. Je stak het in je zak en je liep meteen weg.’

‘Wat zou jij doen als je haast had? Blijven staan?’ zei Lall Bahadoer uitdagend. ‘Wat gaat 't je trouwens aan.’

‘Pure belangstelling,’ hield Caro vol. ‘Ik heb er iets opgeschreven dat ik vergeten ben en daarom wil ik het terug hebben,’ loog ze.

Lall Bahadoer voelde in zijn zakken. ‘Het spijt me voor je, maar het is weg. Ik zal het wel hier of daar hebben weggegooid. O ja, nu herinner ik 't me. Gisteravond heb ik het gebruikt om het houtvuur aan te

maken. Jammer dat ik het niet wist, Caro!' en Lall Bahadoer liep de winkel binnen.

Besluiteloos bleven de meisjes buiten staan.

'Waarom heb je toch zo'n belangstelling voor dat stukje papier?' vroeg Tamara.

'Kom mee!' antwoordde Caro.

Samen liepen ze de plantage weer in, de koffietuinen door.

'Het gaat niet om dat papiertje, maar om wat erop staat!'

'Dat gekrabbel?' vroeg Tamara verbaasd.

'Ja!' zei Caro. 'Ik weet nu eenmaal graag alles en ik weet zeker dat Lall Bahadoers vreemde gedrag gisteren iets te maken heeft met wat op dat papier stond getekend!'

'En wat dan nog?' zei Tamara.

'Weet ik niet, maar ik wil weten wat erop stond!' 'Hij heeft er vuur mee gemaakt, dus je kunt ernaar fluiten!' meende Tamara.

'Dat beweert hij,' was Caro's antwoord. 'Maar ik geloof er niks van!'

'Ik begrijp niet dat het je iéts kan schelen wat erop stond!' zei Tamara. 'Een beetje gekrabbel! Om je dáár zo druk over te maken!'

'We moeten zien dat we 't terugvinden, Tamara!' 'We?' vroeg haar Surinaamse vriendin verbaasd. 'We? Mij interesseert dat papiertje niet in 't minst, hoor! En bovendien, hoe had je gedacht een papiertje dat Lall Bahadoer gisteren verbrand heeft, nu nog terug te vinden?'

'Verbeeld je...' begon Caro aarzelend, 'dat dat papiertje, eh... ik bedoel wat erop staat, iets te ma-

ken had met... die bankroof!'

'Ha ha ha!' lachte Tamara. 'De bankroof! Nu zoek je het toch wel wat erg ver, Caro. Dat we de plantage afzochten, vond ik al optimistisch. Maar dat je een papiertje waar wat opgekrabbeld stond maar direct in verband brengt met de bankroof, alleen omdat je niet weet wàt erop stond, dat is wel wat te overdreven!'

'Alles bij elkáár, Tamara. Lall Bahadoer heeft niet zo'n beste naam. Op dat papiertje, dat uit de winkel van Bahadoer kwam, stond in elk geval iets waar hij erg zuinig mee was. Eerst zei hij dat hij niet wist of er iets op getekend was, maar ik weet zeker dat hij naar dat gekrabbel keek toen hij het papiertje van mij kreeg! Nu komt hij uit de zwamp en zegt dat hij vis heeft gevangen. Maar... in deze tijd van het jaar zit hier geen vis!'

'Eigenlijk heb je gelijk,' zei Tamara nadenkend. 'In deze zwamp vangen de mensen altijd kwi-kwi (Sur. vissoort), en de kwi-kwi-tijd moet nog komen!'

'Eerst wist hij niets meer van dat papiertje, en later herinnerde hij zich opeens dat hij het verbrand had!' 'Wat zou er op dat vodje papier staan, denk je, Caro?'

'Er kan zoveel op staan. Er was in elk geval op getekend, er stond niets op geschreven, dus het zou een plaatsaanduiding kunnen zijn. Bijvoorbeeld waar het geld begraven is...!'

'Waar het geld begraven is!' herhaalde Tamara. 'Och, kom, hoe zou zo'n papiertje nou in de winkel van Bahadoer kunnen liggen! Bovendien zou de oude Bahadoer het dan heus niet aan jou meegeven!'

‘Maar misschien weet de oude Bahadoer er niks van af, maar... zijn zoon wèl!’

‘Tweeduizend gulden voor de vinder!’ lachte Tamara.

‘Niet voor de vinder van het geld, maar voor degene die de rovers aanbrengt!’ zei Caro.

‘Misschien staat er wel de plaats op waar de rovers zich hebben verstopt, Caro!’

‘Als dat zo is, waarom zou Lall Bahadoer dan een papiertje hebben met die schuilplaats erop?’ dacht Caro hardop.

‘Misschien staat hij met ze in verbinding. Als ze zich ergens verschuilen, moeten ze eten hebben, en misschien dat Bahadoer dat brengt. Dan moet hij toch precies weten hoe hij daar moet komen?’

‘Reuze idee, Tamara!’ prees Caro. ‘Maar... als de bandieten al in Albina zitten, moet Bahadoer wel een heel eind lopen!’ voegde ze er lachend aan toe. ‘In ieder geval moeten we zien dat we dat papiertje terugkrijgen. Maar hoe?’

‘Onmogelijk! Je hoeft het Lall Bahadoer niet meer te vragen. En hoe zou je 't anders terugkrijgen? Als hij het tenminste niet heeft verbrand!’ meende Tamara.

‘Tja, dat is niet eenvoudig! We kunnen naar de politie gaan en vertellen over dat papiertje!’ vond Caro. ‘Dat is misschien het beste. Ja, laten we de politie waarschuwen,’ stemde Tamara direct in. ‘Die kan dan huiszoeking bij Bahadoer doen!’

‘Zullen we nu onmiddellijk naar de politiepost gaan? Het zal zeker wel een halfuur lopen zijn,’ stelde Caro voor.

‘Ik ben wel benieuwd!’ was het antwoord. ‘Misschien lachen ze ons uit!’

‘Kan me niks schelen!’

De meisjes gingen op weg naar de politiepost, waar ze de commandant wel kenden. ‘Heet die man niet Boereveen?’ zei Caro.

‘Ja, hij is de commandant op die post.’

Op het bureau aangekomen, kuchte Tamara een paar keer, zoals dat in Suriname gebruikelijk is om je aanwezigheid bekend te maken.

Meneer Boereveen keek op. ‘Zo meisjes. Ik heb jullie weleens eerder gezien. Jij bent er eentje van Donkers, is 't niet? En jij bent de dochter van baas Voorn op Rustenburg!’

‘Zo is het, meneer,’ antwoordde Caro. ‘We moeten u even spreken.’

‘Tjonge, mij spreken? Ga zitten, dames! Is er bij een van jullie ingebroken?’ vroeg de politieman lachend.

‘Nee, dat niet, maar we... eh... ik weet het eigenlijk niet!’ hakkelde Caro wat onhandig.

‘Je weet het eigenlijk niet! Wie heeft jullie gestuurd?’

‘Niemand, meneer. Maar we... ziet u, we... kijkt u eens, we... hebben een papiertje gevonden. Dat wil zeggen, niet gevonden maar... we hebben het niet meer...’

‘Jullie moeten mij niet kwalijk nemen, hoor, maar ik begrijp er niet veel van. Je hebt een papiertje gevonden maar je hebt het niet! Wat voor een papiertje en waar is het dan gebleven?’ vroeg meneer Boereveen. ‘Kijkt u eens, dat zit zo, meneer,’ hervatte Caro.

‘Bij ons op de plantage staat een winkeltje van Bahadoer, en daar woont ook zijn zoon, Lall Bahadoer.’ ‘Dat klopt. Die ken ik wel,’ zei meneer Boereveen. ‘Wat is er met hem aan de hand?’

‘Wel, die Lall Bahadoer heeft een papiertje waar tekeningen op staan.’ En toen vertelde Caro, nu en dan geholpen door haar vriendin, het hele verhaal en waarom zij dachten dat er misschien meer achter zat! De postcommandant liet haar rustig uitpraten en begon toen luid te lachen.

‘Ik denk dat jullie die tweeduizend gulden ruiken, meisjes!’ zei hij. ‘Bankrovers laten niet zomaar papiertjes rondslingeren waar hun schuilplaats op aangetekend staat!’

‘Nee, dat niet, maar...’ begon Caro onzeker.

De politieman vervolgde echter: ‘Bovendien heb ik zojuist gehoord dat ze al in Albina zijn gezien, dus ik vrees dat jullie je blij hebben gemaakt met een dode mus!’

‘Ik heb me helemaal niet blij gemaakt, meneer. Ik dacht alleen dat, als...’

‘Ik heb helaas niet veel tijd, jongedames. Laat die bankroversopsporing maar aan de politie over, hoor. Dag meisjes!’ en meneer Boereveen boog zich weer over zijn schrijfwerk.

Daar stonden ze nu met hun goede plannen! De politie was er niet ondersteboven van. Het interesseerde de man helemaal niet!

‘Nou... dag meneer Boereveen,’ zei Caro wat spijtig, en ze liep naar buiten, gevolgd door Tamara.

‘Maar wie zegt dat die rovers in Albina zijn?’ mokte Caro. ‘Iemand heeft ze gezien, beweert de radio,

maar die iemand kan zich best hebben vergist. Ze zijn de laatste week al op zovéél plaatsen gezien, maar de politie heeft ze toch nog steeds niet te pakken!'

Mismoedig wandelden ze terug naar de plantage.

Caro en Tamara als inbrekers

'Zou je mij niet éérst de krant laten lezen, Caro,' zei vader toen Caro met het avondblad in een stoel neerviel.

'Mag ik even kijken wat ze zeggen over die bankroof?' vroeg Caro. 'Heel even maar!'

'Spookt die overval jou nog steeds door je hoofd? Ik zou me daar verder maar niet in verdiepen, Caro,' zei vader streng. 'Er staan wel belangrijker dingen in de krant. Lees liever maar eens over het Brokopondoplan bijvoorbeeld. Daar steek je tenminste wat van op!'

'Brokopondo? O ja, daar gaan ze een dam aanleggen, hè?' antwoordde Caro, alsof ze er alles van wist.

'Inderdaad, maar weet je ook waarvóór?' vroeg haar vader.

'Eh... om de rivier af te dammen natuurlijk,' was het antwoord.

'Om de rivier af te dammen? Nou, ik hoor het al. Je weet er niet veel van! Zúlke dingen moet je in de krant lezen in plaats van roofovervallen en zo. Die dam maken ze daar om een hoogteverschil te krijgen in 't waterpeil. Daar willen ze dan een elektriciteits-

centrale bouwen, die heel Suriname van goedkope stroom kan voorzien! De kracht van het vallende water wordt benut om die elektriciteit op te wekken zoals dat bij zoveel stuwdammen in de wereld het geval is. Bovendien wordt daardoor de boven-Surinamerivier veel beter bevaarbaar dan nu 't geval is. Een geweldige uitgestrektheid oerwoud komt onder water te staan, want het waterpeil in de boven-Surinamerivier gaat natuurlijk stijgen. Er vormt zich dan een geweldig meer. Industrieën kunnen zich daar vestigen, gebruik makend van de goedkope energie. Ook kan het meer een opbloei van de visserij brengen, en zo ontstaan er vele mogelijkheden. Het is een geweldig kostbare geschiedenis en veel geleerden hebben aan de plannen gewerkt. Zo iets vereist natuurlijk een enorme voorbereiding. Het plaatsje Kabel bijvoorbeeld, waar het zendingshospitaal staat, zal helemaal onder water komen te staan!'

Caro luisterde maar met een half oor. Haar gedachten waren bij de bankroof. Ze had een plan in haar hoofd en ze moest zo gauw mogelijk met Tamara spreken.

'Een geweldig plan,' vond vader.

'Ja, reusachtig,' antwoordde Caro afwezig, terwijl ze haar vader de krant gaf.

Toen meneer Donkers een paar minuten later in de krant verdiept was, stond Caro op en liep naar buiten. Zou Tamara al thuis zijn? Ze moest vanmiddag op de plantage werken. Ze was al een tijdje van school af, want baas Voorn verdiende niet genoeg om zijn dochter verder te laten leren. Op de lagere school hadden Tamara en Caro in één klas gezeten.

Maar toen Caro naar de mulo in de stad ging, was Tamara van school genomen. Zo nu en dan werkte ze op de plantage, waar ze onkruid wiedde, koffie plukte en andere werkzaamheden verrichtte. Met de handen op de rug slenterde Caro, in gedachten verzonken, door de koffietuinen in de richting van de woning van baas Voorn.

Deze kwam juist met een paar plantagearbeiders het paadje af.

‘Goedemiddag, baas Voorn!’ zei Caro direct. Ze wist maar al te goed hoe hier het ‘goedemorgen, -middag en -avond’ op prijs werd gesteld. Eens had ze in de stad de weg willen vragen en was toen op iemand toegelopen. ‘Pardon, zou u mij misschien kunnen zeggen waar de Dr. Nassylaan is?’

Maar de aangesprokene had geantwoord: ‘In Suriname zeggen we altijd éérst goedemorgen!’ en was doorgelopen.

‘Hallo, juffrouw Caro!’ was het vriendelijke antwoord. ‘Aan de wandel? Tamara is achter 't huis!’ Achter het plankenhuisje trof ze Tamara, die zich net bij de put stond te wassen. ‘Ha, Caro!’ riep het Surinaamse meisje uit. ‘Hu, 't water is koud!’

‘Is dat goed water, uit zo'n put?’

‘In de regentijd drinken we 't niet. Dan drinken we regenwater, dat van het dak in die vergaarbak daar loopt,’ en ze wees naar een groot vat, dat onder de dakgoot stond. ‘Maar in de droge tijd moeten we wel uit de put drinken. Vroeger was er helemaal geen waterleiding. Die is nog maar van de laatste tijd.’

‘Is hier nog maar pas waterleiding?’ vroeg Caro.

‘Nou, ik heb het niet meegemaakt, maar vroeger had iedereen een put. Dat was me een toestand! In de regentijd dronken de mensen het water uit de vergaarbakken, maar in de droge tijd raakten die dikwijls leeg en dan heerste er watergebrek. Ik geloof dat het in 1912 was, dat de droge tijd erg lang aanhield. Het water werd toen uit de boven-Saramacca-rivier met de trein aangevoerd. Als er zo'n trein aankwam, vochten de mensen gewoon om het water. Je ziet nú nog wel in de droge tijd in de arme buurten mensen rondgaan die water verkopen! Ze hebben in de stad nog lang niet overal waterleiding, hoor! Waar nog geen waterleiding is, zie je hier en daar een kraan langs de weg, daar kan een hele straat zich dan van bedienen.’

‘Ja, dat heb ik weleens gezien. Dan zie je die vrouwen lopen met een emmer water boven op hun hoofd!’ zei Caro. ‘Ik zou het ze niet nadoen!’

‘Je hoort in de droge tijd vaak over de radio dat de mensen zuinig moeten zijn met het waterverbruik, omdat de waterleiding niet genoeg kan pompen. Vaak wordt dan het water op bepaalde uren afgesloten. De druk op het water is dan vaak zo laag, dat de mensen die op de bovenste verdieping wonen, geen druppel uit de kraan kunnen krijgen! Maar dat is natuurlijk alleen het geval wanneer de droge tijd erg lang aanhoudt.’

‘Sommige mensen hebben vissen in hun drinkwaterbakken!’ merkte Caro op.

‘In onze vergaarbak óók!’ zei Tamara. ‘We hebben er van die warra-warra's in. Die eten het groen dat zich tegen de wanden van de bak afzet. Als de droge

tijd is afgelopen, maken we de bak helemaal schoon. De put ook.'

'Loopt zo'n put dan weer gauw vol?' vroeg Caro. 'Soms wel, soms niet. Als het erg langzaam gaat, lost vader weleens een paar geweerschoten in de put. Dan begint het dikwijls te stromen!'

'Schiet hij in de put? Wat helpt dat nou!' zei Caro ongelovig.

'Of dat helpt! Door de luchtdruk van het schot wordt de grond in de put wat losgewerkt, zodat het water er makkelijker door kan.'

'Nooit van gehoord!' bekende Caro.

'Er zal in Suriname wel meer zijn waarvan jij nooit gehoord hebt!' meende Tamara lachend. 'Ik heb je weleens verteld dat de stinkvogels (aasgieren) hier beschermd worden, hè?'

'Ja, omdat ze dode dieren opruimen!' antwoordde Caro.

'Juist, maar vroeger, vóór Paramaribo waterleiding had, werden ze juist doodgeschoten omdat ze de daken van de huizen met hun uitwerpselen bevuilden en daardoor ook het regenwater in de vergaarbakken.'

'Zeg, Tamara, ik heb een plan,' zei Caro, die zich ineens herinnerde waarvoor ze eigenlijk gekomen was. 'Moet je horen!'

'Zeker weer die bankrovers?'

'Ja! We moeten dat papier van Lall Bahadoer zien terug te krijgen. Weet je wat ik wil proberen?'

'Nou?' vroeg Tamara een en al belangstelling.

'Ik wil proberen het huis van Bahadoer binnen te dringen, zonder dat iemand 't merkt!'

‘Wat zeg je? Onmogelijk! Die hond daar begint al te blaffen als hij maar een geluidje hoort. Ze hebben je al in de gaten vóór je het huis bereikt hebt.’

‘Daar heb ik ook al aan gedacht,’ antwoordde Caro. ‘Die hond moet eerst weg! Ik ken dat beest goed, we zijn dikke vrinden. We moeten 'm weglokken en ergens vastbinden!’

‘Hmmm, zal je niet meevallen!’ luidde Tamara's oordeel.

‘Maar we kunnen 't toch proberen?’

‘Ja... maar als ze je snappen?’

‘Dat zou natuurlijk niet zo leuk zijn. Maar we moeten zorgen dat ze ons niet snappen!’ meende Caro. ‘Doe je mee?’

‘Ikke? Wat moet ík dan doen? Door het raam klimmen? Niks hoor, ik dank je vriendelijk! Ik ben geen inbreker! In plaats van die bankrovers, zitten wij zelf straks achter de tralies!’

‘We doen het samen. We zullen wel zien hoe!’

‘Oké, maar... voorzichtig!’ zei Tamara huiverig. ‘Kijk, we gaan straks tegen dat het donker wordt naar het winkeltje om eens goed de boel op te nemen. We kunnen de winkel ingaan om iets te kopen en dan kunnen we meteen eens goed rondneuzen hoe we het makkelijkst kunnen binnenkomen!’

‘En die hond van Bahadoer?’

‘Ik heb een stukje worst bij me. Daar laat ik dat beest even aan ruiken en dan loopt hij me vanzelf wel na. Als we dan een eind weg zijn, bind ik 'm aan een touw en zetten we hem zolang ergens vast, ver weg, zodat ze het blaffen niet kunnen horen! Maar we kunnen die hond niet al te vroeg weghalen,

anders missen ze hem en gaan ze hem zoeken!'

'Dan is dat nare beest tenminste uit de weg!' zei Tamara verlicht.

'Ja, en dan gaan we om een uur of twaalf terug! Ik moet wel oppassen dat vader er niks van merkt, want die houdt helemaal niet van die dingen! Maar later zal ik hem alles wel uitleggen. Nu kan ik nog niets vertellen.'

'Kom je mij dan ophalen?'

'Ja, om ongeveer middernacht.'

De meisjes bleven nog een tijdje staan praten tot de zon onderging.

'Kom,' zei Caro. 'Laten we gaan. Niks laten merken, hoor! Maar in die winkel goed je ogen de kost geven!'

Vlug liepen ze het pad door de koffietuinen af. Bij het winkeltje van Bahadoer liep de hond hun al blaffend tegemoet.

'Wacht maar, jou krijg ik straks wel,' bromde Caro. 'Goedenavond, dames! Zo laat nog?' zei de oude Hindoestaan, toen de meisjes binnenstapten.

'Ook goedenavond, baas Bahadoer,' zei Caro. 'Ja, vader wou nog 'n pakje sigaretten hebben... gaan de zaken goed?'

'Och, wat zal ik zeggen. Kalmpjes aan! U komt nog net op tijd, want ik wilde juist gaan sluiten!' zei de oude man.

'Sluiten? Zo vroeg al?' vroeg Tamara wat verbaasd, terwijl Caro om zich heen stond te kijken.

'Ja, er is vanavond bruiloft! Zoekt u wat, juffrouw Caro?'

'Ik? Eh... nee, u heeft hier van alles te koop, zie

ik!' antwoordde Caro vlug.

'Zeker! Van alles. Noemt u maar op en ik heb het!' 'Bruiloft vanavond?' begon Tamara weer.

'Een dochter van mijn broer is vandaag getrouwd en vanavond gaan we naar plantage Zorgvliet om feest te vieren. Haar man werkt daar.'

Tamara keek Caro aan, maar deze keek onverschillig voor zich uit.

'Begint 't feest dan al zó vroeg?' vroeg Caro plotseling.

'Het is de hele dag al feest, maar ik kon niet eerder gaan vanwege mijn winkel. Mijn vrouw en zoon zijn er al!'

'Nou, plezierige avond dan, baas Bahadoer!' zei Caro, terwijl ze voor de sigaretten betaalde. 'Kom, Tamara, het is al laat!' en de twee meisjes verlieten de winkel.

'Hij gaat vanavond weg!' fluisterde Tamara, toen ze weer buiten stonden.

'Ssst,' deed Caro. Ze nam het stukje worst uit de zak van haar jurk en liet de hond, die hen naar buiten gevolgd was, er even aan ruiken. Maar voor het dier kon toehappen, had ze het weer weggetrokken. 'Die hond komt wel achter ons aan,' voorspelde Caro, en de meisjes sloegen de richting van huis weer in.

Caro liet het stukje worst nog eens aan de hond zien. Ze aaide het dier en bond toen een touw, dat ze bij zich had, aan de halsband. 'Kom maar mee, vriendje. Dan ben jij vast uit de weg.'

'We kunnen 'm het beste in de oude schuur vastbinden. Dan kan het beest blaffen zo veel hij wil,' vond

Tamara. ‘Niemand zal hem daar horen.’

Toen ze bij de schuur kwamen, was het al aardig donker geworden. Vlug bond Caro de hond binnen vast en gaf hem het beloofde stukje worst.

‘Tot straks, hoor,’ zei ze. ‘We moeten in het huis van je baas iets zoeken en jij zou ons verraden hebben. We komen je straks weer bevrijden! Wat een bof zeg, dat die lui vanavond uit zijn. Als we nou het huis maar in kunnen!’

‘Dat zal wel lukken,’ meende Tamara. ‘Ik zal een breekijzer van mijn vader meenemen! Die luiken heb je zó open!’

Op weg naar huis hoorden ze de hond in de schuur blaffen, maar toen ze dichter bij huis kwamen, konden ze 't al niet meer horen.

‘Dus tot vannacht, Tamara! Laten we het wat vroeger maken. Ik ga vroeg naar bed en dan klim ik uit het raam. Om een uur of tien ben ik bij je! Goed?’
‘Afgesproken,’ zei Tamara fluisterend. ‘Tot strakjes!’

In de verte hoorde Caro de torenklok tien uur slaan, toen ze voor het huisje van baas Voorn stond.

‘Tamara!’ fluisterde ze.

‘Oké, ik ben klaar,’ klonk een zachte stem uit het donker, en even later waren ze al onderweg naar het winkeltje van Bahadoer.

‘Hebben ze bij je thuis niks gemerkt, Caro?’

‘Ik hoop van niet. Als vader het hoort, zal ik wel op m'n duvel krijgen. Maar als ik het hem nu vertel, valt ons hele plan in duigen! 't Kan nu eenmaal niet anders!’

Het was moeilijk lopen in het pikdonker over het smalle plantagepaadje. In de morgen had het flink geregend en de modderige grond was erg glad. Flauw hoorden ze in de verte de hond in de schuur blaffen, terwijl ze van de kant van plantage Zorgvliet de tonen van Hindoestaanse muziek hoorden. Schichtig vlogen een paar vleermuizen rond hun hoofden, en hier en daar klonk de roep van een nachtvogel.

De meisjes spraken weinig, hun aandacht was gespannen. Zouden ze het huisje kunnen binnendringen en... zouden ze iets vinden dat hen nader tot de oplossing van het probleem bracht?

In de buurt van het winkeltje gekomen gingen ze langzaam verder. Nu en dan bleven ze even staan om te luisteren. Bahadoer zou toch wel weg zijn? Hij zou toch niet van plan veranderd zijn? Caro haalde haar zaklantaarn te voorschijn. Tot nu toe had ze die nog niet gebruikt, uit vrees gezien te worden. Ze zou hem nodig hebben bij het openen van het luik.

‘De luiken zijn allemaal dicht!’ fluisterde Caro, toen ze het bouwvallige winkeltje genaderd waren. ‘Achter is alleen een deur. Die zal niet makkelijk opengaan, dus we moeten dóór de winkel. Laten we proberen dat linkerluik te openen!’

Een tijdje bleven ze doodstil met hun oor tegen de wand luisteren. Zou er iemand binnen zijn? Ze hoorden niets. Tamara stak heel voorzichtig en met trillende hand het breekijzer onder het luik en tilde het een beetje op. Er kwam echter geen beweging in. Nog eens probeerde ze het, en toen ze het een beetje forceerde, volgde een hevig gekraak.

‘Sssst!’ deed Caro. Gespannen luisterden ze weer. ‘Als er iemand binnen is, móét dat lawaai gehoord zijn,’ fluisterde ze weer.

Maar ze hoorden niets. Dat gaf de meisjes de nodige moed. Tamara stak het breekijzer weer onder het luik en... plotseling sprong het open.

‘Open!’ fluisterde ze opgewonden, ‘kom, jò, naar binnen!’

Achter elkaar kropen ze door het geopende raam naar binnen, terwijl Caro haar zaklantaarn aanflitste. In de winkel liet ze de lichtbundel rondgaan. Hier en daar zochten muizen een goed heenkomen, terwijl op dit uur ook de kakkerlakken hun schuilplaatsen hadden verlaten om zich te goed te doen aan wat in de loop van de dag aan suiker en andere zoetigheden van de toonbank was gevallen. Wat zag zo'n winkel er met een zaklantaarn 's nachts heel anders uit. Bijna griezelig. Even stonden ze stil te luisteren. Klonken daar buiten geen stemmen?

‘Mensen!’ fluisterde Tamara.

Inderdaad hoorden ze buiten nu enige stemmen. Er werd Javaans gesproken.

‘Arbeiders van de plantage,’ meende Caro. ‘Die komen zeker van plantage Zorgvliet terug.’

De stemmen gingen voorbij en even later was alles weer rustig. Alleen de schreeuw van een of ander nachtdier verstoorde nu en dan nog de stilte. En wie goed luisterde, hoorde de muizen en ander ongedierte onder de vloer scharrelen.

‘Daar is de deur naar achteren,’ fluisterde Tamara. Caro aarzelde even, het was eigenlijk gewoon inbreken wat ze aan het doen waren. Eerst had ze dat niet

zo erg gevonden, omdat ze dat papiertje móést hebben. Maar nu ze bezig was, schrok ze er toch wel even van terug... Verbeeld je dat Bahadoer ineens thuiskwam, om iets te halen bijvoorbeeld. Of misschien kwamen ze vroeg thuis. Verbeeld je dat ze Tamara en haar hier aantroffen! Zij en Tamara inbrekers! Wat zouden ze moeten zeggen? Maar veel tijd tot nadenken gaf Tamara haar niet.

'Vooruit!' klonk het in de duisternis achter haar en Tamara gaf haar een por in de rug. 'We kunnen hier niet tot morgen rondhangen. We moeten in die achterkamer zijn!'

Caro stapte behoedzaam op de tussendeur toe en opende die voorzichtig. De deur kraakte onheilspellend.

'Brrr, wat stinkt 't hier,' fluisterde Caro. Uit de achterkamer kwam de lucht van kokosolie, petroleum, gedroogde vis, rook. Van alles door elkaar. Vaak had men de gewoonte om door middel van rook de muggen uit huis te houden.

Caro liet haar licht langs de wanden gaan. Hier en daar hingen wat kleren, er stond een kast, een gammel tafeltje, een paar kisten. Een gedoofde petroleumlamp hing in het midden van het vertrek. In de uiterste hoek zag ze twee felgroene lichtpuntjes, die de ogen van een grote zwarte kat bleken te zijn.

'Kijk jij in die kast, Tamara. Zie of je dat papiertje niet kan vinden.'

Tamara liep op de kast toe, terwijl Caro wat papieren doorzocht, die op de tafel lagen. Verder stonden er nog een paar bedden, ouderwetse ijzeren ledikanten.

‘Wat zou Lall Bahadoers bed zijn?’ zei Caro.

‘Dat daar zeker, waar die cowboyhoed boven hangt. Die hoed is van hem. Heb je 'm nooit met dat ding op gezien?’

Caro nam het kussen weg en lichtte zelfs de matras op.

‘Tamara...!’ riep ze eensklaps uit. ‘Kijk'es!’

‘Wat is er?’

‘Kijk'es!’ Caro kon van opwinding bijna geen woorden uitbrengen. Tamara kwam naderbij en zag in het licht van Caro's lamp een zwart masker...

‘Onder Lall Bahadoers matras...’ stamelde Caro verschrikt.

‘Een masker...!’ mompelde Tamara, die ook van de onverwachte vondst geschrokken was.

‘Lall Bahadoer is...’

‘Kom mee, laten we hier gauw weggaan. Lall Bahadoer is zèlf een van de bandieten! Mij te gevaarlijk! Grote hemel, een masker! Hoe is 't mogelijk, hè?’ zei Tamara gejaagd en verschrikt.

‘Zou hij... Die bankrovers hadden zwarte maskers op!’ begon Caro weer. De rillingen liepen haar over de rug bij de gedachte dat ze hier in de kamer stond van een bandiet die een gemaskerde overval had gedaan op de bank.

‘Nog even dóórzoeken, Tamara. We moeten al z'n rommel doorkijken. Dat papiertje! Dát moeten we vinden! Die kleren van 'm. Deze hier zijn de kleren van Lall Bahadoer, dat geruite hemd draagt hij altijd. Zoek ook eens in de zakken van dat jasje daar! Vlug!’

Tamara doorzocht al Lall Bahadoers kleren, maar

het papiertje was nergens te vinden.

‘Zouden we niet weggaan, Caro? Dadelijk komen ze thuis!’

‘Nog even,’ hield Caro aan. ‘Wacht nog even. Kijk in dat kistje daar, kijk overal goed!’ Ook Caro zelf haalde alles ondersteboven. Dozen, laden, kistjes, zakken, alles werd nagekeken, maar ze vonden verder niets dat van enig belang kon zijn.

Caro had het zwarte masker in de zak van haar jurk gestoken en juist wilden ze weggaan, toen Tamara's oog op een stapeltje vuil goed viel, dat in de hoek lag om gewassen te worden. Ze schopte het uit elkaar en zag nòg iets van haar gading.

‘Lall Bahadoers spijkerbroek. Vol modder! Die had hij aan toen hij uit de zwamp kwam, weet je nog wel, toen hij zogenaamd kwi-kwi had gevist!’ Tamara nam de broek op en stak haar hand in een van de zakken. Ze haalde er een verfrommeld stukje papier uit en vouwde het open.

‘Hier... hier is het, Caro, hier!’ riep ze opgetogen uit. ‘Het papiertje met die tekening erop! Waarachtig, dit is 't!’

Tamara, die een brandende lucifer in haar ene hand hield, doofde deze vlug en zei: ‘Vooruit Caro, naar buiten!’

Haastig bekeek Caro het papiertje. ‘Warempel, dàt is het! Vlug die kleren weer in de hoek. Die la dicht! Ze mogen niet zien dat er iemand binnen is geweest!’ bromde ze.

Ze haastten zich naar voren en klommen het raam weer uit.

‘Doe het luik weer zo goed mogelijk dicht, Tama-

ra!' zei Caro. 'Is dàt eventjes geluk hebben!'

Tamara sloot het luik zorgvuldig en gaf het een fikse duw, zodat het vast bleef zitten. 'Oké,' zei ze. 'Poppetje gezien, kastje dicht! Kom mee!'

'Eerst die hond!' riep Caro, terwijl ze zich zo vlug mogelijk in het donker langs het paadje voortbewogen.

Toen de hond de meisjes hoorde aankomen, begon hij weer luid te blaffen en aan het touw te rukken. 'Kalm aan maar!' riep Caro, terwijl ze de hond losmaakte. 'Ga nou maar gauw naar je huis terug en pas op dat er niemand inbreekt!'

In een oogwenk was de hond in de duisternis verdwenen.

'Morgenmiddag, in mijn kamer!' zei Caro. 'Denk erom, dat je dat papiertje niet verliest, Tamara!'

'Verliezen? Ik ga erop slapen!' grinnikte haar vriendin.

De meisjes haastten zich nu door de koffietuinen naar huis. Het maantje was intussen boven de bomen uit komen kijken en overgoot de plantage met zijn schijnsel.

Heel in de verte blafte de hond. De familie Bahadoer kwam zeker thuis van de bruiloft.

Oude Hendrik helpt

De meisjes zaten over het papiertje gebogen en bekeken het aandachtig. Buiten regende het pijpestelen en Tamara was drijfnat bij Caro gekomen.

'Trek wat droge kleren aan, neem maar wat van

Caro', had mevrouw Donkers gezegd. Maar Tamara had geantwoord: 'Ach nee, het droogt wel, mevrouw!'

'Ik snap er niet veel van!' bekende Caro, nadat ze het papiertje lang en goed had bestudeerd.

'Nou, 't is mij ook zo klaar als koffiedik,' vond Tamara. 'Hebben we dáár nou zo'n moeite voor gedaan?'

'Vergeet niet dat wij door onze inbraak bij Bahadoer een zwart masker hebben gevonden, Tamara. Dat zal, denk ik, wèl de moeite waard zijn!'

'Zouden we het niet aan commandant Boereveen vertellen?'

'Wat? Weer naar die man toe gaan? Ik pieker er niet over! En dan wéér uitgelachen worden, zeker!' 'Maar dat masker!' begon Tamara weer. 'Dat betekent toch dat Lall Bahadoer een van de daders is?' 'Hoe kom je daar nou bij, dat hoeft toch helemaal niet? Het kàn heel goed natuurlijk. Maar omdat hij een zwart masker heeft, hoeft hij toch niet de Bank van Suriname overvallen te hebben? Het is geen bewijs en ik ga niet naar de politie als ik niet honderd procent bewijs heb. Alléén dat masker is niks! Nee, Tamara, dit tekeningetje heeft iets te betekenen, maar wat?'

Het was een rechthoekig stukje papier, Waarop met potlood in de hoek een vierkant was getekend. Een eindje verder liep een stippellijntje naar beneden, terwijl er allemaal dwarsstreepjes over het papier getekend waren. Het stippellijntje boog zich later naar links, ging dan tussen een aantal kruisjes door, het kruiste dan een smalle baan en kwam weer in kruis-

jes terecht. Dan stond er een pijltje, dat wees naar een zwarte stip. Het stippellijntje vervolgde dan weer over een bredere baan, weer twee kruisjes en liep dan door een kleine cirkel. Het eindigde tenslotte bij wéér een kruisje, tussen veel kleine strepen.

'Als je dat lijntje volgt, kom je wel ergens terecht!' meende Tamara.

'Misschien wel in het hol van de leeuw!' opperde Caro. 'Maar hoe kun je 't volgen als je niet weet waar het begint.'

Tamara fronste haar wenkbrauwen. 'Geloof je ook niet dat het stippellijntje aangeeft hoe je moet lopen... ergens naar toe?'

'Inderdaad,' antwoordde Caro, 'dat kan heel goed. Maar misschien heeft het niks te maken met de bankoverval!'

'Wat zouden al die kleine dwarsstreepjes en kruisjes voorstellen?' dacht Tamara hardop.

'Kunnen die kruisjes niet een kerkhof betekenen? Weet jij er een?'

'Wel in de stad, maar niet aan deze kant van de rivier,' antwoordde Caro. 'Maar dat vierkantje in de hoek zal wel een gebouw of zo iets zijn. Als we nou wisten wèlk gebouw dat was, of wat dat vierkantje voorstelde, dan waren we een heel eind verder!'

'Het kan een pad zijn dat naar een kerkhof voert! Misschien hebben de rovers het geld op een kerkhof verborgen!'

'Nee, want kijk maar, het pad loopt erdoorhéén en dan verder. Het steekt een weg over... daar lijkt het tenminste op!' concludeerde Caro.

‘En even verder een meertje door!’ zei Tamara. ‘Maar die dwarsstreepjes! Wat zouden die voorstellen?’

‘Misschien een veld of zwamp!’ meende Caro. ‘Kan best.’

‘Kijk, over dat kerkhof loopt óók een weggetje. We moeten dus een kerkhof hebben waar een weggetje doorheen loopt,’ was Tamara's veronderstelling.

‘Ja, 't ligt op een plaats waar een brede weg en een smallere samenkomen. Waar zou dat kunnen zijn?’ ‘Geen flauw idee. We zouden alle kerkhoven eens moeten gaan bekijken! Maar als deze tekening iets met de boeven te maken heeft, zou het kerkhof aan deze kant van de rivier moeten liggen. Want ze zijn immers de Surinamerivier overgestoken? Aan deze kant ligt één klein kerkhof, voor zover ik weet. Ergens bij “Meerzorg”,’ zei Tamara.

‘Ligt dat aan een brede weg?’

‘Nee, een smal voetpad!’ was het antwoord. ‘Er loopt ook geen weg over dat kerkhof, zoals daar staat.’

‘Kijk, op het kerkhof staat een pijl. Dáár is iets!’ zei Caro. ‘Als we daar eens konden komen!’

‘Daar ligt misschien wel zeventigduizend gulden begraven!’ zei Tamara lachend.

‘Nee, de daders liggen immers op het kerkhof? Wel, dan liggen ze dáár natuurlijk!’ meende Caro.

‘Nou geen grapjes, Caro. Wat zou dat molentje zijn, waar het stippellijntje begint?’

‘Tja, daar heb ik ook al naar zitten kijken, maar ik begrijp niet wat dàt kan zijn! In Suriname zijn geen molens! Zou het geen kokosnoteboom zijn?’ riep

Caro uit, alsof ze de uitvinding van het jaar had gedaan.

‘Nou, ga maar zoeken! Eén speciale boom! Er staan in Suriname duizenden en nog eens duizenden kokosnotebomen!’ zei Tamara.

‘Dus van die boom lopen we een wei over tot... tot aan een weg of zo iets. Die volgen we even en gaan dan linksaf de wei weer in tot we aan een kerkhof komen. Erg duidelijk vind je niet?’

Caro fronste haar wenkbrauwen. Ze bekeek het papiertje nog eens goed en zei toen: ‘Die weg kan ook een rivier zijn!’

‘Een rivier? Ja, dat zou natuurlijk ook kunnen,’ viel Tamara haar bij. ‘Maar dan ligt dat zogenaamde kerkhof aan een rivier! Op de plaats waar een kreekje in die rivier stroomt!’

‘Ken jij zo'n kerkhof?’

‘Ikke niet!’ antwoordde Tamara. ‘Me no sabi!’ (Ik weet 't niet).

‘Het is moeilijk!’ concludeerde Caro weer. ‘Hoe komen we hier uit!’

‘Aan de overkant van die brede rivier van jou staan weer twee kruisjes. Zouden dat ook graven zijn?’ kwam Tamara weer.

‘Weet ik 't? Misschien vormen die kruisjes helemaal geen kerkhof!’

‘Ik ben een boon als ik er ook maar iets van begrijp!’ besloot Tamara.

‘Zullen we oude Hendrik eens gaan vragen?’ stelde Caro voor.

‘Wat weet die ervan?’

‘Oude Hendrik is een slimme kerel! We kunnen

hem het papiertje laten zien zonder hem verder iets te vertellen. We kunnen hem dan vragen wat hij ervan zou denken!'

'Drie weten altijd meer dan twee!' vond Tamara. 'Maar vertel hem niet dat we bij Bahadoer hebben ingebroken, hoor!'

'Hè, natuurlijk niet. Ik vertel hem niks!'

Plotseling stapte meneer Donkers Caro's kamer binnen. Vlug probeerde Caro het papiertje weg te moffelen, maar vader had het gezien.

'Wat is dat?' informeerde hij belangstellend.

'O... een tekeningetje!' zei Caro.

'Nou, daar hoef je toch geen kleur om te krijgen, Caro. Wat voor tekening is dat dan?' Hij nam het papiertje van Caro over. 'Dat is het papiertje waar je je zo druk over maakte, nietwaar?' zei meneer Donkers. 'Ben je tevreden, nu je het terug hebt?'
'Wat denkt u dat die tekening voorstelt?' vroeg Caro.

Meneer Donkers bekeek het beduimelde papiertje aandachtig maar schudde het hoofd. 'Ik weet 't niet, hoor! Wacht eens, bij dat kruisje daar ligt die zeventigduizend gulden van de bank!' zei hij en gaf Caro een duw tegen haar schouder. Luid lachend en nog steeds hoofdschuddend ging vader de kamer weer uit.

Caro en Tamara keken elkaar even verbaasd aan.

'Kom, dan gaan we even naar oude Hendrik!'

Regelrecht liepen ze op de oude man toe, die voor zijn huisje wat houtjes stond te hakken.

'Dag baas Hendrik!' begon Caro.

'Dag dames! Ik maak er gauw even gebruik van om

wat hout voor 't vuur te kappen. Het is net even droog!' zei de grijsaard.

'Ik wilde u wat vragen, baas Hendrik!'

'Weer een anansitorie?' vroeg de man lachend.

Caro haalde het papiertje te voorschijn en liet het baas Hendrik zien.

'Als u zo'n papiertje vond, wat zou u dan denken dat het voorstelde?'

Baas Hendrik nam het papiertje in zijn bevende handen en ging naar binnen om zijn brilletje op te zetten. 'Wat is dit?' vroeg hij, toen hij weer buiten kwam. 'O... zomaar een tekeningetje. Maar wat zou u denken dat het voorstelde?'

'Ik zou het werkelijk niet weten, jongedames. Allemaal kruisjes... het lijkt wel een kerkhof.'

'En dat ding daar, dat molentje?' vroeg Caro.

Baas Hendrik hield het papiertje vlak voor zijn zwakke ogen en zei toen: 'Een amandelboom?'

'Een amandelboom! Waarom?' vroeg Caro verbaasd.

'Ja,' riep Tamara uit. 'Een amandelboom. Die is immers plat van boven!'

'Tja, ík weet 't niet, hoor,' zei baas Hendrik. 'Je moet met die moeilijke zaken niet bij oude Hendrik aankloppen. Ik heb geen school gehad.'

'Een amandelboom?' zei Caro weer. 'Ik weet hier in de buurt maar één amandelboom, en die staat... dicht bij het huis van Bahadoer!'

'Maar het hoeft hier niet in de buurt te zijn!' meende Tamara.

Oude Hendrik keek de meisjes met stijgende verbazing aan.

‘We zullen u later wel eens vertellen waar het over gaat, baas Hendrik!’ zei Caro. ‘We hebben haast. Kom gauw, Tamara!’

‘Wat moeten jullie met een amandelboom?’ vroeg de oude man, maar de meisjes waren alweer gevlogen. Niet begrijpend staarde hij ze na.

‘Het hoeft die amandelboom aan de rand van de plantage toch niet te zijn?’ begon Tamara weer.

‘Kijk!’ zei Caro opgewonden. ‘Dat molentje staat op een lijn. Dat kan toch de rand van de plantage zijn!’

‘Dan is dat vierkantje een eind verderop, Bahadoers winkeltje!’ veronderstelde Tamara.

‘Precies!’ zei Caro.

Gelukkig stond de amandelboom een heel eind voor Bahadoers huis, zodat ze geen last hadden van de waakzame hond.

‘Zou dat het beginpunt zijn van die stippellijn?’ zei Tamara, toen ze de boom in zicht kregen.

Caro zei niets, maar ze haastte zich voort. Bij de boom gekomen, nam ze het papiertje weer uit de zak van haar jurk. Rond de amandelboom was dicht struikgewas, waar ze nauwelijks doorheen konden zien.

‘Weet jij wat hier achter is, Tamara? Dit is de grens van de plantage Rustenburg.’

‘Zwamp. Allemaal zwampen. Blijf daar maar uit!’ was het antwoord.

‘Dan zouden die dwarsstreepjes zwampen kunnen voorstellen.’

‘Ik ga niet door die zwampen hoor, niemand gaat er hier door. Ze zijn in de regentijd veel te diep. Langs

de kant zal 't nog wel gaan, maar die stippellijn loopt er dwars doorheen!' zei Tamara huiverig.

'Was het hier niet in de buurt dat we laatst Lall Bahadoer uit de zwamp zagen komen?' vroeg Caro. 'Je weet wel, toen hij op de visvangst was geweest!' 'Ja, dat was inderdaad hier ergens!'

'Ligt daarginds ergens een kerkhof?' en Caro wees in de richting die het papiertje aangaf.

'Niet dat ik weet, hoor. Voor zover ik weet, is het allemaal zwamp, allemaal moeras! Het wemelt hier van de kaaimannen en slangen! Die kant op is wel de rivier, die maakt daar een bocht. Dat zou dus wel kloppen!' vond Tamara. 'Toch denk ik dat we een verkeerd spoor volgen, Caro!'

'Misschien wel, ja. Maar is die zwamp werkelijk zo diep hier?'

'Kind, het heeft dagen geregend. Dan staat er veel water in de zwampen, hoor! Stap er maar eens in,' zei Tamara.

''k Zou je bedanken!' riep Caro uit. 'Mij niet gezien!'

'Ach, die zwamp durf ik wel in. De kaaimannen doen je niks, hoor. Als je er maar niet op trapt!'

Caro dacht aan de avond dat ze met Tamara kaaimannen was gaan jagen en aan de onaangename ervaring toen opgedaan. ('Feest in het bos'. Caro en Tamara). En dat was in de droge tijd, toen stond er niet zoveel water. Nee, daar voelde ze weinig voor! 'Caro! Daar komt Lall Bahadoer aan...!' fluisterde Tamara plotseling. 'Kom!'

'Niet weglopen!' bromde Caro. 'Hij heeft ons al gezien...'

Met grote passen kwam de Hindoestaanse jongen op hen af. Hij droeg een pakje onder de arm.

‘Zou hij gemerkt hebben dat zijn papiertje weg is en dat masker...?’ fluisterde Tamara wat geschrokken.

Caro antwoordde niet, maar ze keek onverschillig in het rond.

‘Wat zoeken jullie hier?’ vroeg Lall Bahadoer toen hij dichterbij was gekomen.

‘O, hallo! Zeg, weet jij niet een goede plaats om in de zwamp te vissen?’ vroeg Caro, die moeite had haar stem in bedwang te houden.

‘Vissen? Niet hier! Dan moet je in de zwamp bij Zorgvliet zijn! Hier zit helemaal niks! Alleen maar kaaimannen, slangen en weet ik wat nog meer, maar géén vis!’ luidde het snibbige antwoord.

‘Maar jij hebt hier toch kwi-kwi gevist?’ begon Tamara.

‘Kwi-kwi? Ik?’ zei Lall Bahadoer verbaasd. ‘O ja... eh... ja, maar er zat haast niks! Nee, in de zwamp bij Zorgvliet, dáár moet je wezen!’

‘Nou, dan gaan we daar maar vissen. We zoeken een mooi plaatsje om een van deze dagen eens te gaan hengelen!’ loog Caro.

‘Dan moet je hier niet wezen, hoor!’

‘Tot kijk!’ zei Caro. ‘Kom, Tamara. We gaan naar Zorgvliet!’ en de meisjes liepen door.

Toen Lall Bahadoer uit 't gezicht was, keerden ze weer terug, maar ze namen nu een ander pad. Ze hadden weinig zin de Hindoestaanse jongen nogeens bij die amandelboom te ontmoeten.

‘Weet je wat me verstandig lijkt?’ zei Tamara. ‘Dat

we die Lall Bahadoer eens een beetje in de gaten houden. Zou hij niet op een of andere manier in verbinding staan met Bizerta? Als hij zelf een van de daders is, is dat niet onwaarschijnlijk!'

'Maar misschien hebben ze het gestolen geld allang verdeeld,' meende Caro, 'en zijn ze uit elkaar gegaan.'

'We hebben in elk geval bij Lall Bahadoer geen cent gevonden. Hij kan 't natuurlijk verstopt hebben in het bos!'

'Het lijkt me wel 'n goed plan, Tamara, om dat joch in de gaten te houden. Maar we moeten ook op die amandelboom letten. Het lijkt me dat het molentje in die tekening inderdaad die amandelboom is, want dat klopt dan met de rand van de plantage en het huis van Bahadoer!'

'Misschien heeft Lall Bahadoer zijn aandeel in de overval ergens begraven. En om de plaats niet te vergeten heeft hij er een schets van gemaakt. Maar die zwamp...!'

'Het zal niet meevallen Bahadoer in de gaten te houden!' meende Caro. 'Want als we op de loer gaan liggen bij dat huisje, heeft de hond ons zó verraden! Het zal misschien beter zijn als we eens 'n tijdje die amandelboom in de gaten houden. Dat kunnen we zonder enig gevaar doen. We klimmen daar in de buurt in een boom, vanwaar we die amandelboom goed kunnen observeren. Als we dáár eens mee beginnen?'

'Oké,' was Tamara's enige antwoord.

'Toen Lall Bahadoer zoëven naar die amandelboom kwam toegelopen, ging hij misschien...?'

‘Tja,’ zei Tamara, ‘best mogelijk. Hij is doorgelopen om ons af te leiden. Laten we direct teruggaan en goed opletten. Kom mee!’

Spoedig kregen de meisjes de amandelboom weer in zicht, en ze zochten daar in de buurt naar een goede boom om in te klimmen.

‘Vanuit die struik daar, Caro, heb je ook een goed gezicht op de boom. Die struik staat ver van het voetpad, dus we worden daar nooit gezien. Laten we ons daarin verstoppen!’

In een ommezien waren de meisjes in de dichte struiken verdwenen. En maar goed ook, want wie kwam daar om de hoek van het pad op z'n dooie gemak aanslenteren...? Lall Bahadoer!

Nauwelijks hadden Tamara en Caro zich geïnstalleerd, of Tamara keerde zich met de vinger op de mond naar Caro.

‘Ssst,’ fluisterde ze, ‘daar komt-ie al aanlopen. Bukken!’

Caro zag de jongeman nu ook. In hun schuilplaats tussen een groepje koffiestruiken konden de meisjes onmogelijk gezien worden, terwijl ze zelf een mooi uitzicht hadden over het voetpad en de amandelboom in de verte.

Onverschillig kwam de Hindoestaan aanlopen. Nu en dan bleef hij even staan en keek goed om zich heen. Hij scheen dan te luisteren of hij misschien onraad hoorde. Dat herhaalde zich enige keren, tot hij de amandelboom had bereikt.

‘Nou opgelet!’ fluisterde Caro, die nauwelijks haar opwinding kon bedwingen. ‘Wat zou hij doen? Kijk, hij blijft weer staan!’

Lall Bahadoer keek nu precies hun richting uit.

‘Hij heeft ons geloof ik in de gaten,’ fluisterde Tamara, toen de jongeman naar het bosje bleef staren waar de meisjes zich verborgen hadden. Maar enkele seconden later draaide hij zich om en... verdween met een snelle duik tussen de struiken achter de amandelboom...

‘Hij gaat de zwamp in!’ fluisterde Caro gespannen. ‘Wat moeten we doen?’

‘We kunnen hem niet achterna gaan. Het móét daar ondiep zijn, maar als we hem achterna gaan, ziet hij ons immers,’ meende Tamara.

‘In ieder geval voert hij niet veel goeds in z'n schild, anders was hij de zwamp wel ingegaan toen wij bij die amandelboom stonden!’ stelde Caro vast. ‘Dat is een ding dat zeker is!’

‘Dan zal de stippellijn op die tekening dus toch wel bij die amandelboom daar beginnen, Caro!’

‘Zei ik je niet dat baas Hendrik een slimme kerel is?’ grinnikte Caro.

‘Kom eens mee, Caro!’ fluisterde Tamara terwijl ze de schuilplaats uitkroop en op de amandelboom toeliep. ‘Zullen we eens kijken of hij de zwamp is ingegaan? Aan deze kant van die struiken kan hij ons toch niet zien!’

Bij de boom gekomen, zei Caro: ‘Dáár, kijk, dat gat, daar is hij doorgekropen!’

Tamara kroop direct de struiken in, gevolgd door Caro. In de verte hoorden ze het plonzen van Lall Bahadoer door de zwamp.

‘Daar gaat-ie!’ wees Tamara, toen ze de achterkant van de struiken bereikt hadden. Ze hielden zich goed

in de bosjes verborgen, want Lall Bahadoer mocht vooral niet merken dat hij ontdekt was!

Ze zagen op grote afstand de Hindoestaan door de zwamp baggeren, het pakje nog onder de arm. Het water reikte hem tot het middel, terwijl hij grote haast leek te hebben. Nu en dan hield hij een ogenblik stil om om zich heen te kijken. Engele keren keek hij achterom, alsof hij bang was gevolgd te worden. Eensklaps scheen hij op een hoogte te komen, want het water reikte hem nu ineens nog maar tot even boven de enkels. Zo ging Lall Bahadoer enige tijd voorzichtig verder, nu en dan zijn weg met de voet onder water voelend. Plotseling ging hij linksaf en hij zakte weer tot het middel in het zwampwater.

Caro haalde het papiertje te voorschijn en volgde met haar vinger de stippellijn. ‘Kijk, Tamara, het eerste stuk gaat door de zwamp, dan loopt 't over een dijk onder water, en dan linksaf weer door een wat diepere zwamp. Hij gaat op die bomen daarginds af! Aha! Die kruisjes hier zijn dus bomen! Geen kerkhof!’

Ze volgden Bahadoer nog enige tijd, tot hij op het droge stapte en tussen de bomen in de verte verdween...

‘Dat weggetje met die streep erover is denk ik een kreekje met 'n bruggetje!’ meende Tamara. ‘Over dat bruggetje komt hij weer in 't bos en dan bij die pijl! Wat zou daar zijn?’

‘Er zit niets anders op dan dat wij zelf die stippellijn eens volgen,’ vond Caro. ‘Als Lall Bahadoer terug is!’

‘En wat zou hij in dat pakje hebben?’ vroeg Tamara. ‘Misschien wel geld,’ antwoordde Caro aarzelend. ‘Maar als wij de zwamp ingaan, moeten we zéker weten dat Lall Bahadoer terug is, Caro. Ik zou hem onderweg niet graag tegenkomen!’

‘Vanzelfsprekend! Hij mag er niets van merken. We moeten wachten tot hij terug is.’

‘Wachten?’ Tamara keek op het papiertje. ‘Kijk, hij gaat de rivier over en dan gaat de stippellijn weer een heel eind verder. Misschien komt-ie pas terug als het donker is. 't Is nu al bijna vijf uur! Laten we 't morgenmiddag doen. Dan gaan we eerst kijken of Lall Bahadoer thuis is!’ stelde ze voor.

‘Nee, dat zou hem alleen maar argwanend maken. We moeten zorgen dat Bahadoer weg is, bijvoorbeeld de stad in, zodat we zeker weten dat hij voorlopig niet terugkomt!’

‘En hoe wil je dat doen?’

‘De oude Bahadoer verkoopt geen aspirine, dat weet ik toevallig. Morgenmiddag ga ik naar de winkel en vraag om aspirine. Dan zegt hij natuurlijk dat-ie ze niet heeft. Maar als ik hem vertel dat de vrouw van de directeur erge hoofdpijn heeft en of hij niet zijn zoon naar de stad wil sturen om ze te halen, dan doet hij het vast en zeker,’ stelde Caro zelfverzekerd vast. ‘Prachtig plan!’ vond Tamara. ‘Maar... weet je zeker dat Bahadoer geen aspirine verkoopt?’

‘Heel zeker! Ik heb het toevallig ons dienstmeisje tegen moeder horen zeggen,’ zei Caro. ‘Als ik terugkom en Bahadoer is weg, kom ik direct naar je toe, Tamara! Dan kunnen we meteen vertrekken!’

‘Zullen we nog wat meenemen?’ vroeg Tamara.

‘Ik trek mijn oudste kleren aan, een spijkerbroek en gymschoenen. Die boel mag wel nat worden. Maar die kaaimannen?’ bedacht Caro eensklaps.

‘Dat loopt wel los, hoor,’ stelde haar vriendin haar gerust. ‘Je zag Lall Bahadoer toch ook door die zwamp gaan?’

Caro dacht even na en zei toen: ‘Breng je een houwer mee? Ik neem een lang touw mee. Komt altijd wel te pas!’

‘Zal ik m'n geweer meenemen, Caro?’

‘Nee, alsjeblieft niet! Weet je nog op Sabaroe? Daar heb je óók niet veel plezier van je geweer gehad! Laat dat nou maar aan jongens over! Wat zou je bovendien met een geweer willen uitvoeren?’

‘... eh... verbeeld je dat we Bizerta tegenkomen of dat Lall Bahadoer ons ontdekt!’

‘En zou je hem dan willen doodschieten?’

‘Maar je moet je toch verdedigen?’ meende Tamara ernstig.

‘Nou... laat je geweer maar rustig thuis, Tamara. Je komt er alleen maar door in moeilijkheden. Als we een bandiet tegenkomen zal hij ons heus niet aanvallen, hoor. Waarom ons? Niemand weet toch dat wij iets op 't spoor zijn? Ze zullen ons juist ontlopen!’ meende Caro.

‘Goed dan. Morgenmiddag ga jij eerst naar het winkeltje en daarna kom je mij halen!’

Ze kropen weer terug naar het voetpad en sloegen de richting in van huis. Bij een kruispunt scheidden hun wegen zich. Tamara holde naar huis, want juist begon het weer te regenen. Caro keek nog even peinzend in de richting vanwaar ze juist gekomen waren.

Raar, dacht ze, wat zou die Lall Bahadoer in z'n schild voeren? Wat zou er in dat pakje zitten? En dat papiertje en zwarte masker! Die kerel móést iets met die overval te maken hebben! Ze draaide zich om en volgde het pad naar huis, waar ze tenslotte drijfnat aankwam.

'En waar heb jij gezeten?' vroeg haar moeder. 'Je bent tegenwoordig elke middag weg!'

'In de koffietuin, moeder,' antwoordde Caro ontwijkend.

'Je moet een regenjas meenemen, die heb je niet voor niets gekregen! Wat voeren jullie elke middag in de koffietuin uit? In de regen?' vroeg moeder weer. 'Geheim, moeder! Ik zal u later alles precies uitleggen!'

Mevrouw Donkers kende haar dochter en begreep dat ze een goede reden moest hebben om zo geheimzinnig te doen. Later zou ze het wel horen. Caro wist wel wat ze deed...

Zolang ze bovendien op de plantage bleef, kon ze weing kwaad doen! 'Ga je maar gauw verkleden!' riep ze haar dochter na.

De zwampen door

Die morgen kon Caro op school haar aandacht niet bij haar werk houden. Telkens dwaalden haar gedachten af naar de tocht door de zwampen, die ze die middag met Tamara zou gaan ondernemen.

Thuisgekomen, at ze vlug haar boterhammen op, ging haar oudste kleren aantrekken en weg was ze, op

weg naar het winkeltje van Bahadoer. Ze trof het, want Lall Bahadoer was thuis.

‘Baas Bahadoer, moeder heeft erge hoofdpijn. Ik moet een buisje aspirine hebben,’ zei ze zonder blikken of blozen.

‘Aspirine, juffrouw Caro, maar die verkoop ik niet. U vraagt precies wat ik niet heb!’ antwoordde de oude man teleurgesteld.

‘Heeft u geen aspirine? Wat vervelend is dat. Moeder heeft er zó op gerekend dat ik ze mee zou brengen! Wat moet ik nu beginnen?’

‘Kan jullie dienstmeisje niet even de stad in?’ vroeg de oude Hindoestaan bezorgd.

‘Nee, die is vandaag vrij,’ loog Caro. Met diepe rimpels in haar voorhoofd staarde ze voor zich uit. ‘Is Lall Bahadoer er niet?’ vroeg ze plotseling. ‘Dan zou die misschien...?’

‘M'n zoon is wel thuis, ja, die wil ik ook wel sturen. Goed, juffrouw Caro. Voor mevrouw Donkers kan dat wel!’ zei baas Bahadoer gedienstig. Hij ging de achterdeur door en Caro hoorde hem zijn zoon roepen. Even later kwam de jongeman de winkel binnenstappen.

‘Ga vlug even naar de stad,’ zei zijn vader, ‘en haal voor mevrouw Donkers een buisje aspirine.’

‘Ik? Naar de stad? Nu? Ik heb geen tijd, ik moet nog... eh...’

‘Wàt moet je nog?’

‘Ik moet nog... ik bedoel...’

‘Sta niet te zaniken en schiet op. Een buisje aspirine voor de moeder van juffrouw Caro. Nu direct. Hier is 't geld. Vlug!’ zei zijn vader boos.

Lall Bahadoer slofte mopperend de winkel uit en keek Caro vernietigend aan. ‘Kan die moeder van je niemand anders sturen?’ bromde hij.

‘Helaas niet,’ antwoordde Caro. ‘Ons dienstmeisje is vrij en ik wist niet dat je vader geen aspirine verkocht. Het spijt me erg!’

Bahadoer pakte zijn fiets en verdween in de richting van plantage Zorgvliet.

Ziezo, die was voor zeker een paar uur uit de weg! ‘Dank u wel!’ riep Caro naar baas Baradoer, en ze rende nu naar Tamara's huis. Daar zat haar vriendin al op haar te wachten, de houwer in de hand.

‘Is Lall Bahadoer weg, Caro?’

‘Ja, dat is schitterend gelukt! Hij is naar de stad om een boodschap voor moeder te doen! Ha, ha! Ze zijn er lekker ingevlogen. Nu opschieten, Tamara. We moeten onze tijd goed gebruiken.’

Ze haastten zich langs het plantagepad naar de amandelboom, Caro voorop, het touw over de schouder, terwijl Tamara volgde, de houwer krijgshaftig in de hand. Bij de amandelboom gekomen, hielden ze stil. Ze keken om zich heen en luisterden...

‘Er is niemand,’ stelde Tamara vast. ‘Kom, laten we gaan!’

Ze kropen weer door de struiken heen en lieten zich voorzichtig aan de andere kant in de zwamp zakken. Het water reikte hen tot over het middel.

‘Hu! Diep is 't hier!’ rilde Caro.

‘Vooruit, die kant op. Pas op dat het papiertje niet nat wordt, Caro, want dat is onze wegwijzer!’

Tamara ging nu voorop en Caro volgde langzaam, het papiertje in de hand. Voorzichtig ging het voor-

waarts. Hier en daar zakten hun voeten in de zachte bodem, en ze kwamen slechts moeilijk vooruit.

‘Als we rechtdoor gaan, moeten we op die dijk onder water terechtkomen,’ meende Tamara, ‘We moeten een beetje rechts aanhouden, anders missen we 'm nog, want op die tekening maakt hij daar net een bocht.’

‘Als ik maar niet op een kaaiman trap!’ griezelde Caro.

‘Die maken wel dat ze weg komen. Als je ze maar niet in het nauw drijft,’ was het antwoord.

De zwamp had hier en daar diepere plaatsen, zodat ze soms tot bijna aan de schouders in het water stonden.

‘Degene die dit getekend heeft, moet hier goed de weg weten,’ zei Caro. ‘Hij kent de ondiepe plaatsen.’

Na enige tijd kwamen ze op het ondergelopen dijkje. Ze gingen nu omhoog en het zwampwater reikte hen hier niet verder dan de knieën.

Caro raadpleegde de tekening. ‘We moeten nu die kant uit, Tamara,’ en ze wees naar het bos op een flinke afstand vanwaar ze stonden. ‘Er staat in de zwamp een kruisje,’ vervolgde ze, terwijl ze het papiertje aan Tamara liet zien, ‘dat is zeker die boom daar, die dode stam, die daar alleen voor 't bos staat. Het kan niets anders zijn. Dus dáár moeten we op aanhouden en vandaar links het bos in.’

Ze volgden het dijkje over een korte afstand, zoals de tekening dat aangaf. En toen zwenkte Tamara weer de diepere zwamp in, in de richting van de dode boom. Caro bleef nog even staan en raadpleegde het

papiertje, om zich ervan te overtuigen dat ze de goede richting namen.

‘Hoe zouden we straks die rivier over moeten?’ riep ze naar Tamara.

‘Dat zullen we wel zien als we aan de rivier komen!’ luidde het antwoord van haar vriendin. ‘Lall Bahadoer had gisteren óók geen boot onder zijn arm!’ ‘Misschien een vlotje!’ meende Caro, die Tamara nu achternaging.

‘Moet je eens achteromkijken!’ zei Tamara. ‘We laten een heel spoor achter van modderig water, terwijl de zwamp juist overal zo helder is. Als iemand ons wil volgen, zal 'm dat hier niet moeilijk vallen!’ ‘Maar Bahadoer is gelukkig naar de stad,’ antwoordde Caro.

‘Dat zullen we tenminste maar hopen...’ meende Tamara.

Voorzichtig voelde Caro eerst met haar voet, voor ze hem neerzette, en uiterst langzaam schoten ze op.

‘We moeten terug zijn vóór Lall Bahadoer uit de stad terug is,’ meende Tamara, die niet erg gebrand scheen op een ontmoeting met de wispelturige Hindoestaanse jongen. ‘Verbeeld je dat hij ons in de gaten zou hebben en ons volgen door de zwamp...!’ ‘Dat zien we dan wel als 't zover is!’ zei Caro.

‘Het bovenste water is veel warmer dan dat op de bodem, hè?’ merkte Tamara op.

‘Ja, daar wordt het door de zen verwarmd...’ begon Caro, maar plotseling zakte ze in een gat en ze ging haast kopje onder.

‘Oei!’ riep ze. ‘Ik trapte in een diep gat. We schieten niet erg op!’

‘Langzaam maar zeker!’ vond Tamara. ‘Als je zo diep door de zwamp moet ploeteren, kun je niet vlugger vooruitkomen!’

Ze waren de dode boom nu dicht genaderd en Caro keek weer op haar papiertje.

‘Een tiengi fowroe!’ (aasgier) zei Tamara, naar de grote zwarte foeilelijke vogel in de boom wijzend. ‘Die stinkvogels zitten letterlijk overal. Ze eten niet alleen dode dieren, hoor. Als ze bijvoorbeeld een kuikentje te pakken kunnen krijgen, laten ze zich dat hapje niet ontgaan!’

Intussen waren ze bij de dode boom gekomen en hielden stil. Boven hun hoofd maakte de stinkvogel een akelig schor geluid en vloog met krachtige vleugelslag de kant van het bos uit.

‘Nu die kant uit, recht op dat bos af, die vogel achterna,’ wees Caro, het papier nogmaals bestuderend. ‘Daarna moeten we bij een kreek komen met een brug of zo iets!’

Tamara keek in de richting vanwaar ze gekomen waren, alsof ze bang was gevolgd te worden. Ze hield de hand boven de ogen en haar blik ging over de watervlakte achter hen.

‘Kom,’ zei Caro. ‘Opschieten!’

Ze vervolgden weer hun lange weg door het kille water. Nu en dan verloor Caro bijna haar schoen, en ze had soms de grootste moeite op de been te blijven, door de ongelijke bodem van de diepe zwamp.

‘Is dit moeras in de droge tijd helemaal droog?’ vroeg Caro.

‘Nee, hier staat altijd wat water. Ik heb het tenminste nog nooit helemaal droog gezien,’ was het

antwoord van Tamara, die de hele omgeving van de plantage op haar duim kende. Het Surinaamse meisje scheen makkelijker door de zwamp vooruit te komen dan Caro.

'Dat had je vroeger in Holland ook nooit gedacht, dat je in Suriname nog eens tot aan je nek door de zwampen zou baggeren, op het spoor van bankrovers!' zei Tamara grinnikend.

'Ik hoop dat het de moeite waard zal zijn,' bromde Caro, die in de modder even haar enthousiasme verloren scheen te hebben. 'Het is tenslotte best mogelijk dat dit alles niks te maken heeft met de bankoverval!'

Ze waren nu bij de bosrand gekomen, en de bodem van het moeras begon langzaam te stijgen, tot ze helemaal op het droge waren. Ze stonden nu voor een dicht bos. Doornige struiken, lage palmen, hoge bomen en een wirwar van lianen versperden hun de weg.

'Er moet hier ergens een doorgang zijn,' meende Tamara. 'Die Hindoestaan is er toch óók doorheen gegaan. Zoeken!'

Speurend keken ze in het rond. Boven hun hoofd ontdekten ze weer de aasgier, die nieuwsgierig naar beneden tuurde, maar ook nu weer kreeg de angst de overhand en vloog hij klapwiekend weg. Ineens merkte Tamara een doorgang op, een eindje van de plek waar ze op het droge waren gekomen. Gemakkelijk konden ze hier in gebukte houding doorheen. En toen ze een eindje gevorderd waren, werd het lage struikgewas minder dicht, zodat ze hier en daar rechtop konden lopen. In de natte grond konden ze

hier duidelijk de voetsporen van Lall Bahadoers blote voeten zien.

'We zijn op de goede weg, Tamara!' zei Caro nu wat opgewekter. 'Kijk maar, hier is iemand nog maar kortgeleden doorgekomen. Die sporen zijn vers!'

Plotseling stonden ze voor een smalle kreek, waarover een paar palissaden (klein soort palmboom) waren gelegd. De kreek was te breed om eroverheen te springen, daarom had Lall Bahadoer zeker die palissaden gekapt en er een wankel bruggetje van gemaakt.

Het water droop nog uit de kletsnatte kleren van de meisjes, terwijl Caro de plasjes in haar schoenen had staan! 'Trek die schoenen toch uit!' had Tamara al een paar keer gezegd, maar zij had makkelijk praten. Zij zelf was het lopen op blote voeten gewend, maar Caro niet, zeker niet in het bos.

Tamara had weinig moeite met het palissadenbruggetje, maar Caro had er een lange stok bij nodig, als steun.

Eenmaal aan de overkant raadpleegde Caro weer haar papier.

'Volg die voetsporen maar,' meende Tamara, 'veel gemakkelijker!'

Even verder stuitten ze op een laag pina (palmbladeren) afdakje, dat op een open plek naast het modderige paadje was gemaakt.

'Hier heeft iemand voor de regen geschuild!' stelde Tamara onmiddellijk vast.

'Maar als je net die zwampen bent doorgetrokken, hoef je toch niet te schuilen voor een beetje regen!' vond Caro.

‘Het regenwater is heel wat kouder dan het zwampwater. Voor de regen schuilen de mensen in het bos haast altijd, nat of niet nat!’

‘Laten we hier even gaan zitten,’ stelde Caro voor. ‘Ik ben bekaf van dat sjouwen door het moeras en dat gekruip door die struiken!’

‘Hertesporen,’ zei Tamara. ‘Er zitten hier herten, kijk maar,’ en ze wees naar een paar duidelijke sporen, die kleine hoefjes in de drassige grond hadden afgedrukt. ‘Er zijn er hier een paar voorbijgetrokken.’

‘Wat is er eigenlijk aan de overkant van de rivier?’ wilde Caro weten.

‘Niks. Haast overal zwamp, zover ik weet. Een heel eind verderop is een bospolitiepost en nog verder plantages. Maar hiertegenover is niets.’

Plotseling legde Tamara haar vinger op de mond en wees naar een open plek, recht vooruit. ‘Een powisi,’ (hokkohoen) fluisterde ze.

Een prachtige, glanzendzwarte vogel stapte daar parmantig door het bos. Het dier was zeker zo hoog als een schaap en had een heldergele snavel, waarop een grote knobbel zat. Verder een lange brede staart en een witte buik. Hier en daar pikte de vogel iets op en met lange, bedachtzame passen stapte het dier dan weer verder.

‘Weet je nog, die geschiedenis met die powisi?’ vroeg Caro, en ze doelde daarbij op de verwikkelingen rond die vogel, die ze nog maar kortgeleden beleefd hadden. (‘De vreemde vogel’, Caro en Tamara.) Stil staarden ze naar de prachrige loopvogel, tot hij in het struikgewas verdween. ‘Nou, of ik me dat her-

inner!' antwoordde Tamara lachend. 'Die vogel was toen goud waard!'

Toen Caro een beetje bijgekomen was, stelde ze voor om weer op te stappen. Het bos werd nu meer open, en ze konden verder gewoon rechtop lopen. De sporen van Lall Bahadoer waren nu makkelijk te volgen en zo konden ze nu een beetje opschieten.

'Ssst, ik hoor stemmen!' zei Tamara, en de meisjes bleven doodstil staan. 'Kom, direct verstoppen!'

Caro bleef nog even staan, maar volgde direct daarop haar vriendin, die een dichter bosgedeelte was ingevlucht. Ze had ook duidelijk stemmen gehoord.

Hijgend zaten ze te luisteren naar de geluiden, die dichterbij schenen te komen. 'Wie zouden dat kunnen zijn? Kan Lall Bahadoer niet zijn!' zei Caro zenuwachtig. 'Zouden die sporen dan soms toch niet van Lall Bahadoer zijn? Misschien zitten we toch op een verkeerd spoor. Misschien heeft dit tekeningetje helemaal niks met de roofoverval te maken!'

'Wacht maar, je zult dadelijk wel zien wie 't zijn,' fluisterde Tamara.

'Maar die mensen moeten dan ook door de zwamp?' 'Welnee, dit bos loopt langs de rivier. De zwamp ligt alleen tussen plantage Rustenburg en dit bos. Als Lall Bahadoer van de plantage naar hier wil, moet hij door de zwamp zoals wij gekomen zijn.'

'Die mensen staan stil,' meende Caro.

'Nee, ze lopen op een ander pad. Hoor maar, ze gaan naar rechts... het zijn bosnegers!'

'Wonen hier dan bosnegers in de buurt?'

'Nee, joe damakoekoe (uilskuiken), we zijn hier vlak bij de Commewijnerivier. Het zijn gewoon bos-

negers in een korjaal, die voorbijvaren!' en lachend sprong Tamara weer te voorschijn.

'Jasses!' zei Caro opgelucht. 'Was me dat even schrikken!'

'Ja, ik dacht ook dat er onraad was!' bekende Tamara met een zucht van verlichting.

Spoedig waren ze weer op het modderige paadje, dat Lall Bahadoer door het bos gekapt had. En even later zagen ze de brede rivier al door 't bos. Aan de oever gekomen, zei Tamara: 'Wat nu! Er ligt hier geen boot, hoor!'

Caro bekeek voor de zoveelste keer het papiertje. 'Hier moet toch iets zijn, want er staat een dikke stip met een pijltje erbij.'

Tamara keek ook naar de tekening en zei: 'Dus we moeten hier links zoeken, langs de waterkant. Wat zou daar zijn?'

Behoedzaam en zo weinig mogelijk gedruis makend, baanden ze zich een weg door het dichte gebladerte dat de rivier omzoomde.

'Ssssst!' maande Tamara. 'Je weet nooit wat die pijl betekent. Misschien zit hier wel iemand!'

'Zo'n stip met een pijl erbij lijkt mij meer op iets dat daar begraven ligt!' vond Tamara.

'Ja, die zeventigduizend gulden zeker!' fluisterde Tamara lachend.

'Kan ook een bootje zijn dat ze de kant op hebben getrokken! Hoe komt Lall Bahadoer anders naar de overkant?'

'Wie zegt dat hij naar de overkant gaat?' oordeelde Tamara. 'De overkant kan toch ook naar hier komen?'

Kijk, daar had Caro nog helemaal niet aan gedacht. ‘Misschien ligt er een boot aan de overkant. Zou die Bizerta soms aan de overkant zitten?’

‘Weet ik 't?’ antwoorde Tamara schouderophalend. ‘Ik geloof dat we hier zijn vastgelopen!’

‘Als Bizerta aan de overkant zit, brengt Bahadoer hem misschien geregeld eten,’ zei Caro. ‘Kan toch best!’

‘Dan moet hij dat eten hier ergens neerzetten. Dan zou Bizerta het van de overzijde met een korjaal bijvoorbeeld in de nacht komen halen?’ zei Tamara twijfelend.

‘We hoeven niet ver te zoeken, Tamara, die stip staat dicht bij de stippellijn, dus het kan niet verweg zijn. Laten we liever teruggaan en nog eens goed zoeken! Iets meer het bos in.’

De meisjes liepen nu weer in de richting van de stippellijn, terwijl ze hun ogen goed de kost gaven. Ze naderden een heel dicht bosje, dat meer op een heuveltje leek. Dichterbij gekomen, zei Tamara: ‘Wat is dat? Géén houtluizennest.’ (termietenheuvel). Ze stak haar voet in het bosje en woelde in de bladeren, die er op een hoop schenen te liggen.

‘Een boot!’ fluisterde ze ineens. ‘Caro, een korjaal! Een kleintje. Kijk, verstopt onder de bladeren!’ En ze krabbelde met haar voet de bladeren weg, die er opgegooid waren om de boot aan het oog te onttrekken.

‘Waarachtig!’ liet Caro zich ontsnappen. ‘Die gebruikt Bahadoer om over te varen!’

De korjaal lag omgekeerd en een parel (pagaai) eronder.

‘Wat zullen we doen?’ vroeg Tamara gespannen. ‘Naar de overkant?’

Caro keek om zich heen. ‘Is 't niet wat laat? We zijn een hoop tijd kwijt als we helemaal naar de overkant moeten. En daar loopt die stippellijn bovendien nog een eind verder!’

‘Als we opschieten?’ stelde Tamara voor. ‘We kunnen niet langs de rivier naar de plantage teruglopen, want een eind verder stroomt een brede kreek, waar je niet overheen kan.’

‘Nou, als we precies dezelfde weg terug moeten als we gekomen zijn, mogen we zeker wel voortmaken! Vooruit maar. Naar de overkant!’ zuchtte Caro.

Vlug trokken de meisjes het bootje onder de struiken vandaan.

‘Hij heeft 'm expres een eind het bos ingetrokken, zodat hij van de rivier af niet te zien is,’ zei Tamara. In korte tijd hadden ze de korjaal in het water, maar hij bleek zo klein dat ze er onmogelijk met zijn tweeën in konden.

‘Ik ga wel!’ stelde Caro voor.

‘Welnee, laat mij maar gaan, wie weet wat er aan de overkant is,’ antwoordde Tamara, die al in het bootje wilde stappen.

‘Hé, wacht even. Of je nu naar de overkant gaat of hier blijft zitten, het gevaar blijft hetzelfde. Hier heb je kans dat die Bahadoer je snapt. Aan de overkant is het misschien Bizerta, die je tegen 't lijf loopt!’ meende Caro. ‘Laten we loten!’

Tamara keek een ogenblik bedenkelijk voor zich uit. Gingen ze als meisjes nu niet een beetje te ver? Dit was eigenlijk helemaal geen meisjeswerk en ze moest

er niet aan denken wat haar ouders zouden zeggen als ze hiervan wisten!

‘Als je er goed over nadenkt, is het eigenlijk geen werk voor meisjes...’ zei ze voorzichtig. ‘Hebben we eigenlijk niet genoeg gedaan? Verbeeld je dat we...’

‘Maar we zijn nu al zover gekomen,’ wierp Caro haar tegen, ‘we kunnen nu toch niet teruggaan? Alleen even aan de overkant kijken kan toch geen kwaad? Als ik terugdenk aan wat we zoal hebben uitgehaald... Nou, dan waren daar wel gekkere dingen bij!’

‘Nou, mij best!’ antwoordde Tamara met een diepe zucht.

Caro had intussen twee stokjes van een struik gebroken, het ene korter dan het andere, en hield ze Tamara voor. ‘Het kortste stokje gaat naar de overkant!’ zei ze. ‘Trek maar!’

Tamara keek even over de rivier en trok toen vlug een stokje.

‘Jij hebt het kortste!’ riep Caro wat teleurgesteld uit. ‘Schiet op! Ik wacht hier op je! Hier is de tekening. Maar... pas goed op, Tamara. Kijk goed uit. Als je iemand ziet, loop je gewoon door. En vooral niet gaan hollen, want dat trekt de aandacht. Al kom je duizend Bizerta's tegen, toch gewoon doorlopen alsof je bosbessen loopt te zoeken!’ adviseerde Caro. ‘Die groeien hier niet!’ zei Tamara.

‘Dan zoek je maar wat anders! Vooruit, anders wordt het te laat... of zal ik gaan?’

Zonder te antwoorden, kroop Tamara in het korjaaltje en Caro reikte haar de parel, waarop ze het bootje

een fikse duw gaf. ‘Goeie reis!’ wenste ze.

‘Hier blijven wachten, hoor!’ riep Tamara nog. ‘En toch vind ik dit geen meisjeswerk!’

Midden op de brede stroom gekomen, keek Tamara even om alsof ze wilde zeggen ‘Wat ben ik begonnen!’ Maar moedig pagaaide ze: verder, terwijl Caro haar met de ogen volgde.

Het varen in een korjaal was voor Tamara kinderwerk, ze was langs de rivier opgegroeid.

Schuin stak ze de traag stromende rivier over in de richting van de twee bomen die daar stonden en op de tekening als twee kruisjes waren aangegeven. Voor het overige was de oever dichtbegroeid met struikgewas. Vanaf die twee kruisjes aan de overkant moest ze dus het stippellijntje weer zien te volgen. De stroom was toch sterker dan ze dacht, en ze bereikte de overkant een heel eind voorbij de twee bomen. Ze maakte de korjaal vast, wuifde even naar Caro en liep door het struikgewas naar de twee bomen. Aan de sporen in de modderige grond kon ze zien dat hier een paar keer gelopen was. Alles klopte dus precies met de tekening.

Nu moest ze goed oppassen, want ze naderde het eindpunt en daar moest toch iets zijn, maar... wat? Zou ze nog verder gaan? Ze keek nog eens naar Caro aan de overkant, die haar hand opstak. Het terrein was hier open en ze kon een heel eind zien. In de verte was een heuvel. Ze keek nog eens op het papiertje en ontdekte dat die heuvel precies in de richting van de stippellijn lag. Die cirkel was dus helemaal geen meertje, maar een heuvel! Resoluut draaide ze zich om en liep op de heuvel af, zich zoveel mogelijk

verbergend achter bomen en struiken, die hier helaas ver uiteen stonden. De grond was weer erg drassig en hier en daar leek het zelfs meer op een ondiepe zwamp. Volgens de tekening moest ze de heuvel in het midden oversteken. En achter die heuvel stond het laatste kruisje...

Omzichtig naderde ze de heuvel, die op een flinke afstand van de rivier lag. Ze aarzelde weer even. Zou ze wel verder gaan? Zo alleen was er niet veel aan... Als iemand op die heuvel verborgen zat en deze richting uitkeek, zou hij haar altijd kunnen zien, overdacht ze. In je eentje is het toch ineens heel anders dan wanneer je met z'n tweeën bent. Als ze nu Bizerta eens tegenkwam? Als die haar vroeg wat ze hier zocht, wat zou ze dan moeten zeggen? Caro had makkelijk praten met haar bosbessen zoeken! Die Bizerta was toch ook geen kleine jongen, en hij zou Tamara ook vast en zeker niet uitnodigen een kopje thee bij 'm te komen drinken! Een groot litteken over de wang! Dat had hij zeker in 'n gevecht opgelopen. Ze hadden beter de politie kunnen waarschuwen! Wat moest ze nu alléén tegen Bizerta uitrichten, zij, Tamara, dochter van baas Voorn, voorman op plantage Rustenburg! Verbeeldde die zich dat ze de daders van de roofoverval op de Bank van Suriname kon ontmaskeren?

Al piekerend was ze weer verder gelopen en de heuvel nu dicht genaderd, en ze had nog steeds niets verdachts opgemerkt, hoewel ze toch goed om zich heen keek. Ze volgde zo goed mogelijk de sporen van Lall Bahadoer, als ze tenminste van hem waren! Dat was nu en dan erg moeilijk, want als ze een stuk water

door was, moest ze telkens weer die voetafdrukken opzoeken. Ze stond nu aan de voet van de kleine heuvel. Zou ze er zomaar tegenop lopen? Wat zou er aan de andere kant zijn? Op het papiertje stond weer een zwamp getekend, maar ook daar weer zo'n kruis. Een boom? Ze besloot hier het spoor te verlaten en om de heuvel heen te lopen. Het werd haar nu wel een beetje gevaarlijk! Voorzichtig sloop ze door de bosjes en struiken, die aan de voet van de heuvel groeiden, en langzaam baande ze zich een weg naar de andere kant, waar ze al gauw op een nieuwe zwamp stuitte. Nu en dan bleef ze staan om te luisteren en goed om zich heen te kijken, niets! Het was hier doodstil. Donkere wolken bedekten de zon en elk ogenblik kon een regenbui losbarsten. Tamara sloop verder, langs de heuvelrand, terwijl rechts de zwamp was. Wat kon dat kruis nu voorstellen? Hier waren veel grote bomen. En in het midden, aan de achterkant van de heuvel, was niets bijzonders. Tamara bestudeerde weer het papier. Tja, hier moest toch ergens iets zijn, aan de rand van de zwamp. Plotseling werd haar oog getrokken door weer zo'n pinaafdakje. Ze sloop erheen en ontdekte er niets anders dan een paar lege blikjes. Zou Lall Bahadoer hier het eten voor Bizerta brengen? Het leek er veel op! Maar waar zou die vent dan zitten? Hij woonde niet hier, dat kon je goed zien. Er was geen verbrand hout dat op een vuur zou duiden. Er was ook geen slaapplaats! Nee, Bizerta zat ergens anders, maar waar? Ze tuurde de zwamp over, maar zag niets bijzonders. In de verte stonden een paar heel hoge bomen, kankantries, zoals je er zoveel in Suriname zag. Wat moest ze nu

verder nog doen? Teruggaan en Caro vertellen dat het spoor doodliep? Er zat weinig anders op. In gedachten zag ze al het teleurgestelde gezicht van haar Hollandse vriendin. Ze keek nog eens goed in het rond, liet haar blik over de uitgestrekte zwamp gaan tot aan die hoge kankantries, maar ze kon niets bijzonders onderscheiden. Langzaam sloop ze dezelfde weg terug die ze gekomen was. In het open terrein gekomen, zette ze het op een lopen en spoedig was ze weer bij de korjaal. Ze sprong in het wankele bootje en pagaaide uit alle macht naar de overkant, waar Caro haar gespannen en ongeduldig stond op te wachten.

‘En...?’ riep Caro al vóórdat Tamara de overkant had bereikt.

‘Niks te vinden!’ riep Tamara terug. ‘Dat laatste kruisje is denk ik zo'n pinadakje... meer niet! Géén Bizerta gelukkig... en géén schuilplaats of zo iets!’ Teleurgesteld tuurde Caro naar de overkant...

De grote ontdekking

‘Was er werkelijk helemaal niks te zien bij dat pinadakje?’ vroeg Caro voor de zoveelste keer, nadat Tamara haar het relaas van haar tocht had gedaan. Ze waren intussen weer bij de amandelboom gekomen, druipnat en koud, want het was nog gaan regenen ook.

‘Nee, achter die heuvel lag een grote zwamp en er was verder niks te zien. Geen spoor, helemaal niks. Onder dat dakje lagen alleen wat lege blikjes, zoals

ik je heb verteld. Dus Lall Bahadoer brengt daar denk ik eten voor Bizerta. Maar van die vent of zijn schuilplaats is niets te zien!'

'Er kriebelt iets op m'n buik,' zei Caro. 'Ik geloof dat ik een vis in m'n hemd heb!' Vlug maakte ze haar bloes los. Bah, alles plakte aan haar lichaam. Ze zat vol zwampvuil. In haar hemd was zowaar een watertorretje doorgedrongen, dat nu op Caro's buik naar adem zat te snakken. Ze nam de onwelkome gast uit haar hemd en gooide het insekt terug in het water. 'Ik begrijp niet dat je daar niks gezien hebt, Tamara. Heb je soms met je neus gekeken?'

'Was dan zelf gegaan,' verweerde Tamara zich. 'Ik ben tot onder dat pinadakje gekropen, ik heb overal goed, héél goed rondgekeken, maar er was niets bijzonders te zien!'

'Misschien zat Bizerta vlak bij je, zonder dat je 'm gezien hebt. Dan zal hij er nu wel vandoor zijn...' begon Caro weer teleurgesteld.

'Dat is onmogelijk!' zei Tamara heel beslist.

'Wat moeten we nu beginnen?' dacht Caro hardop. 'Een dood spoor!'

'Die verdraaide Lall Bahadoer in de gaten houden!' vond Tamara.

'In de gaten houden? Je kunt toch niet op de stoep van die winkel gaan kamperen? Kom, laten we maar naar huis gaan, want we vatten zo nog een flinke kou ook! Alles voor niks! Dood spoor! Maar die Hindoestaan zal toch niet door de zwampen trekken, de rivier oversteken en nog verder, alléén om de vogeltjes daar eten te geven! Daar zal wel een andere liefhebber voor zijn, wàt ik je brom!' besloot ze.

‘We moeten Lall Bahadoer volgen, als hij de zwamp ingaat!’ stelde het Surinaamse meisje voor.

‘Dat kun je haast niet ongezien doen en bovendien... hoe komen we dan de rivier over als hij de korjaal gebruikt? Je wilt hem toch niet vragen of je mee mag varen, hè?’

‘Doe niet zo leuk, Caro! Ik vind het ook jammer dat het spoor doodliep, maar dat is toch mijn schuld niet! We moeten nu een andere manier zoeken om achter het geheim te komen,’ antwoordde Tamara een beetje boos. ‘We moeten de politie er nu maar bijhalen, vind ik. Bahadoer laten arresteren en de politie de plek wijzen waar Bahadoer het eten brengt!’

‘Ja,’ viel Caro uit, ‘en als Bizerta iets merkt, is hij weer gevlogen! Bovendien hebben we helemaal geen bewijs dat Bahadoer daar eten brengt. Heb jij 'm daar gezien? Ik niet!’

‘Ik weet iets! We kunnen toch ook aan de overkant van de rivier komen met de korjaal van de plantage, die achter het huisje van oude Hendrik ligt?’ zei Tamara.

Caro spitste haar oren. Ook háár ging nu een licht op. ‘We nemen die korjaal, daar kunnen we ruim met z'n tweeën in. We gaan in de buurt van die twee bomen aan de overkant liggen en wachten tot Bahadoer komt opdagen. Daarna volgen we hem over die heuvel en dan zien we verder wel wat er gebeurt!’

‘En als Lall Bahadoer die dag toevallig geen zin heeft, zitten wij daar maar te wachten. En nèt als we dan terug zijn, steekt Bahadoer misschien de rivier over! Nee, weet je wat? We houden gewoon die amandelboom in de gaten!’ kwam Caro nu met een

voorstel. ‘Als we die vent de zwamp zien ingaan, hebben we nog tijd genoeg om met onze korjaal over de rivier die kant op te gaan. Aan de overkant, in de buurt van die twee bomen, trekken we onze boot het bos in en we verstoppen ons daar. We zien dan Lall Bahadoer de rivier oversteken, want we zijn er eerder dan hij. Bovendien blijven wij lekker droog! Dan volgen we hem naar dat pinadakje!’

‘Ja, da's nog beter,’ gaf Tamara toe. ‘Dat kan niet missen!’

‘Ik ga nu eerst naar huis, Tamara, dan kom ik vanavond nog wel even bij je langs om verder af te spreken. Brrr, 't was een koud middagje! Tabeh, hoor!’ ‘Oké,’ antwoordde Tamara.

Thuisgekomen, liep Caro rond het huis en ging door de keukendeur naar binnen, direct naar haar kamer, waar ze zich ging wassen en verkleden. Niemand had gelukkig iets gezien. Haar moeder of vader zou anders een verklaring hebben gevraagd voor die kletsnatte kleren en al die modder.

Later, in de huiskamer, zei vader: ‘Die jongen van Bahadoer was hier vanmiddag met een tube aspirine. Die had hij speciaal in de stad voor je moeder gehaald! Hij beweerde dat jij erom gevraagd had omdat je moeder zo'n hoofdpijn had! Is dat zo, Caro?’ ‘... eh... ja, vader. Ik was daar in de winkel. Ziet u, we moesten die jongen een tijdje weg hebben!’

‘Weg? Waarvoor?’

‘Wel, ziet u... Lall Bahadoer...’ stamelde Caro.

‘Ah, zit je nog altijd te wroeten in die bankovervalkwestie?’ viel vader haar in de rede.

‘Eh... ja, daar heeft het misschien mee te maken.

Ziet u, we hebben iets ontdekt, maar ik kan 't nog niet vertellen!'

'Ik heb je de hele middag niet gezien, waar heb je gezeten!'

'Ik was weg met Tamara!' zei ze ontwijkend.

'Waar naar toe?' vroeg haar vader streng.

'Naar... een plaats die, behalve Lall Bahadoer, niemand weet!' antwoordde Caro geheimzinnig.

'Dacht je soms dat de zoon van Bahadoer iets met die overval te maken heeft?' vroeg haar vader, die nu moeite had om niet te lachen.

'Ja! Ik bedoel... dat weten we eigenlijk niet helemaal zeker. Maar, ziet u... we zoeken iets. Ik kan u niet meer vertellen!' zei Caro weer. Ze begreep wel dat, indien ze haar vader zou vertellen wat ze nu weer van plan waren en wat ze al gedaan hadden, hij dit streng zou afkeuren.

'Ik houd anders helemaal niet van zo'n geheimzinnig gedoe!' zei hij. 'En wanneer denk je met je verhaal te komen?'

'Misschien morgen... of overmorgen!' zei Caro aarzelend.

Vader dacht even na. 'Nou, vooruit, maar geen gekke dingen! Denk erom, Caro!'

Caro antwoordde niet. Wat ze van plan waren zou vader zeker 'gekke dingen' vinden! Zou ze het hem nu vertellen? Nee, want hij zou haar zeggen dat ze het aan de politie moest doorgeven. En de politie zou misschien weer lachen om de fantasie van twee ondernemende meisjes! Nee, nog even doorzetten! Ze waren toch ook geen baby's meer, die zèlf niets konden! Ze moesten die schuilplaats van Bizerta ontdekken! De

politie zocht in Albina, zij en Tamara zochten hier, dichter bij huis! Caro keek op de klok. Over een kwartier kwam het nieuws over de radio. Er was altijd wel een berichtje over de bankroof. Het laatste nieuws was geweest dat de nasporingen in Albina vruchteloos waren gebleven en dat de politie het nu in een andere richting ging zoeken. Zou die op hetzelfde spoor zijn als Tamara en zij?

Vader zette de radio aan en even later klonken de eerste nieuwsberichten. Over de bankoverval werd alleen gezegd dat er uit St. Laurent berichten waren binnengekomen dat Bizerta dáár was gesignaleerd.

'Heb je 't gehoord?' zei meneer Donkers. 'Ze zitten vermoedelijk al in Frans Guyana, Caro! Laat je me even weten als jullie soms besluiten dáárheen te gaan?' voegde hij er glimlachend aan toe.

'Nou, dàt beloof ik!' antwoordde Caro. 'En wat heeft u tegen Lall Bahadoer gezegd, toen hij met die aspirine kwam?'

'Ik begreep wel dat jij iets in je schild voerde, dus ik heb 'm bedankt, meer niet!' zei vader.

'Prachtig!' zei Caro opgelucht. 'Mooi werk, vader!' 'Maar laat verder je moeder en vader erbuiten, hoor!' waarschuwde vader nog. 'Je moeder zou er èchte hoofdpijn van krijgen!'

Twee dagen later was Caro uit school onmiddellijk naar Tamara gegaan om met haar samen weer hun wachtpost in de koffiestruiken bij de amandelboom te betrekken. De hele vorige dag, een zondag, hadden ze daar ook doorgebracht, zonder dat Lall Bahadoer was komen opdagen.

‘Misschien heeft-ie de laatste keer eten gebracht voor een hele week!’ meende Tamara. ‘Dan moeten we hier een hele week zitten!’

‘Het kan ook zijn dat hij vanmorgen al geweest is,’ vond Caro.

‘Nee, dat denk ik niet, want om een uur of tien heb ik hem nog op de plantage gezien. Meestal moet hij 's morgens in de winkel helpen schoonmaken en boodschappen doen voor zijn vader.’

In de verte hoorden ze de hond van Bahadoer blaffen. De meisjes luisterden aandachtig. Zou hij komen? Er kwam niemand opdagen.

‘Zullen we eens langs de winkel lopen? Kijken of hij daar is?’ stelde Caro voor.

‘Laten we nog even wachten, Caro. Geduld, vriendje. Met haast kom je er niet...’ en nauwelijks had Tamara dat gezegd, of ze zagen Lall Bahadoer aankomen.

De meisjes keken elkaar even geschrokken aan.

‘Hij heeft een pak onder z'n arm, zie je?’ fluisterde Caro.

‘Hij gaat vast naar Bizerta!’ bromde Tamara.

Lall Bahadoer bleef bij de amandelboom staan, keek even in de rondte en verdween toen in het gat onder de struiken.

De meisjes wachtten tot hij helemaal verdwenen was en zetten het toen op een lopen in de richting van het huisje van oude Hendrik, waar de plantagekorjaal gemeerd lag. Buiten adem van het hollen kwamen ze daar aan.

‘En waarom zo'n verschrikkelijke haast, juffrouw Caro?’ vroeg de oude baas.

‘We komen net van die amandelboom, baas Hendrik,’ zei Tamara.

‘Alwéér die amandelboom? Wat heeft dat toch te betekenen?’ En hij nam zich voor eens bij die boom een kijkje te gaan nemen. Daar moest wel iets bijzonders aan de hand zijn. De amandelboom in de buurt van het huisje van Bahadoer, had Caro laatst gezegd. De meisjes vroegen baas Hendrik om de beide parels, die altijd in het huisje van de oude man werden opgeborgen, en ze sprongen in de korjaal. ‘Waar gaat de reis heen?’ informeerde hij.

‘De rivier op!’ riep Caro.

‘Ja, dat begrijpt oude Hendrik!’ riep de man. ‘Maar de dames varen toch ergens heen?’

‘Een andere keer zullen we u alles vertellen, baas Hendrik. U heeft ons met die amandelboom reuze geholpen, weet u dat!’ riep Caro nog en even later waren ze al in het midden van de brede stroom.

‘En nou zo vlug mogelijk naar die twee bomen!’ zei Caro. ‘Dan trekken we de boot daar 't land op. We moeten een goede schuilplaats zoeken vanwaar we de overkant, waar die korjaal van Bahadoer ligt, goed kunnen zien.’

Zo snel ze konden pagaaiden ze de ranke korjaal over de rivier. Gelukkig hadden ze goed getij, zodat ze het midden van de rivier hielden.

‘We zijn er veel eerder dan Lall Bahadoer!’ zei Tamara. ‘Die moet eerst die zwampen doorworstelen! Waarom zou die sufferd niet van de plantage uit met de boot daar naar toe gaan net als wij, dan hoeft hij die zwampen niet door!’

‘Dan zou hij gauw in de gaten lopen. Door die

zwampen kan hij de plantage ongemerkt verlaten!' 'Ongemerkt! Dat dènkt hij tenminste!' lachte Tamara.

Spoedig kregen ze de beide bomen in zicht, die op de tekening met twee kruisjes waren aangegeven. En toen ze die plaats tot op ongeveer honderd meter genaderd waren, gingen ze aan land. Onmiddellijk trokken ze de korjaal de kant op.

'Achter dat bosje daar ziet hij ons nooit!' meende Caro.

Ze trokken de boot nog wat verder de struiken in en gingen zich toen verschuilen achter dichte bosjes. Ze hadden een goed uitzicht over de rivier en de overkant, waar Bahadoer straks moest verschijnen. Als Bahadoer de rivier zou oversteken, kon hij hun niet ontgaan!

'Het kan nog wel even duren,' zei Tamara. 'Die vent staat nog tot aan z'n borst in het water! Dan moet hij het bos nog doorkruipen, het bruggetje over, wéér het bos in en dàn... kunnen we 'm zien!'

Maar Tamara had misgerekend, want aan de overkant zag Caro ineens een kleine korjaal het water inschieten, terwijl Lall Bahadoer erin sprong. Met flinke slagen pagaaide hij de rivier over om zo vlug mogelijk de overkant te bereiken. Toen hij in het midden van de rivier was, konden de meisjes duidelijk zien hoe kletsnat de Hindoestaan was.

De sterke stroom dreef hem ook aardig af, maar eenmaal aan de overkant gekomen, pagaaide hij tegen de stroom op tot vlak bij de bomen, en daar sprong hij uit het bootje. Daarna trok hij zijn korjaaltje op de oever en verdween onmiddellijk in het bos.

‘Kom,’ zei Caro, ‘erachteraan! Nu of nooit! Nu moeten we uitvinden waar Bizerta uithangt!’

‘Pas op, Caro. Een goede afstand bewaren. Het terrein is hier erg open. We kunnen beter niet achter hem aanlopen, maar met een boog naar die heuvel daarginds lopen. Daarachter is dat pinadakje!’ waarschuwde Tamara.

In de verte zagen ze nu Lall Bahadoer zonder verder om te kijken zich voorthaasten. Blijkbaar was hij er zeker van aan deze kant van de rivier volkomen veilig te zijn.

‘We kunnen beter om de heuvel heen lopen, Caro!’ waarschuwde Tamara weer. ‘Dan hebben we de minste kans gezien te worden!’

Ze moesten vlug lopen om niet te ver bij Bahadoer achter te raken.

‘Zou Bizerta hem daar op wachten? Zouden ze een afgesproken tijd hebben?’ hijgde Caro.

‘We zullen wel zien!’ was het antwoord.

Intussen zagen ze de Hindoestaanse jongen de heuvel op gaan. Boven gekomen bleef hij even staan en speurde in het rond. Op hetzelfde ogenblik doken de meisjes achter een boom weg. Hij had niets gezien. Het volgende moment verdween Lall Bahadoer achter de heuvel.

‘Opschieten,’ zei Tamara. ‘We moeten er niet te laat komen!’

De meisjes holden nu voort, maar toen ze dicht bij de heuvel gekomen waren, hielden ze in, en Tamara legde haar vinger op de mond. ‘Ssst,’ maande ze. ‘Volg mij maar. Ik weet precies waar dat afdakje staat!’

Behoedzaam slopen ze naar de heuvel en eromheen, tot ze de zwamp bereikten. Tamara keek naar Caro om, die vlak achter haar zat.

‘Hier vlak bij is 't! Pas op, want Lall Bahadoer moet daar al zijn!’

Plotseling hoorden ze een schel fluitje...

‘Hij waarschuwt Bizerta!’ fluisterde Caro.

Op handen en voeten kropen de meisjes dichterbij. Weer klonk het fluiten. Voorzichtig richtte Tamara zich een beetje op, maar ze dook onmiddellijk weer neer.

‘Hij staat hier vlak bij, aan de rand van de zwamp!’ fluisterde ze met bonzend hart.

Caro lag plat op de grond. Waar zou Bizerta vandaan komen? Zou het Bizerta wel zijn?

Ze tuurden vanuit hun schuilplaats de zwamp over, maar ze zagen niets verdachts. Weer floot Bahadoer en een tijd lang was het nu stil. Tamara richtte zich heel voorzichtig op en tuurde in de richting van het pinadakje.

‘Hij is gaan zitten,’ fluisterde ze bijna onhoorbaar. Ineens stootte Caro haar vriendin aan en wees in de richting van de zwamp. Daar kwam in de verte een gedaante door het diepe water hun richting uit.

‘Daar komt 'ie!’ kon Tamara er nauwelijks uitbrengen.

Caro's hart bonsde zo hevig, dat ze niets meer kon zeggen. Wat was ze begonnen! Als ze ontdekt werden...

De figuur in de zwamp kwam naderbij. Hij stak een hand in de lucht als groet aan Lall Bahadoer.

Dichter en dichter kwam de ploeterende kerel, tot hij

dichtbij genoeg was om herkend te worden.

‘Zie je dat litteken op z'n rechterwang?’ fluisterde Tamara. ‘Da's Bizerta!’

Caro hield de vinger op de mond en durfde nauwelijks kijken. Plat lagen de meisjes in het hoge gras achter een paar lage struiken. Bizerta ploeterde naar het pinadakje toe. Ze hoorden Lall Bahadoer iets roepen, maar ze konden het niet verstaan. Bizerta stapte even later de kant op en de meisjes konden hem ineens niet meer zien. Ze hoorden hem en Lall Bahadoer praten. Ze schenen ruzie te hebben, want ze hoorden de stem van de Hindoestaan zich verheffen. ‘Je moet maar een andere schuilplaats zoeken!’ zei hij kwaad. ‘Ik kom hier niet meer. Ik vertrouw het niet erg op de plantage. En straks loop ik nog tegen de lamp!’

‘Jij hebt makkelijk praten!’ klonk nu ook de harde stem van Bizerta. ‘Ik ben door dat litteken herkend. Overal wordt Bizerta gezocht. Jij bent niet herkend. Niemand heeft enig vermoeden dat jij een van de daders bent!’

Caro stootte haar vriendin even aan.

‘Ik moet hier blijven zitten tot ze het zoeken hebben opgegeven. Dan zal ik proberen weg te komen naar Frans Guyana. Tot zolang moet je me hier eten brengen. Bedenk wel, als ze mij te pakken krijgen, lap ik jou er ook bij!’

Dat scheen Lall Bahadoer tot rede te brengen, want het gesprek werd nu ineens weer op zachtere toon gevoerd, en de meisjes konden er verder nauwelijks een woord van verstaan.

‘Wat doen we?’ fluisterde Tamara.

‘Wachten natuurlijk!’ bromde Caro. ‘Wachten tot Bizerta weer de zwamp ingaat. We moeten precies weten waar zijn schuilplaats is!’

Na verloop van enige tijd hoorden ze Lall Bahadoer zeggen dat hij voortaan eten zou brengen voor een hele week tegelijk. En toen zagen ze Bizerta weer in de zwamp stappen. Hij had het pakje van Lall Bahadoer onder zijn arm en waadde weer door het water in de richting vanwaar hij gekomen was. Een paar keer keek hij om. Tamara richtte zich weer voorzichtig op. Ze zag Lall Bahadoer niet meer.

‘Hij is weg!’ fluisterde ze.

‘Nu goed opletten waar Bizerta blijft!’ fluisterde Caro.

Kleiner en kleiner werd de donkere figuur in de zwamp. Bizerta scheen op de hoge kankantries in de zwamp toe te lopen. Hij was nu heel ver weg en ze konden hem nog maar nauwelijks onderscheiden.

‘We verliezen hem uit 't oog!’ zei Caro hardop.

‘Sssst!’ siste Tamara. ‘Misschien hangt Lall Bahadoer hier nog rond!’

In de verte zagen ze de kleine figuur uit de zwamp komen en... hij scheen tegen een van de kankantries op te lopen...

‘Hij klimt in die boom!’ zei Tamara. ‘Zie je dat?’

‘Hoe doet hij dat in hemelsnaam? Hij schijnt gewoon tegen die stam op te kruipen. Kankantries hebben erg dikke, rechte stammen... hoe komt die kerel daartegenop?’

‘Hij heeft geloof ik een soort ladder! Misschien een touwladder. Die heeft hij zeker van lianen gemaakt!’ meende Tamara.

De afstand was zo groot, dat ze geen touwladder konden zien. Maar te oordelen naar de manier waarop Bizerta in de kankantrie verdween, móést hij wel een touwladder of zo iets hebben gemaakt...

'Nu weten we waar Bizerta zit!' zei Caro verheugd. 'En nou?'

'Nou de politie! Die moet dan éérst Lall Bahadoer inrekenen, dan kan hij Bizerta niet meer waarschuwen. En daarna... gaan wij de politie Bizerta's schuilplaats wijzen!'

'We hebben tweeduizend gulden verdiend!' klonk het opgewonden.

'We zijn er nog niet, Tamara,' meende Caro. 'Bijna!'

Twee arrestaties

'Vader!' zei Caro, toen ze thuiskwam. 'We weten wie de daders zijn van de bankroof!'

Meneer Donkers legde lachend zijn krant neer. 'Eh...? Wat zeg je? Weten jullie... wie de daders zijn? Nou, dan weet je meer dan ik. En ook meer dan de politie, geloof ik!' Hij vouwde zijn krant op. 'Zo zo, de jongedames weten wie de daders zijn! Jullie zijn dus klaar met je nasporingen? Ga nu maar eerst je huiswerk maken, Caro, en vertel me later dan maar eens wie die daders volgens jullie wel zijn!' 'We hebben Bizerta gezien, vader!' begon Caro weer.

'Bizerta? Zijn jullie dan in St. Laurent geweest?

Kom, laat je vader nu even met rust. Ik heb een drukke dag gehad, meisje! Vertel het me straks maar eens!'

'Heus waar!' drong Caro aan. 'Hij had dat litteken op zijn wang!'

'O ja, dat litteken! Ik denk dat jullie te veel naar de bioscoop gaan!' En vader wendde zich tot moeder. 'Moderne jeugd! Je dochter heeft met haar vriendin de bankrovers ontmaskerd, compleet met littekens!!'

Boos liep Caro weg, maar vader riep haar terug.

'Nu moet je niet kwaad worden, Caro. Je moeder en ik vinden het erg leuk dat jullie je zo goed kunnen bezighouden, maar je bent nu toch een beetje te groot geworden om nog rovertje te spelen. Eh... heb je veel huiswerk?'

'Niet zo veel,' antwoordde Caro en ze verdween.

Even later werd er geklopt. 'Binnen!' riep meneer Donkers, die alweer in zijn krant verdiept was.

Daar stond baas Voorn voor z'n neus.

'Kan ik u even spreken, meneer Donkers?' vroeg de voorman.

'Maar welzeker, baas Voorn. Kom erin. Wat kan ik voor je doen?'

'Meneer Donkers! Weet u... eh... Tamara en Caro weten wie de rovers zijn die de bank overvallen hebben! Ze weten precies wie het zijn en ook waar ze zich schuilhouden! Uw dochter en mijn dochter hebben het helemaal alléén gedaan! Wat moeten we doen, meneer Donkers? Het is geweldig!'

'Wat vertel je me nou?' zei meneer Donkers, en voor de tweede keer vouwde hij zijn krant dicht. Hij

stond op. ‘Jouw dochter en de mijne hebben...? Onzin! Laat je toch niets wijsmaken, baas Voorn. Ik dacht dat je wijzer was!’

‘Het is werkelijk zo, meneer,’ ging baas Voorn druk gebarend verder. ‘Mijn Tamara zegt zo iets niet als het niet waar is. Ze hebben een zwart masker gevonden, en een tekening van de schuilplaats van die Bizerta. Ze hebben iemand van deze plantage gevolgd, die in verbinding met Bizerta staat. Ze weten haarfijn wie de daders zijn en waar ze zitten!’

‘Zwart masker? Daar heeft Caro me niets van verteld... Caro!!!’ riep hij zo hard hij kon. ‘Kom 'es even hier!!’

‘Caro en Tamara zijn naar de politie, meneer Donkers!’ zei baas Voorn.

‘Naar de politie? Wel, als je me nou! Hebben zij werkelijk...? Ach nee, 't zal wel een grapje zijn. Caro!’

‘Echt waar, meneer. Ze zijn heus naar de politie...’

Bij de politiepost van meneer Boereveen gekomen, stapte Caro als eerste naar binnen.

‘Wij willen direct naar meneer Streuvels gebracht worden!’ zei ze vrijmoedig.

‘Wat...? Jullie naar meneer Streuvels? Die is het hoofd van de politie, weten jullie dat wel?’

‘Juist daarom, meneer Boereveen! Heeft u de jeep klaar?’ zei Tamara, die Caro naar binnen gevolgd was.

De commandant van de post keek de twee meisjes argwanend aan. ‘En mag ik misschien ook weten

waarom de dames naar meneer Streuvels gebracht willen worden?'

'Jazeker! In verband met de overval op de Surinaamse Bank!' antwoordde Caro kordaat.

'Die bankoverval! Daarvoor zijn jullie al eens eerder hier geweest. Zitten jullie nog steeds achter die tweeduizend guldentjes aan? Nou, ik kan het jullie niet kwalijk nemen, hoor, ik zou ze zelf óók best kunnen gebruiken,' zei hij lachend. 'Maar ik kan jullie daarvoor echt niet bij meneer Streuvels brengen. Hij zou me voor die onzin nog ontslaan!'

'Als u ons niet brengt, wordt u misschien juist ontslagen!' zei Caro. 'Wij weten precies wie de daders zijn en waar ze gevangen kunnen worden!'

'Wie zijn dat dan wel?' vroeg de politieman, de meisjes onderzoekend aankijkend.

'Dat zullen we meneer Streuvels meedelen!' zei Tamara.

Meneer Boereveen keek van de een naar de ander en dacht er het zijne van.

Hij haalde zijn schouders op.

'U moet goed bedenken dat we met die zaak al eens eerder bij u zijn geweest, meneer Boereveen,' waarschuwde Caro. 'Toen heeft u óók uw schouders opgehaald!'

De postcommandant scheen even na te denken. Hij stond op en zei: 'Komen jullie maar mee. De jeep staat klaar achter het kantoor. Stap er maar in.' De man zuchtte diep. Veel zag hij er niet in.

Caro en Tamara keken elkaar even triomfantelijk aan en lachten. Een paar minuten later snorde de jeep langs de slechte weg naar Meerzorg, vanwaar ze met

de veerpont de Surinamerivier werden overgezet naar Paramaribo.

‘Jullie treffen het. Meneer Streuvels is gisteren uit Albina teruggekeerd!’ zei de politieman. Hij krabde zich eens op 't hoofd. ‘Ik hoop voor jullie dat je een mooi verhaal te vertellen hebt!’

‘Meneer Streuvels is uit Albina zonder bankrovers gekomen!’ merkte Tamara terloops op.

Meneer Boereveen keek haar argwanend aan. ‘Eh... weten jullie werkelijk wie en waar de daders zijn? Eén is Bizerta, dat weet iedereen... en de ander?’ ‘Maar wat niet iedereen weet is waar Bizerta uithangt!’ zei Caro.

‘En waar is dat dan?’ vroeg de politieman met een glimlach.

‘Aha! Dàt zullen we meneer Streuvels wel vertellen!’ zei Tamara.

Meneer Boereveen keek weer van de een naar de ander. Hij haalde tenslotte zijn schouders maar weer eens op.

Op de veerpont, die de mooie naam droeg van ‘Maratakka’, een rivier in Suriname, ontmoette meneer Boereveen nog een paar politiebeambten, en hij vertelde hun over Caro en Tamara. ‘Ze beweren dat ze weten wie de tweede dader is en ook waar Bizerta en die ander zitten!’

Een druk gesmoes volgde, terwijl de mannen nu en dan grijnzend in de richting van de meisjes keken.

‘Niemand gelooft ons,’ zei Caro.

‘En geen wonder,’ antwoordde Tamara. ‘We zijn tenslotte meisjes!’

Toen ze enige tijd later voor het politiebureau ston-

den, stapte meneer Boereveen vlug uit en wisselde een paar woorden met de beambte aan de deur, die nieuwsgierig naar de meisjes keek. Hij wenkte de meisjes binnen te komen en ze werden in de wachtkamer gelaten. Meneer Boereveen was verdwenen. Even later kwam er een andere politieman. ‘Ik ben inspecteur Doumas,’ stelde hij zich voor. ‘Ik hoor dat de dames meneer Streuvels willen spreken. Dat kàn natuurlijk, maar zouden jullie mij misschien willen vertellen waarover het gaat?’

Caro vertelde de inspecteur dat ze wisten wie de daders van de bankoverval waren en waar ze zich ophielden.

‘Dan weten jullie heel wat meer dan wij!’ riep de inspecteur verrast uit. ‘Weten jullie wel zeker dat je je niet vergist? We hebben de laatste tijd zoveel berichten van links en rechts binnengekregen van mensen die Bizerta hebben gezien, en mensen die weten wie de andere dader is, dat we èrg voorzichtig zijn geworden, zie je!’

‘Ja, meneer, dat begrijp ik,’ zei Caro. ‘Maar wij vergissen ons niet. We zijn er zeker van!’

‘En wie zijn dat dan, als ik vragen mag?’

‘Dat mag u wel vragen, maar we willen graag meneer Streuvels spreken!’ drong Tamara aan. Ze wilde hun geheim nog niet prijsgeven.

‘Een ogenblikje!’ zei de inspecteur spijtig, en hij verdween.

‘Ook die inspecteur gelooft er niet veel van,’ bromde Tamara.

Een paar minuten later kwam de man terug.

‘Willen de dames mij dan maar volgen?’ vroeg hij

vriendelijk. ‘Meneer Streuvels zal jullie ontvangen!’ Toen ze voor een deur waren gekomen waarop stond ‘Hoofd van de Politie’, zei de inspecteur: ‘Jullie namen, alsjeblieft?’

‘Tamara Voorn en Caro Donkers,’ antwoordde Caro.

‘Van plantage Rustenburg?’ vroeg de politieman. Tamara knikte. ‘Dan ken ik je vader wel,’ zei hij tegen Caro. ‘De directeur.’ De inspecteur ging het kantoor binnen en kwam direct weer buiten. ‘Gaan jullie maar naar binnen,’ zei hij, terwijl hij de deur achter de meisjes sloot.

Meneer Streuvels zat achter een groot bureau en begroette de meisjes hartelijk. ‘Wel, wel, maar dat is een verrassing! Ik had niet gedacht jullie weer zo gauw te ontmoeten, dames! Gaan jullie daar zitten! Mooi vuurwerk was dat op Koniverjarie, niet waar?’ De meisjes groetten meneer Streuvels beleefd en gingen zitten. Tamara keek meneer Streuvels gespannen aan. Ze waren toch niet gekomen om over vuurwerk te praten.

‘En, meisjes, ik hoor dat jullie me belangrijke dingen te vertellen hebben,’ begon meneer Streuvels, die nu geen tijd scheen te hebben voor zijn Surinaamse spreekwoorden! ‘Beginnen jullie maar bij het begin!’ De meisjes keken elkaar even beduusd aan en Caro begon: ‘Dat zit zo, meneer. Wij weten precies wie de daders zijn van die bankoverval en we weten bovendien nog waar u ze kunt vinden!’

Meneer Streuvels streek zich eens over zijn kin en zei glimlachend: ‘Sjongejonge, dat belooft wat! Je maakt me wel nieuwsgierig, Caro!’

Caro vertelde nu het hele verhaal zonder één bijzonderheid weg te laten, terwijl meneer Streuvels met groeiende verbazing luisterde. Af en toe stelde hij een vraag. Hij scheen alles wat Caro vertelde goed in zich op te nemen.

Toen ze uitverteld was, stond meneer Streuvels met een ruk op en liep naar het raam, dat uitzag over de binnenplaats van de politiekazerne.

'Daar moeten we onmiddellijk werk van maken!' Ineens draaide hij zich om. 'Dit is toch geen flauwe onzin, hè?' vroeg hij streng.

'Absoluut niet!' zei Tamara. 'We hebben het nog aan niemand verteld, want je weet nooit hoe het uitlekt. En voor je het weet, zou Bizerta alweer gevlogen zijn!'

'Heel juist! Heel juist!' prees meneer Streuvels. 'Ik vind jullie twee pittige meisjes, zeg! Djompo hatti foe sabakoe meki a no kan fattoe! (Bange lieden hebben zelden geluk of de vreesachtigheid van de sabakoe - een soort ibis - is oorzaak dat deze niet vet wordt). Keurig gedaan!'

Meneer Streuvels greep de telefoon en zei: 'Verbindt u me even met de politiepost Meerzorg. Hallo, ja? Hier Streuvels. Laat onmiddellijk arresteren en hier brengen zekere Lall Bahadoer, zoon van de winkelier Bahadoer op plantage Rustenburg... Wàt? Kennen jullie hem? Fijn, laat 'm dan direct ophalen! Laat me even weten als hij gearresteerd is. Wat zegt u? O... op beschuldiging van medeplichtigheid aan die bankoverval op de Bank van Suriname,' en hij legde de telefoon neer.

'Hebben jullie de tijd, meisjes?' vroeg meneer Streu-

vels. ‘Ik wil hier meteen werk van maken en dan hebben we jullie nodig!’

‘Tijd genoeg, meneer. Maar zou ik misschien even mijn vader mogen bellen?’ vroeg Caro.

‘Ga je gang!’

Caro nam de hoorn van de haak, vroeg het nummer en sprak even later: ‘Hier met Caro, vader. Ik zit op het bureau van meneer Streuvels... weet u wel? Samen met Tamara, die is ook hier. We hebben meneer Streuvels verteld wie de daders zijn, van u weet wel. We moeten nog even hier blijven. Wilt u ook baas Voorn waarschuwen? Wat zegt u? Ja, vanavond zal ik alles vertellen. U wilde 't immers niet geloven...? Dag!’ en Caro legde de telefoon weer neer. ‘Wat zei je vader?’ wilde Tamara weten.

‘Hij zei dat het hem speet dat-ie me niet geloofd had!’ zei Caro.

Meneer Streuvels liep naar de deur. Maar voor hij de kamer uitging vroeg hij nog: ‘Allebei een kopje thee? Of liever wat kouds?’

‘Graag wat kouds, meneer!’ zeiden de meisjes tegelijk.

Even later kwam een beambte binnen met twee grote glazen ijskoude limonade. Tamara keek Caro eens van terzijde aan. Dat hadden ze op het politiebureau niet verwacht!

Meneer Streuvels bleef een hele tijd weg, maar plotseling stapte hij weer binnen. ‘Die Lall Bahadoer is ervandoor!’

‘Vandoor?’ zei Caro verbaasd. ‘Hij weet van niets! Wij hebben hem niets laten merken! Hij kan onmogelijk ver weg zijn!’

‘We hebben al een aantal mensen uitgestuurd om hem direct op te sporen. Hij kan toch niet weten dat jullie hier zijn, hè?’

‘Nee, meneer. Hij zei nog tegen Bizerta dat hij voortaan eten voor een hele week zou brengen!’

‘Toch heeft hij blijkbaar iets gemerkt!’

Caro en Tamara keken elkaar aan. ‘Hoe kan dat nou?’ zei Tamara.

‘Ja,’ zei meneer Streuvels, ‘je weet soms niet hoe ze er de lucht van krijgen! Ik moet weer even weg, want ik ben vijftig man aan 't klaarmaken, en dan gaan jullie mee om ons de weg te wijzen. Afgesproken?’

‘Goed!’ antwoordde Caro.

‘Waar zou Lall Bahadoer naar toe zijn?’ zei Caro, toen meneer Streuvels de kamer uit was.

‘Geen flauw idee. Hij heeft niets gemerkt toen we hem bij Bizerta zagen, dat weet ik zeker!’

‘Als hij ons nu maar niet ontglipt...’ zei Caro nadenkend.

Tamara sprong ineens op. ‘Hij heeft jouw schoensporen natuurlijk gezien, toen hij terugging! Op de heenweg had hij zo'n haast dat hij niets opgemerkt heeft, maar op de terugweg moet hij jouw schoensporen gezien hebben! Nu is hij er misschien vandoor.’

‘Warempel... daar hebben we helemaal niet aan gedacht! Zou hij soms Bizerta zijn gaan waarschuwen?’

‘Best mogelijk, als hij tenminste nog durft!’

Meneer Streuvels kwam weer binnen. ‘Ze hebben Lall Bahadoer al te pakken. Met de veerpont pro-

beerde hij de stad in te glippen. Zo dadelijk brengen ze 'm hier!'

'Gelukkig!' verzuchtte Caro. 'Hij heeft zeker mijn schoenafdrukken gezien, meneer Streuvels!'

'Ja, misschien wel. Wacht maar, we zullen het wel van hem zelf horen. Die valt heus wel door de mand!'

Enige tijd later werd er aan de deur geklopt en inspecteur Doumas kwam binnen. 'Hier is Bahadoer, meneer Streuvels,' kondigde hij aan.

'Breng hem binnen!' luidde het korte antwoord.

Het volgende ogenblik kwam Lall Bahadoer binnen, gevolgd door een agent en de inspecteur. Verschrikt keek hij om zich heen, en zijn woedende blik bleef rusten op Caro en Tamara. Plotseling deed hij een uitval naar de twee meisjes, maar de agent was daar op voorbereid en had hem al gegrepen voor hij iets kon uitrichten.

'Ga daar in die hoek staan, Lall Bahadoer!' beval meneer Streuvels.

'Beken je medeplichtig te zijn geweest aan de overval op de Bank van Suriname?'

De Hindoestaan zei niets en keek onverschillig door het raam naar buiten.

Hij haalde een zakdoek uit zijn zak en veegde zijn gezicht af. De gevangene had het erg warm en de zweetdruppels parelden op zijn voorhoofd. 'Ik weet niet waar u 't over hebt...' mompelde hij.

'We hebben onder de matras in je bed een zwart masker gevonden. Ook hebben we in jouw bezit een papiertje gevonden waarop de schuilplaats van je grote vriend Bizerta staat. Bovendien hebben we je ge-

snapt toen je Bizerta eten bracht, vanmiddag. Wil je nog ontkennen? Je zult nu wel begrijpen waar ik 't over heb,' bulderde meneer Streuvels plotseling. Lall Bahadoer barstte ineens in snikken uit en wierp zich op de grond.

'Ja meneer, ik heb 't gedaan, maar niet alleen!'

'Waar is 't geld?' viel meneer Streuvels hem in de rede.

'Eh... begraven, meneer. Maar Bizerta heeft de helft!'

'Neem deze man mee en sluit hem op, inspecteur. Neemt u hem een verhoor af en laat me vanavond alle bijzonderheden weten!'

Lall Bahadoer werd weggeleid, maar niet nadat hij de meisjes een vernietigende blik had toegeworpen. 'Zie je wel, bekennen duurt meestal niet zo lang. Als je maar de nodige onverwachte bewijzen hebt en je de man met zijn neus op de feiten drukt! Jullie hebben schitterend werk gedaan!'

Meneer Streuvels keek eens naar buiten. ''t Wordt nu te laat. We halen het niet meer voor het donker. Graag had ik Bizerta nu nog ingerekend, maar we zullen het moeten uitstellen tot morgenochtend vroeg. In het donker zou hij ons kunnen ontsnappen! Kunnen we jullie morgenochtend vroeg komen ophalen? Met vijftig man gaan we met de boot naar de zwamp, waarin volgens jullie de schurk zich ophoudt. We omsingelen die zwamp, en dan is er voor Bizerta geen ontkomen aan.'

'We zullen zorgen dat we klaarstaan!' beloofde Caro.

De volgende morgen stonden Caro en Tamara al vroeg klaar op de steiger van de plantage. De barkas van de politie kwam voor dag en dauw, en meneer Streuvels was zelf ook aan boord. Alle manschappen waren gewapend. Het was nog donker.

'Stap maar in, dames!' riep meneer Streuvels, toen de barkas aan de steiger gemeerd werd. En de meisjes sprongen aan boord. Meneer Donkers had het goed gevonden dat Caro die morgen vrij van school nam. Zo'n belangrijk werk ging toch vóór!

De barkas zette de reis voort en van nu af aan zouden Caro en haar vriendin Tamara als gidsen dienen. Lang vóórdat de boot bij de twee bomen was, had meneer Streuvels de motor al laten af zetten. 'Bizerta kan misschien de motor in de verte horen. Als die dan ineens stopt, zou hij argwaan kunnen krijgen!' legde hij uit. Met de vloedstroom liet hij de boot verder drijven en op een paar honderd meter voor de twee bomen werd de barkas met parels naar de kant gepagaaid. Vijftig man, onder leiding van inspecteur Doumas, sprongen aan wal. Ook meneer Streuvels ging de kant op, te zamen met de beide meisjes.

'Die heuvel daar in de verte!' wees Tamara. 'Daarachter staat dat pinadakje. Maar als u langs die heuvel gaat, ziet u direct in de verte die kankantries. In een van die bomen zit hij!'

Inspecteur Doumas verdeelde zijn manschappen en gaf zijn orders. 'Jij, Tjoe, gaat met vijfentwintig van je mensen die richting uit. In een grote cirkel trek je de zwamp in. Maar houd je mannen zoveel mogelijk uit het gezicht van die kankantries, zodat Bizerta jullie niet ziet. Ik trek met de andere groep deze

richting uit, ook de zwamp in. Onze beide groepen trekken een grote cirkel rond de kankantries. En als Bizerta niet te voorschijn komt, maken we de cirkel steeds kleiner. Opschieten nu, want zodra het helemaal licht is moeten we onze posities hebben ingenomen. Hij mag niet ontglippen! En... denk erom, niet schieten! Dat mag alleen in uiterste zelfverdediging, en dat zal niet nodig zijn.'

Het was intussen begonnen te schemeren, en vaag tekende de heuvel in de verte zich af tegen de kleurende horizon. Zonder het minste gedruis te maken splitsten de twee groepen zich. Meneer Streuvels sloot zich met Caro bij de groep van inspecteur Doumas aan, terwijl Tamara met de andere groep als gids meeging. Ze kon dan precies de plek wijzen waar ze gistermiddag Bizerta in de kankantries hadden zien klimmen.

In een flink tempo trokken beide patrouilles de heuvel om, de ene links rond de heuvel, de andere rechts. Aan de rand van de zwamp gekomen, konden ze nu in het schemerige ochtendlicht de kankantries in de verte onderscheiden, en Caro wees de inspecteur waar Bizerta zich moest ophouden.

De inspecteur gaf zijn mannen een teken om in de zwamp te zakken. 'Zo diep mogelijk!' zei hij, 'jullie moeten zo weinig mogelijk van jezelf laten zien, en dan vlug voorwaarts die richting uit. In een rij achter elkaar. Voorwaarts!'

Meneer Streuvels keek Caro aan. 'Jij hoeft niet mee het water in, hoor. Je kunt rustig hier blijven, als je wilt, Caro!'

'Ikke? Ik ga mee!' zei Caro resoluut, en ze volgde

de inspecteur het water in. Ook meneer Streuvels zelf zakte de zwamp in. Ze lieten zich nu allen tot aan de nek zakken, en zo ging het langzaam verder. Een lange rij van hoofden en geweren stak alleen boven water uit. Het duurde niet lang of de cirkel rond de kankantries was voltooid. Ze waren de hoge bomen nu vrij dicht genaderd, en Caro kon duidelijk zien dat de groep bomen op een droog stukje grond stond, dat aan alle kanten door diepe zwamp was omgeven. Caro tuurde in de boom waarin ze gisteren Bizerta had zien verdwijnen, maar de afstand was nog te groot om meer dan een donkere vlek tussen het gebladerte te kunnen onderscheiden.

De inspecteur gaf het teken om halt te houden. Tegenover zich zagen ze nu de groep van Tjoe, ook alleen de hoofden en de geweren boven water.

In de kankantries was niets te bespeuren. Zou de snoodaard nog rustig slapen? Inspecteur Doumas gaf een teken de cirkel nog wat kleiner te maken en alle vijftig politiemannen bewogen zich nog een paar stappen dichter naar de bomen toe. Toen het ‘halt’-teken weer werd gegeven, kon Caro duidelijk zien hoe Bizerta zich in de hoge kankantrie geïnstalleerd had. Van palissaden had hij daar boven een vloertje gebouwd, en een dakje van pinabladeren beschutte hem tegen de regen. Alles was met boslianen samengebonden. Van Bizerta echter geen spoor. De naderende politiemannen hadden echter niet het minste gerucht gemaakt, dus het was heel goed mogelijk dat hij rustig lag te slapen.

Op een teken van de inspecteur richtten alle manschappen hun geweer op de boom en scherp klonk

het fluitje van de inspecteur. Op hetzelfde moment verscheen... Bizerta. Hij loerde vanuit zijn hoge schuilplaats naar beneden en zag zich omringd door gewapende politiemannen. Vijftig geweren waren op hem gericht.

'Kom uit die boom, Bizerta!' riep meneer Streuvels. 'Geef je over!'

Inspecteur Doumas loste met zijn revolver een schot in de lucht om de woorden van zijn chef kracht bij te zetten.

'Gooi je wapen naar beneden, Bizerta!' riep meneer Streuvels.

Angstig keek de man in de hoge boom rond, alsof hij een uitweg zocht, maar het hopeloze van de situatie inziende, liet hij even later een revolver uit de boom vallen en... een lange, uit boslianen gemaakte touwladder werd uitgerold.

Bizerta zakte tenslotte langs deze ladder naar beneden, nadat hij lange tijd geaarzeld had en de inspecteur hem verschillende malen gesommeerd had af te dalen. Met beide handen in de lucht bleef hij aan de voet van de boom staan. Inspecteur Doumas liep op hem toe en deed hem onmiddellijk de handboeien aan. Ook meneer Streuvels was dichterbij gekomen en zei: 'Waar is jouw deel van het geld? Je vriend Bahadoer heeft al bekend!'

Even scheen Bizerta na te denken. Hij haalde zijn schouders op, alsof hij niet begreep waar het over ging.

Inspecteur Doumas greep hem echter eens flink bij de schouder en zei: 'Kom, vriendje, we hebben niet de hele dag tijd. Wáár zijn de centen?'

De gevangene wees naar boven.

‘Mag ik...?’ vroeg Caro.

Meneer Streuvels keek haar aan en lachte. ‘Kan je? Vooruit dan maar!’

Caro klom de touwladder op, voetje voor voetje ging ze hoger. De ladder slingerde vreselijk, maar met de nodige inspanning kwam ze boven in de boom, in de schuilplaats van Bizerta. Er lag niet veel. Een petroleumlamp, een stukje kaars, een zinkplaat, waarop hij blijkbaar nu en dan een vuurtje had gemaakt om te koken, een pot en wat blikjes. Ook stond er een blikken trommel, die Caro opende... en daar stonden de zakjes geld, keurig op een rijtje.

‘Heb je wat gevonden?’ klonk het ineens achter haar. Caro keek om. Het was Tamara, die haar langs de touwladder naar boven gevolgd was.

‘Kijk hier eens!’ Caro wees op de trommel.

De meisjes schudden elkaar de hand en keken naar beneden, waar een legertje politiemensen hen lachend toewuifde...

‘Het geld is hier!’ schreeuwde Tamara opgewonden.

Een grote menigte was samengestroomd voor de Bank van Suriname. In het ochtendblad had met grote letters op de voorpagina gestaan: ‘Gemaskerde bankrovers ontmaskerd door twee meisjes. Schuilplaats in kankantrie. Uitreiking beloning hedenmiddag in de Bank’, en verder stond er in geuren en kleuren het hele relaas van de opsporing door de twee dappere jongedames.

Een daverend gejuich steeg op toen een auto voor de

bank stopte en Caro, Tamara en baas Hendrik uitstapten. Uit een tweede auto stapten meneer en mevrouw Donkers, in gezelschap van baas en vrouw Voorn. De meisjes hadden erop gestaan dat oude Hendrik zou delen in de eer die hun vanmiddag te beurt zou vallen.

In de directiekamer werden ze ontvangen en hartelijk toegesproken door de directeur van de bank. Ook meneer Streuvels was aanwezig.

De directeur overhandigde de meisjes, hij noemde ze de twee vrouwelijke detectives, een cheque, groot tweeduizend gulden. Meneer Streuvels spelde alle drie namens de Surinaamse politie een herinneringsmedaille op.

‘Hebben de jongedames al een plan met het kapitaaltje?’ vroeg hij lachend.

Even keken de meisjes elkaar aan... toen zei Tamara: ‘Baas Hendrik krijgt éérst een nieuw huisje... met een amandelboom ervoor!’

Verlegen keek de oude man in het rond, hij had tranen in de ogen. Voor het eerst in zijn lange leven stond hij voor een ogenblik in het middelpunt van de belangstelling.

Die rare meisjes ook... dacht hij.